

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VESZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 fillér).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Bál után.

Budapest, május 16.

(v.) Kis híja, hogy nagy válság nem támadt a minapi udvari bál nyomán. Azaz, hogy nem is egy válság, hanem a válságok egész sorozata: elnökválság a parlamentben, pártválság a többségben és — mivel a szituáció ennyi megterhelést immár alig bír el — talán kormányválság is. Hát mi történt azon az emlékezetes udvari bálon? Akármilyen történt, az, ami csakugyan megtörtént, semmi bajt nem okozott. A bonyodalom forrása olyasmis volt, ami nem történt meg: egy elmaradt királyi megszólítás. Negyedfelóra hosszú tartózkodott ő felsége a bálteremben; e hosszú idő alatt sokat szólított meg vendégei közül; de gróf Apponyi Albertet, a képviselőház elnökét, aki pedig szintén a teremben töltötte az egész időt, ez a kitüntető királyi figyelem nem érte. Ebben a negatív tényben sokan szándékos mellőzést láttak s maga gróf Apponyi Albert sem csinált titkot belőle, hogy ő is így fogja fel a dolgot. Ebben a szándékos mellőzésben viszont ismét sokan, kivált Apponyi volt pártbívei, a házelnöki tekintély csorbitását s ezzel a nemzeti képviselő közjogi súlyának a korona által való csökkentését vélték felfedezni.

Az első benyomások hatása alatt olyan politikai pánikféle támadt a képviselőház ama helyén, ahol mostanában még szóhoz jut olykor az őszinteség: a folyosón. Eleinte úgy keletkezett belőle, majd incidens, végül affér. Már pedig ez kell a magyaroknak: affér, vagy legalább incidens, és ha ilyen sem akad, hát legalább ügy. Nos, itt affér kinalkozott, még pedig a legborsosabb fajtából. Összeütközés a korona és a parlament kö-

zött! Kész pecsenye az ellenzéknek. Milyen pazarul lehet majd belőle lakmározni. Ha azok, akik nemes felbuzdulásukban az affér afférré dagasztották, ráérték volna a hüvös viselkedésű ellenzék kárörvendő és predaleső tartózkodását tanulmányozni, ez talán megelőaszította volna bennük a különben érthető hevületet. Denique hirtelen itt termett ismét egy váratlan bonyodalom, mely egy pillanatra alkalmasnak látszott arra, hogy az egész szituációt felborítsa. Az egyetlen, aki a végzetes kavargás közepette sem vesztette el hidegvérét, Széll Kálmán volt. Főlényes nyugodtsággal és rendithetlen okossággal állta a zajló szenvedelmek ostromát. Csillapított, felvilágosított, kapacitált, ahol lehetett. És harcolt, tiltakozott, a fellobbant indulatokat érlyes szigorral fékezte, ahol kellett. Félkezérel tranzigált, másik kezében fegyvert forgatott. Impozáns volt az az ügyesség és az a hatalom, amit egyszerre kifejtett.

Itt kellene most azt a kérdést felvetni — vajjon a törvényhozói szuverenitásnak egyik szerve akkor is, ha ki nem lép törvényes jogköréből, sértheti-e azt az intézményt, mely neki a legfőbb állami hatalomban osztályosa? Továbbá: minden sértés, mely a parlament elnökét éri, ipso facto éri-e egyszermind magát a parlamentet is? És hol végződik a házelnök személyében a magánégyén s hol kezdődik benne a közjogi méltóság? S végül: ha a király által megérett parlamentnek van jogos igénye az elégtételre, vajjon emelhet-e ugyanilyen jogos igényt a király is, ha a parlamentben rajta követtetik el sértés? Mindeme momentumokat hálás és érdekes dolog volna megvizsgálni. Egyben s másban talán meglepő eredményre lehetne bukkanni. De most csak arra akarunk rámutatni, hogy e kényes és nehéz kérdések

mindegyikében végtelenül bajos, szinte lehetetlen az objektív igazságot megállapítani. Aki végiggondolja e problémákat, azt fogja találni, hogy ugyanannyi és ugyanakkora értékű érv szól a pro, mint a kontra mellett. Eltöprengve e kérdéseken, az ember kezdi érteni a közép-kori vándor-legistákat, akik a vásáron dobozóra álltak s tiz polturáért bebizonyították cáfolhatatlanul, hogy a szentháromság egy személy, aztán újabb tiz polturáért ugyanolyan cáfolhatatlanul azt bizonyították, hogy a szentháromság nem egy, hanem három személy s hogy tökfilkó mindenki, ki egyebet mer állítani.

Ma inkább csak egy érdekes mozzanatra akarunk figyelmeztetni, melyre nem igen vettek ügyet e bál történetje feszegetése közben. S ez az, hogy ugyanaz a felhevülés, mely látszólag a korona ellen fordította élt, voltaképpen a királyi hatalomnak Magyarországon szinte bámulatos mértékéről tett tanubizonyosságot. Ez az állítás paradoxnak látszik, ugyebár? De tessék csak idefigyelni! Hát mi is a veleje eme dolognak? Az, hogy ő felsége valakit nem szólított meg. És mi lett ennek a következménye? A bosszankodás felszisszenése? Nem. Méltóságosan néma dac, mely az egyik szuverenitással szemben a saját szuverenitásának önértéket domborítja ki? Szintén nem. Hát mi lett belőle? Nagy kavardás, mélyesleges riadalom, elkecseregett felbuzdulás, kapkodó levertség. Ha tegnap valamely idegen ember vetődött volna a Ház folyosóra és a pártkörökbe, azt kellett volna hinnie a mindenütt uralkodó izgatottság láttára, hogy valami rettenetes dolog történt ebben az országban, hogy a korona holmi államcsinyt követett el, felfüggesztette az alkotmányt, erőszakosan belenyúlt a nemzeti képviselő jogkörébe. Pedig mi történt mindössze? Semmi egyéb, csak az, hogy a korona nem szólított

TÁRCA

A dráma.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtja: Thury Zoltán.

Gács Sándor drámát irt s miután elkészült vele, pénzt akart csinálni belőle. Valami kis előlegre számított egyelőre, pár száz forintra, amire éppen igen-igen nagy szüksége volt. Amint az asszony mondta otthon, föl kellett volna frissíteni kissé a házat. Gács ur tudniillik tizenegy esztendővel ezelőtt házasodott meg s ma is az a berendezkedése, amit akkor szerzett be. Persze őles és hitvány holmit, ami talán éppen csak hogy egy hurcolkodást bír még ki. Pedig a szegény ember sokat hurcolkodik. Ezek az életében a viharok, amiket más a tengeren tapasztal végig. Ki az egyik házból, be a másikba, felhajtani a pénzt hátralékra, előlegre... Hát föl kellett volna frissíteni a lakást s akadt ennél sürgebb fizetni való is, hanem a darabból nem igen lehetett pénzt csinálni. Az igazgató ur rendszeren egyébképpen volt elfoglalva. Aztán meg elutazott egy darab premijére Párisba. Aztán gyöngyölkedett, aztán meg éppen konferencia volt nála, aztán meg a felesége érte jött s együtt kimentek a versenyre, szóval: sok minden közbjött. Gács egyszer azt vette észre, hogy amikor jön, az ajtónálól szolgál ur mosolyog. Iszonyu dühvel járta végig párszor a szük kis előszobát s hirtelen kifordult az ajtón. Azt vette észre tudniillik, hogy most már mindjárt tombolni fog és ordítani s tökéletesen elrontja aztán a dolgát. Pedig hát akárhogy is, pénzt kell csinálni a darabból, mert hát a darab ezidőszent az egyetlen tőkéje volt. Micsoda tőke, hogy kellett összehordani!..

Gács Sándor tudniillik újságíró volt. A rendőséghez járt hírekért s a felső irodákból lehozták az újságok számára szánt dolgokat, elővette a papirosait s irkált rajtuk. Meg olvasgatót belőlük s egy kicsit kabultan törte a fejét egy-egy kifejezésen, ami még mindig homályos volt. A redakcióban is irkált, meg otthon is, közben azonban megrendelése akadtak, hát azokat látta el. Irt a hentesek közönyéből és a pékszaklapja is. Egy gyermeklapba is lírálát közleményeket s négy, öt, néha hatforintos honoráriumokat vágott zsebre. Ezzel persze nem lehet frissíteni otthon. Az errevaló tőke a darab volt, amit előkapkodott a zsebéből sok összefirkált cédulán s hozzákanyarított négy-öt sort. Vagy összetépte a tegnapi munkáját s újat próbált csinálni a helyébe. — Azonban hát megse lehetett pénzt csinálni belőle. Azt mondták, hogy: hagyja ott, aztán majd értesítik. Erre elvitte a darabot másik színházhoz s újra kezdte az előszobázást. Belesüppedve egy fotelbe, várta, hogy megnyíljék előtte az ajtó, s közben megurdorodott önmagától. — Te, te minden emberi önértéket kivettél a színdarab, itt kucorogsz, ahelyett, hogy berugnál az ajtót s megkérdéznéd, hogy: kellek-e vagy nem? Tessék magyarul beszélni. — De várt. A gyerekek jutottak eszébe, meg a felrissítés, meg a váltók, amikre vagy tíz százalékot fizetni kell, ha azt akarja az ember, hogy megmaradjon legalább a felrissíteni való. Közben visszazétt a másik színházhoz is, eljárt ide is, oda is és most már ebben a vergődésben semmi irodalmi ambíciója sem maradt. Csak pénzt akart. Egy tál lenesét, de mindjárt, s mint a villám cikázott át az agyán a gondolat, hogy egészen másképpen fogja értékesíteni a darabot. Eladja valakinek.

Már az embere is megvolt a vásárhoz. Régen eltelejtkezett róla, de most egyszerre eszébe jutott a neve. Külföldön ismerkedett meg egy

gazdag pesti boltos fiával, akinek az volt az egész becsvégya, hogy beszéltesen magáról. Kissé félkegyelműforma volt a gyerek s hülyeségeket irkált össze. Akkoriban javított neki s női újságok számára összeszerkesztett tőle egy-két írásművet. — Ezt a fiút kell megkeresni. — Elment az üzletbe s egy kicsit elkedvetlenedve jött ki. Azt mondták, hogy még mindig külföldön van a gyerek. Ezidőszent Svájcban.

Most azonban már nem állott meg ennél az akadálynál, hanem mindjárt oit a boltajtóban elhatározta magát arra, hogy megy Svájcba. Még azzal se pocéskolta aztán az időt, hogy kijárja magának a vasutón a kedvezményeket. Több oldalról összeszedte az utiköltséget s másnap este már a vonaton ült. Innen kezdve aztán már szerencséje volt. A fiút hirtelen megtalálta s rendbe is jöttek gyorsan.

— No Artur, — mondta neki — ha valaha, hát most hires emberré lehetsz itthon. Van egy darabom, senki se tudja, hogy én irtam. Még az se, aki lemásolta. Akkor még nem volt ráirva a nevem. Ötszáz forintért neked adom. Csinálj vele aztán, amit akarsz. Adasd elő, dobd a tűzbe, bánom is én. Ha megbukol vele, akkor is forgalomba kerül a neved, én aztán irok neked új darabot is. Vagy talán neked akad majd valami eszméd, miután így benne vagy már, az is megeshetik — s aztán kidolgozom.

A fiu előbb kellemetlenkedett, hogy ő látni akarja a darabot. Zsákban macskát nem vesz, tartozik azzal a családjának, hogy megnézzé, hogy mibe fekteti bele a pénzt... Másnapra már tett szert neki az üzlet, csak még bele akart írni a darabba egyet s mást — aminek persze semmi akadályja se volt. — Ami csak eszedbe jut, mondd, beírd — mondta Gács — s irt. Egy József nevezetű figurának Zuárd lett a neve. Mégis csak szebben hangzik ez így, s egy szobaleányból komor nyik lett a korrekurában. Végül pedig kapott

meg valakit. Hát ahol a dinasztának egy ilyen csekélyke negatív ténye ekkora megdöbbenést tud okozni; ott valóban példátlan fényben ragyog a királyság erkölcsi és politikai hatalma. Vajjon ezt akarták-e ország-világ előtt demonstrálni azok, akiknek felpezsdült vére csaknem végzetes válságok forrásává avatta a béli epizódot? Bajosan. De hogy akaratlanul is a *dinasztikus gondolat meglepő erőpróbájává* alakult a bonyodalom, azt az elfogulatlan szemlélő nem fogja tagadhatni. E meglepő eredmény konstatálása után örömmel jegyezzük fel azt a hirt, mely, úgy látszik a befejezését jelzi az egész dolognak. E hir így szól:

— Ö felsége, a király gróf Apponyi Albertet holnap délelőtt audiencián fogja fogadni.

* * *

Attól a pillanattól kezdve, melyben az utolsó meghívott is eltávozott az udvari bálról, bizonyos volt, hogy az a momentum, amire ott minden szem irányozva volt s ami érzéseket és gondolatokat tükrözött a néma ajkakon és arcvonásokon is, az olyan „ügygyé“ fog válni, ami következmények nélkül nem maradhat. A *másnap* közvéleménye tehát már azon az éjszakán készen volt; s ennek a közvéleménynek annál nagyobb sódrának kellett lennie, minthogy többféle áramlat találkozott benne össze. S ha gróf Apponyi Albert még azon az éjjelen nem határozott, s ha nem akarta a szituáció következményeit, legalább a saját személyére nézve, elmentseni azáltal, hogy mindenből kiszakítja magát, akkor neki is számot kellett vetnie a közvéleménynek azzal a sódrával, mely másnap reggel már teljes hullámszámban állt a képviselőház minden folyosójain.

Amerre csak a szem nézett, mindenütt csoportok képződtek, melyek ezt a kérdést tárgyalták. Az érzelmek minden skálája az arcokon és a szemekben ült. Az Apponyi barátai elszánt komolysággal jártak-keltek, hol az elnöki szobába, hol a miniszterelnök fogadó-termébe. Időről-időre maguk közt verődtek össze s közölték egymással a kérdés fejlődésének stádiumait.

Senki nem vitatkozott velük affélől, hogy Apponyi mellézése az udvari bálon feltűnő volt s hogy nem volt ember, aki ehhez következtetéseket ne fűzött volna. A nézetek csak abban tértek el, hogy lehet-e ezt politikai kérdéssé tenni? S lehet-e a korrekciót követelni? Az Apponyi barátainak nézete az volt, hogy a kérdés már politikai ügygyé vált akkor, amikor megtörtént; — s hogy korrekciót csak a miniszterelnök adhat, aki a korona minden tényéért felelős.

Gács egy levelet a pesti házhoz, hogy e sorok fölmutatójának fizetendő egyezer korona ... Azzal aztán vonatra ült s szaladt haza.

Egy hónap se telt bele s már hírek jelentek meg a darabról az újságokban. A cég belefeküdt a dologba. Mondják, hogy maga a főnök járt fenn néhányszor az igazgató urnál. Póchos kis emberke, akinak vastag aranylánc fektüde végig a hasát és aki nagy megvetéssel járta ezt a házat, hanem hát mégis tudni akarta, hogy mit alkotott volna képpen a fiu. Kíváncsi volt különben erre az egész városrészen, a nagy boltok, nagy raktárak kerülete s hirtelen divatbajott a drámai mű. Az előadásra persze hazajött a szerző is. Egy kicsit előbb, hogy benézhesen a próbákra is s hogy kissé együgyű mosolylyal végigsétálhassa az utcákat. S érdekes figura lett belőle, nézték — s mivelhogy buta fiatalembernek látszott, hát bámultak azon, hogy hogy jutott ideig. Nagyszerű, milyen fiatal és semmit se mutat — ezt mondták. Az öreg boltos azonban már egy kis önértéssel nézett utána, ha a kapu előtt föllépett a kosiba és elment. A rengeteg pulton végig, tömötlenül posztó meg selyem, meg efféle alatt végigment a hir: — megy a színházhoz. S a kalmár kezdte megbeosítani a színházat. Végre is másképpen ugyan, mint az üzletben, de ott is diadalmasodik az ész. Az pedig imponáló dolog minden tekintetben. Egy ember diktál s a többi végzi a dolgát. Hát ez így nagyon jól van s aki diktál, hát az a fiu. Micsoda fiu! ...

A premierre elment Gács is. Hát akkorára bizony már a fölfrissítésről nem igen volt szó. Csunya cafatokban lógott ki a diványból a szőr s egy-egy ajtócsapásra megmozdult a szobában asztal, székek, minden. A pénzét elvitte az ügyvédsegédek meg a boltosok, akiknek egy kis szám-lájuk volt, s Gács szomorú lehangozottságban, komoran bandukolt a színház felé. Most már nem értette, hogy miért csinálta ezt a bolond üzletet. Elvégre ő rá is rákerült volna a sor. Egyszer

Az ellenzék minden árnyalata sürgött-forgott; de bármennyire izgatva volt is, eltakarta lázas érdeklődését s játszta a hideg szemlélt. Abból a föltevésből indulván ki, hogy ebből az ügyből csak két kimenetel lehet. Vagy az, hogy Apponyi megy előbb, s Széll megy utána; vagy az, hogy Széll megy előbb, s Apponyi megy utána. Tertium non datur.

S e két eset közül az első beáll akkor, ha Széll Kálmán nem vállalkozik a korrekcióra; s a másik akkor áll be, ha vállalkozik.

S ebből a föltevésből kiindulva, az ellenzék minden méltányos dologra kapható volt. Nemcsak parlamenti képviselőletében, hanem sajtójában is. S mikor úgy déltájban hire ment, hogy Széll Kálmán miniszterelnök meg fogja kísérteni a kiegyenlítését, — de elvárja az összes sajtótól, s tehát az ellenzéki sajtótól is, hogy másnapig ne tárgyalja ezt a kérdést: — minden estilep megígérte, hogy hallgatni fog.

Ezzel aztán megkezdődtek azok az ugynevezett fontos pillanatok, melyeknek eredményeit „visszafojtott lélekzettel“ szokták bevárni. De nemcsak ezek a fontos pillanatok érkeztek el, hanem érkeztek özőnével a kombinációk, a mendemondák és a fantáziának legtrákbább színjátékai. Látták a titkos „kezeket“, melyek ezt a legújabb hálót szőtték; hallották a titkos ígéseket, melyek ezt az incidenst sugalmazták. Ilyen volt a parlament folyosók képe tegnap az egész ülés alatt. Szerenese, hogy nem voltak gyorsírók és gondolatolvasók, akik az elhallgatott sejtelmeket és a kimondott szavakat megörökítették volna. Nagyon sok ember szegyelete volna vagy eltagadta volna másnap, amit előtővaló napon mondott vagy gondolt.

Egyben azonban mindenki — tartozott légyen az érzelmek bármelyik skálájához — egyetértett. Abban az egyben, hogy a helyzet *rendkívül nehéz* és hogy ugyanakkor *borotvadérré* is került. És hogy ezt sokkal többen sajnálták, mint amennyien nyíltan vagy titkon örültek neki.

Es nem volt eltérés arra nézve sem, hogy mihelyt a kérdés önmagától is ennyire kiélesedett, — Széll Kálmánnak nem volt más választása, mint a kiegyenlítését megkísérteni. Ámbár ennél nehezebb feladat még sohasem állott államférfi előtt. Mert a probléma, melyet Széll Kálmánnak meg kellett oldania, abból állt, hogy egyfelől még látszatát is elkerülje annak, mintha a kormány nem akarná a korona tényét fedezni, s másfelől, hogy még látszatát is elkerülje annak, hogy a korona a saját tényét legyen kénytelen megkorrigálni.

csak mégis bejutott volna az igazgató urhoz, — mintha csak úgy belopta volna magát a színházba, azzal a szégyennel ült a széken, hogy itt mindenki észreveszi rajta, hogy micsoda szerencsétlen számár, s ahogy fölhúzták a függőnyt, rámeresztette a szeméit a színpadra s iszonyú szomorúsággal hallgatta, hogy megindult, aztán meg folyik, gyors iramban rohan le a maga útján valami darab. S mikor leeresztették a függőnyt és tapsoltak, jött egy hosszú, vékony elegáns ur és hajlongott — s Gács retentő keserűséggel bámult rá. Aztán ujra, amikor ez ismétlődött, de sokkal vehemensebbül. A második felvonás után. A hosszú ur jött, ment, megint jött, megint ment s a közönség fölállott és úgy ordított: éljen.

Mikor a harmadik felvonásra huzták föl a függőnyt, kiment. Egy kicsit bámult a színház előtt, jobbra-balra nézett s legalább a kocsisoknak szerette volna megmondani, hogy: — hej emberek, ezt a darabot én írtam. De nagyot nyelt s átvágott az utcán, a tulsó oldalon pedig neki-esett egy hirdetésí oszlopnak s elkezdett fékezhetetlenül, keservesen sírni. Ebben a pillanatban tisztán látta az egész zűllést, ami a része. Hogy sohase megy semmire ... Hogy nyavalyás, tisztán csak talentumos, de szerencsétlen nyomorgó marad egész életében, arra való ember, hogy kihasználják mások. Akáki, aki előbbjön valami pénzzel, ami szükséges ahhoz, hogy folyton és folyton befoltozza a nyilásokat, ami úgy támad a szegény ember egzisztenciáján, mint a folytonosan viselt vén eszímán a lyuk — és így fog meghalni ... Soha semmire lesz belőle. Még egy iskola-könyvben sem említik meg azt, hogy egyáltalában élt e világon ...

De ráélt valaki. Egy rendőr.
— Hő, hó, hé, ne ölelgessük már azt az oszlopot.

Igy vált az Apponyi-ügy Széll Kálmán ügyvévé is; mert mihelyt a kiegyenlítésre vállalkozott, minden eshetőségre készen kellett lennie.

Még tegnap, az ülés után lépéseket tett Széll Kálmán, hogy a felségül kihallgatást kérjen. Az ügy, mely miatt a kihallgatást kérte, nem maradhatott titok. Az első kérdés tehát az volt, melyet minden politikai körben izgatottan vártak, hogy a miniszterelnök megkapja-e a kért kihallgatást? — Estére megjött a hir, hogy a király ma reggel Széll Kálmánt fogadni fogja.

A klubélet mindenütt nagyon élénk volt, de legelőkelőbb a szabadelvű körben. Mindenütt arról vitatkoztak, hogy helyes volt-e Apponyitól, hogy az udvari bálon történeteket oly érzékenyen vette; s másfelől, hogy lehetett-e Apponyinak nem érzékenyen venni a történeteket. Akik Apponyival éreztek, hangsúlyozták, hogy Apponyi személyétől a parlament elnöki méltóságát nem lehet elválasztani ma; akik a kérdést csak a maga politikai és alkotmányjogi oldaláról tekintették, nem látták sérelmet a parlament ellen. Ezzel fejeződött be a tegnap története.

Ma természetesen már a kora reggeli órákban népes volt a képviselőház. Mindenki Széll Kálmánt várta; — de Széll Kálmán nem sokáig várattott magára. Reggel félkilencor fogadta Széll Kálmánt a király, — s már az ülés megnyitásának órája előtt megjelent a képviselőházban Széll Kálmán. Sugárzó arccal, melyről leolvasható volt a kedvező eredmény. Először is Apponyihoz ment, akivel közölte a kihallgatás eredményét. Aztán gyorsan kelt szárnyra a hir, hogy *sem elnökség, sem kormányválság nem lesz*. Apponyit holnap, vasárnap reggel külön kihallgatáson fogadja a király. Ami esőtörtőkön este az udvari bálon történt, — azt úgy lehet venni, mintha nem történt volna. Valamint hogy az egész abból eredt, hogy valami nem történt és mégis látták.

Ellenben azzal mindenki tisztában volt, hogy ma pedig nagy dolog történt. És pedig nemcsak a szüducióra, hanem a szabadelvűpárt egységére nézve is. S hogy ennek a nagy dolognak dicsősége első sorban a koronán, — aztán pedig a Széll Kálmáné. Az öröm és a hála érzete pedig elsősorban Apponyi és a volt nemzetipárté.

Természetes, hogy mindazok a kombinációk és rémtesek, melyek tegnap még gombamódra termettek, ma egyszerre úgy eltűntek, mint a részeg ember zavart beszéde a kijózanodás után. A tanulságok azonban jó, ha megmaradtak. Es pedig nemcsak a multa, hanem a jövőre nézve is.

Beszélgetések az incidensről.

Folyosón és klubokban természetesen sok szó esett az utolsó két nap alatt az udvari bálon történt incidensről. Leszorított ez a téma minden más kérdést a napirendről s a folyosón, ahol sokkal több párt van, mint az üléssteremben, minden fulke és minden ablak külön vitatkozó csoportnak szolgált alkalmi hajlékul. Ha vitatkozó csoportokról beszélünk, természetesen inkább az ellenzék embereinek beszélgetéseit értjük, mert a szabadelvűpárt tagjai az incidens elintézéséig meglehetősen tartózkodtak a vélemény-nyilvánítástól. De azért nem hiányzott a szabadelvűiek csoportja sem s ebben a bokrástában, mely a folyosói virágokból van összerakva, megtalálható a többség egyes tagjainak felfogása is.

(A régi szabadelvűek közt.)

Az egyik folyosói fulkében régi szabadelvűek tárgyalták az incidenst. A szót egyik exponáltabb politikusi vitte.

— Amennyire én ismerem a felséget, a szándékoság ebben az esetben ki van zárva. Ugy tudom, nem is precedens nélkül való eset, hogy a király udvari bálon nem szólította meg a képviselőház elnökét. *Perczel Deszével is megtörtént elnök-korában, hogy a király nem beszélt vele.* De Perczel nem csinált belőle kázust s a Ház nem látta a dologban méltóságának sérelmét. S végre az udvari bál nem politikai természetű, hanem *társadalmi*, mint akármelyik más bál. A háziga-da lehetőleg mindenkiel vált egy-két szót, de az nem kötelező s akít nem szólít meg, az még nincs megsértve. Persze sok függ az egyes vendékek egyéni érzékenységétől. Amin Perczelnek eszébe se jutott megsértődni, az Apponyit végig bánt-

hatja. De mit lehessen csinálni? Lovagias ügyet semmiesetre sem. A királyhoz nem lehet két segédet küldeni. S nincs is értelme. A végén, még ha értésnek veszi is az esetleges házelnök, neki csak a Ház bizalmához van köze, a király tetszése vagy nem tetszése az ő jogát, hatáskörét, munkáját és tekintélyét nem érinti. Ha Apponyi az incidens miatt lemondana elnöki állásáról, az érthetetlen precedens volna. Hasonló okon minden politikai letehető mandátumát, melyet szintén nem a király jóindulatából kapott, hanem a nemzetből, valahányszor az ő álláspontja esetleg nem találkozik a korona tetszésével.

(A volt nemzetpártiak közt.)

Legtöbbet a volt nemzetpárt tagjai vitatták az incidensről. A régi bajtársak izgatottsága tegnap és ma szembeszökő volt.

— Apponyiban a Házelnök s így a Ház méltóságát szenvedett sérelmet. Nem egyszerű képviselő, hanem közjogi méltóság, akit tüneménytelően nem szabad. Ha tehát elégtételt nem kap, nem is fog méltóságában megmaradni, aminek természetesen következménye az lesz, hogy mi is kivonulunk a pártból s az utolsó szál emberig átmegyünk az ellenzékbe.

Ez volt az álláspontjuk tegnap. Mikor aztán ma hírt vettük, hogy az incidens minő formában fog elintézését nyerni, a volt nemzetpártiak behuzódtak a képviselők társalgójába s ott a mai ülés alatt hosszabban tanácskoztak.

Egyikük a tanácskozás után így nyilatkozott a folyosón:

— A megoldás módját kielégítőnek találjuk s abban megnyugszunk. Fölteszszük azonban, hogy a felség Apponyival az audiencián nem fog a bírálat hangján politikai magatartásáról beszélni, mert ebben az esetben megtörténhetné, hogy úgy Apponyi, mint mi is kénytelenek volnánk a konzekvenciákat levonni.

(Az Ugron-csoport.)

Különböző pártállású képviselők csoportjában Ugron Gábor beszélt az incidensről:

— Lehet, hogy az én kivételes helyzetem az oka, de nem értem, hogy mért óhajítja Apponyi az incidens elhallgatását egyelőre. Igaz, én furcsán érzem magam ebben a mai parlamentben. Ugy vagyok, mint valami antidiluvianus állat, mely egyszerre észreveszi, hogy lefolytak azok a nagy vizek, melyekben ő uszni tanult s már csak iszap van, melyben a békák ugyan vígan brekeghetnek, de ő mozdulni se tud. Mit is keresek én itt? Mit csinálhatok én itt? Apponyit se tudom már megérteni, hogy éppen a legfontosabb órákban fuja le összes jó embereit a parlamentben és a sajtóban. Hiszen így az ellenségei kihasználják az incidens, a jóakarói pedig meg vannak benne akadályozva, hogy segítségére siethessenek. Lehetetlen taktika ez. És itt nem is ő az, akiről szó van. A házelnökön esett a sérelem. Mert nekem hiába mondják, hogy az udvari bálon nem a házelnök volt, hanem Apponyi, a képviselő. Az a kérdés, rajta volt-e a reverenda a papon, mikor megverték? Ha igen, akkor a papot verték meg.

Egy kormánypárti képviselő erre a következőket jegyezte meg:

— Nem a reverenda teszi a papot, hanem a misemondó-ruha. Ha Apponyi közjogi kiküldetésben, mint házelnök járult volna a korona elé s akkor esik rajta valamelyes sérelem: akkor igenis a pap kapta a verést, mert a misemondó-ruha volt az udvari bálon. Sőt még a közjogi kiküldetésben is distinguálni kell s a parlament például az idén, februárius 7-én kimondotta, hogy Nessi Pál mentelmi jogán Kolozsvárról nem esett sérelem, mert noha Nessi közjogi kiküldetésben jelent meg a kolozsvári ünnepeken, de mikor a hatalommal összeütközésbe jutott, az nem e kiküldetés keretében történt. A parlament tehát maga ítélte s döntése szerint még a közjogi kiküldetés esetében is erősen kell distinguálni.

hogy mikor történik egyéni s mikor mentelmi sérelem.

(A negyvennyolcasok közt.)

A Kossuth-párt tagjai nagyjában örültek az esetnek. Amiből felfordulás lehet, az nekik mind kedves e pillanatban. Az ő álláspontjuk a következő felfogásban tükröződik:

— Nekünk nem sietős, hogy a dolgot firtassuk. Apponyi megkért, hogy várjunk hétfőig, tehát várunk. De ez nem szivesség a mi részünkről, ámbátor a közvélemény egy része talán úgy fogja megítélni az incidens, hogy Apponyi talán a küldöttségek fogadásával, az ismeretes memorandummal s általában az ő nemzeti skrupulusaival vonta magára a korona neheztelését s éppen azért megérdemelné a függetlenségi párt támogatását. De mi nem érezzük magunkat lekötelve. Nincs kedvünk a nemzetpárt számára kikaparni a gesztenyét. Az obstrukció rendjén senki sem kellemetlenkedt velünk többet, mint a néhai nemzetpárt tagjai. Mintha explálni akarták volna nemzeti követeléseiket, ők piszkáltak leginkább, mialatt mi a nemzeti követelések érdekében harcoltunk. Nos, egyik meg, amit főztek s ne várják, hogy beálljunk önkéntes mentőknek. Az incidens egyelőre magánügy s ha nem is örülünk neki, de a szívünk se szorul össze. Főztek — egyik! Ránk akkor kerül a sor, ha az incidens politikai jelentősége kiszélesedik.

(A néppártiak közt.)

A néppártiak nem igen beszélnek. Rakovszky István egyszerűen eltűnt, nem is volt a Házban. Ellátogatott ellenben a folyosóra gróf Zichy Nándor. Az Apponyi-ügyről nem vitakoztak s ha kérdést intéztek hozzájuk, rejtelmes mosolylyal feleltek:

— Ki törődik a mával, a manak sok kiesi bajával? A napunk még nem jött fel, de a hajnalcsillagunk kigyulladt.

S kezeiket vígan dörzsölgetve, elsiettek a vitakozó csoportok mellett...

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, május 16.

Nessi Pál avval kezdte a minap benyújtott sürgős indítványának megokolását, hogy taktikából sürgeti a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló javaslat napirendre tűzését.

— Így legalább — mondta — ki fog derülni, hogy ki állja utját a tisztviselők jogos kivánságainak.

A bevallott taktikázást aztán Nessi Pál fölcifrázta egy kis hangulat keltő sallanggal is s iparkodott plauzibilissé tenni, hogy a kormány nem foglalkozott szerettel a tisztviselők ügyével.

A miniszterelnök legott megfelelt a taktikázásra. Erélyesen s zajos helyeslés közt nyilatkozta ki, hogy a javaslat tárgyalását az ellenzék akadályozza meg, amikor a katonai létszámemelés ellen harcot folytat, holott a fizetésrendezés tiszter annyiba fog kerülni, mint a katonai létszámemelés. A Nessi Pál taktikája ezzel az egyetlen érveléssel is győzőnek bizonyult. A sallangot is hamarosan leszakgatta aztán az ellenzéki beszéd-ről a miniszterelnök, visszautasítva első sorban azt a vádat, mintha a kormány enm karolná föl szerettel a tisztviselők ügyét.

— Sokkal könnyebb — mondta önértetesen — taktikából csak beszélni a tisztviselők törvényjavaslatáról, mint a törvényjavaslatot elkészíteni. Kiemelte s hangsúlyozta ezután a pénzügyminiszter kiváló érdemét, s utalt arra a nagy munkára, amelylyel a költségvetésbe a fizetésrendezésre szükséges husz milliót beillesztették. A napirend megváltoztatásába azonban nem ment bele a miniszterelnök, mert nem engedheti meg, hogy a kisebbség állapítsa meg a napirendet.

A kormányelnök szavait élénk tetszés kísérte, de az ellenzék elrejtőzött az igazságok

mögé, s újabb obstrukciós anyagot iparkodott kisziparni a tisztviselők ügyéből is. Kért tehát névszerinti szavazást a Nessi indítványa felett: Ezzel is elmulik egy óra — gondolták a taktikusok, s egy órával előbb vagy később kapják meg a tisztviselők a maguk jussát — egyre megy nekik.

Rövid szünet után, a Ház áttért a kérvények tárgyalására s fölvetta a fedezetlen gabonahatáridő üzléről folyó vitának immár hatodszor elejtett fonálát. Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter tudományos és gyakorlati érvekkel mutatta ki annak a tulzolt fölfogásnak a helytelenségét, mely a gabona határidőüzlét teljes eltörlesztés követelte a vita folyamán. Általános helyeslés mellett fejtegette, hogy a törvényhozásnak csak a kinövésüket kell lenyesnie s egyuttal kijelentette, hogy a fedezetlen határidő-üzlét reformját a kormány elhatározta, hogy az erre vonatkozó tanulmányok már folynak s hogy nemsokára a törvényhozás elé kerül ez a reform.

A miniszter után Bakonyi Samu emelt szót az olasz borvámklauzula eltörlesztését sürgető föliratokhoz, majd áttért a Ház az interpellációkra, melyeknek során a honvédelmi miniszter felett Szalay Lászlónak arra a kérdésére, hogy a katonaság megünnepli-e április tizenegyedikét. Még Szell Kálmán adott megnyugtató választ Sebess Dénesnek, melyet a Ház egyhangulag vett tudomásul.

A képviselőház ülése május 16-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Szell Kálmán, miniszterelnök, Darányi Ignác, Cseh Ervin.

(A tisztviselők fizetésrendezése.)

Nessi Pál: Megokolja indítványát, mely szerint utasítsassék a kormány a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat sürgős napirendre tűzésére. Szólok szerint a mai állapot nem tartat sokáig. A többségnek kötelessége arra törekedni, hogy a békés tárgyalások helyreálljanak. A függetlenségi párt hajlandó tárgyalni minden kérdéskörű javaslatot, többek között a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló javaslatot, valamint a szolgálati pragmatikáról szóló javaslatot. Ezzel kapcsolatosan rendezni kell a fejelelmi eljárást is oly módon, hogy a fejelelmi ítéleket az adminisztrációtól függetlenül bíróságra kell ruházni. Ötvenzer család sorsáról van szó; ezek közül első sorban a legkisebb embereket kell segíteni s nem azokban, kik nagyobb fizetési osztályba vannak sorozva. Mielőtt ellávoznék helyéről a miniszterelnök, tegyen egy jó cselekedetet, s tárgyalassa le a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló javaslatot. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Szell Kálmán: Az előttem szolt t. képviselő ur beszédének bevezető részében azt mondta, hogy a tisztviselők fizetésének rendezésével a kormány nem foglalkozott azzal a szerettel és gondossággal, amelyet tőle e kérdésnek komolysága és fontossága megkívánt volna. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ugy is van!) Hát én azt gondolom, t. Ház hogy ez nem így van! (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Mert könnyű ám disszertálni a tisztviselők fizetésének kérdéséről így a tuloldalról; sokkal nehezebb ezt a kérdést megoldani, kidolgozni, a mi költségvetésünk keretében beilleszteni, husz millió korona évenkénti többletköltséget kiteremteni és beletenni a költségvetésbe. (Igaz! balold.) Mondhadják önk, hogy az a kormány, mely ezt a kérdést megoldásra vezetői egy törvényjavaslatban, egy. a fizetési kategóriákra, az összes hivatalnokai osztályokra és állásokra kiterjedő szervez. rendszeres munkában, amely kormány lehetővé teszi azt, hogy husz millió korona tehertöbbletet költségvetésünk elbirjoa, hogy az a kormány nem teljesítette mindazt, amit a tisztviselők jogosan kívánhatnak. De, engedelmet kérek, ezt nem lojka önöknek elhinni senki, aki józanul gondolkodik. Sokkal könnyebb arról beszédet tartani, mint a mily nehéz volt a kérdés a megoldás stádiumába hozni. (Igaz! Ugy van! a jobb-és baloldalon.) És ha t. képviselőtársam nekem azt mondja, hogy én, aki szerinte bucsuzótléban vagyok, — a miről nem akarok beszélni, lehet, hogy nincs úgy — ha azt kívánja, hogy utolsó ténymeglegetés legyen, hogy az állami tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot megalkossam, én erre azt váaszolom: ennek a kormányznak és nekem mint e kormány elnökének mindig ténynök marad, hogy ezt a kérdést megoldottuk, a szervez. törvényjavaslatot megcsináltuk és idehoztuk. (Igaz! Ugy van! a jobb és a baloldalon, zajok esengenek.) Halljuk! Halljuk! a jobb-és baloldalon.) Tárgyalatni is lojzuk akkor, amikor arra megállapítottuk, amikor az a megállapított sorrendben napirendre kerül, amely sorrendnek a megállapítását a kormány és a többség

EMPIRISMUS

A világbölcsészet rendszerben egyedül az empirismus az, melyet a józan észszel követni lehet és követni kell. Minden emberi dologban csupán a tapasztalás volt és lesz a mester, így a fiziológiában is. Vajjon van-e híres orvos a világon, a ki gyógykezelése közben tapasztalataira no hivatkoznék? A Dr. Brok főfájás elleni porát is számos elismerő levél ajánlja a szenvedő emberiségnek. Idegeségtől, szellemi orfítetéstől, álmatlanságtól, gromborjástól, meghűléstől eredt főfájást rögtön megszüntet a Dr. Brok-fele por (11 por 1 fnt vásárolja a gyógyszerárakban. Vigyázzunk, mert az eredeti angol készítmény csak üvegekben kapható.

a maga kezéből ki nem adhatja, (Élénk helyeslés jobboldal.) mert a kormány vezeti a parlament munkarendjét. (Élénk helyeslés jobboldal.) Hiába fogja a t. képviselő ur a tisztviselőket azt mondani, — talán, hogy kissé kedvükbe járjon — hiába fogja mondani, hogy a kormány akadályozza a törvényjavaslat tárgyalását. Nem fogják elhinni. (Élénk helyeslés bal- és szélsőbaloldalon.) Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) nem fogják elhinni egyszerűen azért, mert a tisztviselőik igen jól tudják, hogy ez a kormány többet teljesített, mint amennyit ígért. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.) azt pedig, aki többet teljesít, mint amennyit ígért, azt nem szokták elítélni. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) A trónbeszédében az mondatot, hogy meg fogjuk oldani a kérdést fokozatosan, az ország pénzügyi terheinek mérlegelése mellett. És elhatároztuk egy szép napon, — ez talán kevésbé érdem, de megtettük és ez már nagyobb érdem — hogy nem okozatosan csináljuk meg a törvényt, hanem egyszerre, úgy, hogy már a folyó esztendőben életbe lépessen. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Felkiáltások: Hol van? Mi megcsináltuk; itt is van. (Zajos helyeslés jobboldal.) Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Azért nem tárgyalhatjuk, mert tárgyalását az önk eljárása akadályozza. (Zajos helyeslés jobboldal.) Élénk ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: a katonai javaslatok akadályozzák! Önök a megállapított sorrendet a javaslat kedvéért teljesen fel akarják torzítani; már pedig a napirend és a sorrend feltorzításába nem megyek bele. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Megmondom egyszerűen, hogy miért. (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) Azért, mert: vestigia terrent. A t. képviselőháznak nem kell azt mondanom, hogy ma már hetek óta talán, de igen sok nap óta a felett vitatkozunk, hogy először is ki nyomatassék-e a miniszterelnöknek egy jelentése. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Miért hozza ide? (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) Másodszor pedig most már egy hete, vagy már több ideje is vitatkozunk a felett, vajjon tegegy-e eleget a törvénynek, mely azt rendeli, hogy a kvóták kérdésben küldöttséget kell kiküldeni és amikor ezt nem teljesítjük, akkor egyenesen a törvényt forgatjuk fel (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) és a velünk együttes kapcsolatban álló Ausztriával szemben nemzetközi kötelességünket nem teljesítjük! (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.)

Nos, így áll a kérdés. Amikor egy rendelet ki-nyomtatásáról, a törvény teljesítésére felhívó indítványról hetek óta folyik a vita, akkor nem boesáthattunk a napirendre oly dolgokat, amelyekről szintén heteken át és hónapokon át folytathat a vita. (Élénk helyeslés jobboldal.) A t. képviselő urak oly nagy dolgot csinálnak a katonai törvényjavaslatok pénzügyi terheiből és vádakat említenek, hogy azok mily elviselhetetlenek. Igen nagy összegűk beszélnek. A házon kívül már egyes polgártársak, akiket nem világosítanak fel kellőleg azokról, akik érintkezésben vannak velük, száz és száz milliónyi teherükről beszélnek. Mindez mese. En kimutattam, hogy ennek a katonai reformtörvénynek, vagyis az újonclétszám leemelésének pénzügyi terhe három esztendőre négy millió koronára fog jönni és évente egy és fél millió korona esik ezen törvény alapján. Most ennél a törvényjavaslattal husz millióról van szó, tehát tízszer annyit tudunk a tisztviselőkre áldozni és a költségvetés keretében beilleszteni, mint a katonai javaslatok tartalmaznak. (Teiszés jobboldal.) Így áll a kérdés; ezt meg kell mondani és azért nem kell tulozni az a kérdéseket ferde világításba helyezni. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Nem önk részéről, hanem oviastam én sok olyan felhívást, hogy majd egyik, majd másik képviselő meg fogja magyarázni mennyi száz millióba kerül ez. Hogy megmagyarázta-e az illető képviselő, vagy nem, azt nem tudom; de hogy ilyen dolgok terjesztetnek már csak azon tulzások folytán is, amiket itt a Házban hallunk, az bizonyos. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Igenis állítom, hogy a tisztviselőkről mi gondoskodtunk és gondoskodni igyekeztünk legjobb meggyőződésünk szerint azzal, hogy ezt a törvényjavaslatot kidolgoztuk és mi helyt a napirend többi tárgya el fog végződni és le fog tárgyalatni, igenis a legsürgősebb teendőnk lesz ennek kitűzése. A napirendet nem engedjük a kisebbség által megállapítani, ez lehetetlenség. (Élénk helyeslés jobboldal.) és ez az, amiért én ezen indítványt el nem fogadhatom. Hogy ezt elvileg milyen dolognak tekintem, hogy ezt elvileg a parlamentáriszmus és az alkotmány, (Zaj a szélsőbaloldalon.) az alkotmányban benne rejlt többségi elv megsemmisítésének tekintem, ezt kijelentem nem egyszer igen hosszasan és én csak arra hivatkozom, hogy ezen okokból nem vagyok abban a helyzetben, hogy az önk indítványát elfogadhassam. (Élénk helyeslés jobboldal.) Azt már nekem kell visszautasítanom, amit a t. képviselő ur mond, hogy a pénzügyminiszter ur affektálta a jóindulatot a tisztviselők iránt, amikor ezt a javaslatot olyan későn adta be, de mindig ígérté. Noha, ha a t. képviselő ur affektációknak nevezi azt, mikor egy pénzügyminiszter — mondhatom, nagy gondal és nagy munkával — lehetővé teszi hosszú tárgyalások után — szerettem volna a képviselő urat ott látni, mert könnyű ám féltelenen megkritizálni a javaslatot, mint ő tette, de nehéz kidolgozni — ha egy pénzügyminiszter lehetővé teszi, hogy az összes reszorminiszterekkel hó-

napokon át, a minisztertanácsban heteken át folytatott tanácskozás után 20 millió koronát beilleszt a költségvetésbe, anélkül, hogy az államháztartás egyensúlyára megbillenne, vagy hogy egyéb kiadásokat meg kellene vonnunk az államtól, akkor ezt a pénzügyminisztert affektációval megvádolni nagyon üres és tartalmatlan vád. (Igaz! Ugy van! jobboldal.)

A t. képviselő ur azt mondja, hogy én az ellenzékét abban a beszédében, amelyet a tisztviselőkhöz intéztem, megvádoltam. Már egyszer Holó képviselő urral szemben konstatáltam, hogy azért én nem vagyok teletés amit nekem holmi általam nem ismert nem látott közlemények alapján imputálnak. Akkor Holó képviselő ur nekem egy képtelen dolgot imputált, elhíte azt, ami abban a közleményben volt. Hát a t. képviselő urat felekre, olvassa el annak a beszédnek nem is autentikus, csak rövid kivonatát, amely például a Magyar Nemzetben megjelent, van-e ott megvádolva az ellenzék. En egyszerűen konstatáltam a tényállást és azt mondtam, hogy a kormány akcióprogramjának a ránk kényszerített politikai szituációnak megbolygatása nélkül, magasabb állami és elvi érdekek szempontjából és azok séreme nélkül nem vagyok abban a helyzetben, hogy ezt a törvényjavaslatot tárgyalásra, napirendre tüzsem (Helyeslés a jobboldalon.) Zaj a szélsőbaloldalon.) Ennek oka az a politikai szituáció, melyet az ellenzék teremtett. (Zajos ellenmondás a szélsőbaloldalon.) Hát nem önk teremtették? (Felkiáltások a szélsőbaloldalon.) Nem! Nagy zaj.) Mikor egy ellenzék... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) mikor egy ellenzék először be nem volt lottan (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) azután bevalottan mindent a világon megobstruált, amit meg lehet obstruálni ebben a Házban, napirendet és nem napirendet (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Felkiáltások: A katonai javaslatokat! akkor azt kívánni, hogy azt a javaslatot, amelyet mi az ország érdekében elkerülhetetlenül szükségesnek tartunk (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) mert azt tartjuk, hogy a hadsereget nem lehet inferior állapotba helyezni és a mutak hiányait pótolni kell, visszavonjuk, tehát kapitulálunk, ez oly kívánat, amelyet sem tehetek meg és amit abból a helyzetből folyólag nem tehetek meg, amit önk teremtettek. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Zaj a szélsőbaloldalon.) Ne mondja azt nekem a t. képviselő ur, azt egy frázisnak tekintem...

Nessi Pál: Már megint?

Szell Kálmán: Ne vegye rossz néven, lehet ám azt mondani anélkül, hogy valaki az embernek akár tehetőségét, akár bona fidesét kétségbe vonná. Lássá, képviselő ur, én most mondom, hogy trázis; valamint multkor közbeszólásomban beszédének egy passzusára vonatkozólag szintén azt mondtam, hogy trázis: de én nagy hátrálékban vagyok. A képviselő ur mult beszédében azt mondta, hogy én négy esztendő óta, amióta itt vagyok, semmit sem tettem, nem is mondtam semmit, tehát én nagy hátrálékban vagyok; (Élénk derűtlenség.) mert én csak két állítást mertem azt a bírálóit mondani, hogy az frázis, a képviselő ur pedig négy esztendő összes működésére mondta azt. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Nem is akarom ezt kipótni ni, legyen a képviselő ur fel fogása és hite szerint, aki egyébiránt azt, hogy valami kis, csekély tehetőségem van, elismeri s ezt köszönettel fogadom. (Derűtlenség a jobboldalon.)

Nessi Pál: Nem azt mondtam. (Egy hang a jobboldalon: Ne tessék letagadni!)

Szell Kálmán: A képviselő ur rólam nagyobb adjektummal méltóztatott nyilatkozni, azt mondta a képviselő ur, hogy én kapkodok. Az, ki négy hónap óta mindig ugyanazt valja, mindig ugyanazt mondja, ugyanazon állásponthoz ragaszkodik, (Zaj a szélsőbaloldalon.) ugyanazon igazságokat hirdeti, hát az kapkod? (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ezt akkor mondhatni, ha mindentalan változtatnám álláspontomat, ha azt, amit jónak látok, később leleszerínelm másval; lehet, hogy akkor is helyesen járnék el, de akkor talán lehetne mondani, hogy kapkodok; de ha mindig ugyanazt mondom, ha mindig ugyanaz az álláspontom, akkor még sem lehet mondani, hogy kapkodok. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Csökkönyös, makacs. Mozgás a jobboldalon.) Ezt egyeztessék ki a képviselő urak maguk közt. Az egyik azt mondja, hogy kapkodok, a másik azt mondja, hogy makacs vagyok.

Andrey Gyula Makacsul kapkod! (Élénk derűtlenség.) Szell Kálmán: Akár azt mondja a képviselő ur, hogy makacsul kapkodok, akár azt mondja hogy kapkodva makacsokodom, (Élénk derűtlenség.) nekem egészen mindegy. Én a magam hitem és meggyőződésem szerint teljesítem kötelességemet és fogom ezután is teljesíteni. Más meggyőződés magamba nem tudok beletölteni, de ami bennem van, az meg van szilárdulva, meg van gyökeresedve és atól eltréni nem fogok. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.) Mozgás a szélsőbaloldalon.) És ha a t. képviselő ur most azt mondja egy igen erős, általános verdiktel, hogy én négy esztendőig nem mondtam semmit, mert a multkor még gyengédebb és kedvesebb volt, mert csak ennyit mondtam, — ma pedig azt mondja, hogy négy esztendőig nem tettem semmit; jól van, legyen, akár az egyik akár a másik: legyen a t. képviselő ur hite szerint. Én elmondhatnám, hogy ezen négy év alatt megkezdtem a közígyazgatásban azokat a reformokat, amelyek ezen a téren alapvető munkák lesznek, (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Élénk helyeslés jobboldal.) hogy teremtet-

tem intézményeket, nem egyet, szociális téren. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Elnök csemet. Felkiáltások jobboldal: Halljuk! Halljuk!) és az állam igazgatásának igen nagy jelentőségű és eddig elhanyagolt ágazataiban a törvényeknek egész sorozata mutatja, hogy mi mindent alkotunk és tettünk és mit tett ez a kormányzat. A végén megcsinált egy kiegyezést, amelyet olyanok tartok, hogy megoldotta azt a nagy problémát, hogyan lehet a mai viszonyok között olyan kiegyezést csinálni, amely az ország minden gazdasági érdekét jobban megóvjá, mint minden eddigi kiegyezés, mint minden eddigi módszer s megcsinálni azt úgy, hogy Ausztriában is létrejöjjön és elfogadható legyen és hogy végül ezen áldatlan bizonytalan állapotnak vége vessék. (Élénk helyeslés jobboldal.) Zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csemet)

De minderről nem beszéltek, pedig igen sokat mondhatnék. De hát legyen, hogy nem tettem semmit és hogy működésemmek semmi eredménye nincs. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Halljuk! Halljuk! a jobboldalon, Elnök csemet.) Egyet magammal viszek, akárunkor menjek innen el, akár akkor amikor a képviselő ur akarná, tehát igen hamar, talán már holnap (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) akár később — hogy teljesíttem minden időben azt a kötelességet, amelyet az ország ügyének vezetésénél nehéz, súlyos időkben és kényes kérdésekben teljesíteni kell a teljesítem legjobb beletámas és meggyőződésem szerint. (Élénk helyeslés jobboldal.) Az eredmény az önk itéletének talán nem felel meg, de majd az ország fog ítélte itéletet mondani és én ezt az itéletet a magam részéről nyugodtan várom. (Hosszantartó zajos helyeslés és éljenek a jobboldalon.) Zaj a szélsőbaloldalon.)

Nessi Pál: Személyes kérdésben kér szót. A függetlenség párt harca nemcsak a javaslatok ellen szót, hanem minden katonai javaslat ellen, mely az országot jogtalan követeléseket sürget. Fenntartja indítványát. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Jelenti, hogy az indítvány felett 20-an névszerűen szavaztak s ennek hatóere halaszását kérték. E szerint a szavazás hét óra fog megtörténni. Az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

(A fedezetlen határidőzlet.)

Láng Lajos: Hetek óta folyik e Házban a vita a fedezetlen határidőzletről és azon nagy érdeklődés, a kiváló szónokoknak és a megszívó endő argumentumoknak egész sorozata mellett, azt hiszem, kötelessége a kormányzatnak, hogy ebben a kérdésben állást foglaljon. (Halljuk! Halljuk!) Méltóságok megengedni, hogy azzal kezdjem, amiben mindnyájan egyetértünk s ez az, hogy mindannyian a leg-határozottabban elítéljük, hogy a fedezetlen határidőzletben egyrészt a járatlanok, másrészt a gyengék kizárásávala nagybombréru visszaélések történtek. (Halljuk! Halljuk!) Az az általánosan elfogadott tétel némiképp megvilágosításra szorul, miképpen történik, miképpen lehetséges az, hogy e kérdésre mégis olyan szétágazók a nézetek, a vélemények és hogy megállapított következtetésre olyan nehéz jutni. (Halljuk! Halljuk!) A nehézségnek súlypontját részemről abban találom, hogy a határidőzlet helyes vagy helytelen voltának megítélése a legtöbb esetben nem objektív, hanem szubjektív momentumok alapszik, és hogy igen sok esetben azon üzlet egészen legitím lehet míg viszont ugyanazon üzlet a lehető legnagyobb visszaélésekkel járhat. Ez a nehézség magának a fedezetlen határidőzletnek a megítélésében az, ami a megoldást olyan nehézé teszi.

A jelenlegi kabinet elnöke e kérdésben ismételtén nyilatkozott és a kormány ma is ezen nyilatkozatok alapján áll. Részünkről nem mehetünk abba bele, hogy a fedezetlen határidőzlet eltörölését feltételül helyesleljük, de igenis elismerjük, hogy mi minden emberi intézménynek úgy ennek is megvannak a maga hibái, bázagái és künvései, amelyek kijavítani, pótolni és orvosolni feltétlenül szükséges. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Szabad leg-én mellesken megjegyzem, — mert nem akarok erre a körülményre túlságosan nagy súlyt fektetni, de kötelességemnek tartom felemlíteni azt — hogy a tőzsde a maga hatáskörében is igyekezett a visszaéléseknek segíteni, amennyiben az olyan határidőzlektől: amelyekben nem hivatásos üzleti felek szerepeltek, megtagadta a perelhetőséget, másrészt az olyan tőrsélatogatokat, akik iparszerűen üzték a tudatlanoknak és járatlanoknak az üzletbe való bevonását, a tőzsde látogatásától eltiltotta. Ezek olyan körülmények, amelyek, azt hiszem, hogy helytelen volna fel nem említeni, de ebből túlságosan nagy következtetést vonni nem akarok, mert nem tartanám helyesnek, hogyha ezen visszaéléseknek megakadályozása tisztán a tőzsdetiltlet jóakaratától függne, hanem kell, hogy az állam a maga tekintélyével és a maga akaratával lépjen közbe. (Helyeslés.) Részünkről abban a meggyőződésben vagyunk, hogy a határidőzlet olyan nagy előnyt biztosít a gazdasági életnek, amelyeket me lözni nagy kár volna. Az egyik nagy előnye az, hogy nem kényszeríti a gazdát arra, hogy ózskor olosón árusítsa el a maga termését. A másik nagy előnye a határidőzletnek az, hogy lehetővé teszi azt, hogy tavasszor az árakra vonatkozólag beolvast gyakoroljon és kellő árakat idézzen elő. A harmadik olyan előny, amely visszahatásában magára a gazdára is kiterjed, hogy a maiomkat biztosítja a nagy árul árszások ellen és azoknak a beszerzést kedvező feltételek mellett teszi lehetővé, ami

FÉNYKÉPÉSZETI MŰKEDVELŐKNEK

Kittó fényképezési szalon- és utazó apparátusok új, felülmulhatlan pillanati kézi-apparátusok

MOLL A. császári és királyi udvari szállítónál, BECS, Tuchlauben 9. sz.

Kívánatra nagy képes árjegyzék.

Ezen üzletág alapított 1854-ben.

ismét csak a jó gazdálkodás javára szolgál. (Helyeslés jobboldal.)

Ezek tehát olyan előnyök, amelyeket minden körülmények között, a gazdasági kormányzatot bárki vezesse is, azt kötelezőnek fogja tartani a jövőre is biztosítani. De különben is nagy kérdés, hogy a jelezteknél határidőüzletnek eltörlesztésével a visszaélések megszűnnek-e. Mert a rendelkezésre álló példák nevezetesen a berlini példa szerint, ahol eltörölték a határidőüzletet, hiszen Ausztriában, mivel még csak a kezdetnek kezdetén vannak, tapasztalatok még nem állanak rendelkezésünkre. Berlinben a határidőüzlet a papíron el van ugyan törölve, de tényleg még mindig fennáll. Még van ma is mert a határidőüzletnek lényege abban áll, hogy a kötés határozott egységeket, határozott időre és típusra és bizonyos bürze-usan-ocok mellett jön létre és akárki akinek összekötése van a gabonakereskedő-körökkel, hozzátérhet azokhoz a nyomatványokhoz, amelyekkel ma Berlinben ezen üzletnek névleg és effektíve folynak. Ebből csak az következik, hogy még akkor is, ha eltörölték a határidőüzletet, a visszaélések teljesen kiirtani nem tudók, ellenkezőleg, minthogy a nyilvánosságának elkerülésével történnek a visszaélések csak hajjbán fognak felbujlani, mint ma a nélkül, hogy a legitim haszna, előnye a határidőüzletnek a jövőben is biztosítva lenne. (Helyeslés.) Mindezek következtében ismét lehet azt, amit — mint már említett — a kormányelnök ur ismételtén kifejezett ebben a tekintetben, hogy a kormány nem hajlandó a határidőüzlet eltörlesztését kilitátsba helyezni; de igenis hajlandó ezen intézmény reformálására törekedni abban az irányban, hogy ugy anna hézagai kípótol-lassanak mint kinövései, alaposan megszüntettesse. (Helyeslés.) Ebben részben folynak tanulmányok és miután tanulmányok folynak. igen kérem a t. Házat, hogy a bizottság javaslatával ellenzők indítványok elvetésével a bizottság javaslatát elfogadni méltóztassék. (Helyeslés jobboldal.)

A Ház a kérvényi bizottság javaslatát fogadta el.

(Az olasz borvám eltörése.)

Ballagi Géza: Amikor a most bemutatott kérvényeket beterjesztették a Házhöz, akkor még az olasz kereskedelmi szerződés, valamint az ezt kiegészítő kizárólagos érvényben volt. Azóta, a kereskedelmi szerződést felmondották, természetesen az olasz borvámklauza is megszűnt, de azért a most említett kérvények egyáltalában nem vesztették el aktualitásukat. Amikor az igen t. miniszterelnök ur a múlt évi június 11-ikén itt a Házhöz egy beszédet tartott az olasz kereskedelmi szerződés és az olasz borvámklauzula tárgyában olyan nyilatkozatot tett, amely a magyar bortermelő közönséget a legteljesebb mértékben megnyugtatta. Ez után a nyilatkozat után, mindenki tisztában volt vele, hogy a kormány ismeri a hazai bortermelő helyzetét és szívesen el van tökélyre eszengetni. Ha én ma mégis felszólalok az érdekében, teszem ezt azért, mert az olasz kereskedelmi szerződés megújítása előtt állunk. Miután ez a kérdés egzisztenciális kérdés, ennek következtében annak megoldását semmitébe obstrukcióval nem tanácsos megakadályozni, mert nekem az a meggyőződésem, hogy a hazai közvélemény mindenestire a fogja látni már ezért is ezt az obstrukciót. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Az olasz borvám ellen árasztja el piacainkat, hogy összeházasodjék azzal a nemességgel, — különösen a tokajhegyaljai borka gondolkor — mely bizony jobb sorsra érdemes, semhogy korszakadókat hozzon a világra, mert ha összeházasítják nem nemes itallal, korszakadó lesz belőle. Ez a borházasítás a Hegyaljának legnagyobb kalamitása amely lehetetlenné teszi egyfelől a rekonstrukciót szőlőkben lévő milliók tisztességét, másrésztől annak a 30 milliónak amortizálását, visszatérését, amely az Agrárbank által osztott ki a bortermelő közt. Méltóztassék figyelembe venni, hogyha 75% olasz borral kevernek 25% hegyaljai bort ebből a kotalyálabból olyan bor áll elő, amelyet úgy a külföldi, mint a hazai piacon szomorodni bor gyantán árulnak. Már most tegyünk egy kis számítást. Az olasz borka ára hektoliterenként körülbelül 16 korona. Ehhez a 16 koronához járul a szállítási díj, amely Olaszországból Magyarországra, mondjuk példának az ujhelyi piacra 4 korona. A váma ennek a borknak — feltéve, hogy a projektált 60 koronás általános borvám-tétel ezután az olasz borkora is alkalmaztatik — 60 korona. Ez összesen 80 korona. Ha ezt a bort keverik hegyaljai borral és pedig keverik 75:25 százalék arányban, hogy alakul a számítás? 75 százalék olasz borka ára lesz 60 korona, 25 százalék hegyaljai borka ára pedig — én tudnivaló csak átlagos 100 koronás árat veszek alapul, nem is sokat veszek ... (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ez drága.) ... drága itál bizov, de jó itál, s én még nem is a legjobbat veszem, hanem csak a középminőségű szomorodni bort — ez tehát 25 korona. Ha tehát ezt a 25 százalékos hegyaljai bort keverjük az olasz bor 75 százalékkal, ezen keverék ára lesz 85 korona. Tehát 80 koronával szemben áll 85 koronára; vagyis kerül egy hektoliter házasított bor 85 koronára s ezzel szemben a tiszta hegyaljai bor átlagos ára 100 korona. Már most, ha ez a számítási áll, ez is mutatja, hogy még ha a projektált 60 koronás általános borvám-tétel alkalmaztatik is az olasz borkora, akkor is éppen csak hogy felveheti a versenyt a hazai, hegyaljai bortermelő az olasz borkerkeskedővel, illetőleg az olasz borral. Amiket elmondott, eléggé meggyőzők arra nézve, hogy belássuk az, hogy ezt a mai helyzetet fenntartani nem lehet. A kormány maga elismerte, hogy a jelenlegi állapotokkal a hazai bortermelőnek megküzdnie teljesen lehetetlen. Ha tehát a dolog úgy áll, hogy a hazai bortermelőnek a jelen helyzettel egyáltalában nem lehet megküzdnie, nemcsak végtelen könyvetlenség, hanem határozottan bűn lenne haladéktalanul meg nem ragadni azokat az eszközöket, amelyekkel még egyrésztől százezrek existenciáját biztosítaná a törvényhozás és

a kormány, másrésztől megakadályozná közgazdaságunk egy virágzólagának végső elpusztulását és sorvasását. (Általános helyeslés.) Kérem tehát az igen t. kormányt, hogy az olasz kereskedelmi szerződésnek megújításánál, amelynek pedig kétségben állunk, az olasz borkora néve minden kedvezményt megszüntetvén, az olasz borkora is alkalmazza az általános vámtarifában projektált hatvan koronás borvám-tételt. (Általános helyeslés.) Ez a minimum, amelyet kérniük kell, amelynek teljesítése nélkül a hazai bortermelő közönség egyáltalában nem boldogulhat. A kérvényi bizottság javaslatát különben elfogadom. (Általános helyeslés.)

Molnár Ákos kéri, hogy jövő szombaton beszélhessen.

A Ház ebbe belenyugodott. Következtek az interpellációk.

(A nemzeti ünnep.)

Szalay László a következő interpellációt terjesztette elő a honvédelmi miniszterhez: Mint hogy az 1898. évi V. t.-cikk április 11-ik napját nemzeti ünnepé nyilvánította, hajlandó-e a miniszter ur intézkedni az iránt, hogy ezen nemzeti ünnepet, az 1848. évi törvények szentesítésének emléknapját, ugy a közös hadseregnek a magyar korona országainak területén állomásozó csapatait, mint az ország területén kívüli elhelyezett magyar ezredek, nemkülönben a magyar honvédség is megfelelően ünnepeljék.

Báró Fejérváry Géza: Méltóztassék megengedni, t. Ház, hogy az éppen elhangzott interpellációra azonnal megadjam a választ. (Halljuk! Halljuk!) Nem terjeszkedem ki bizonyos próbb kirohanásokra. hanem ad rem megyek. (Feküdtök a szélsőbaloldalon: Nem volt kirohanás!) Hát az nem volt kirohanás, hogy azt méltóztott mondani a t. előttem szólónak, hogy a szabadelvűipárt nem képes vagy nem akarja a törvényeket végrehajtani? Hogy azt csak a függetlenségi párt szorgalmazza? Hát áll-e ez? Bizony nem áll. (Helyeslés a jobboldalon.) Mi végrehajtok a törvényeket, amint azokat végrehajtani kell. talán nem abban a szellemben, amint a t. urak kívánják, de a végrehajtás igenis korrektt.

Azt kéri a t. képviselő ur, hogy hajlandó-e a miniszter ur intézkedni az iránt, hogy ezt a nemzeti ünnepet az 1848. évi törvények szentesítésének emléknapját ugy a közös hadseregnek a magyar korona országainak területén állomásozó csapatait, mint az ország területén kívüli elhelyezett magyar ezredek, nemkülönben a magyar honvédség is megfelelően megünnepelje? Hát, t. képviselőhöz, e részben általános rendelkezés létezik, amely ugy a közös hadsereg, valamint a honvédségre nézve érvényes. A t. képviselő ur azt mondja, hogy a függetlenségi párt nem tartja ugyan április 11-ét megünnepelőnek, hanem március 16-ét, de igenis megajlik a létező, érvényben lévő törvény előtt. Azt, hogy március 15-ike ünnepelő-e, vagy április 11-ike, 1898. március havában alaposan tárgyaltuk a Házhöz és a törvényhozás elfogadta április 11-ikét.

Endrey Gyula: De a nemzet nem fogadta el!

Báró Fejérváry Géza: No méltóztassék mindig a nemzet nevében beszélni. (Nagy zaj és ellentmondás a szélsőbaloldalon.) Itt is a nemzet képviselői vannak, nemcsak ott.

Endrey Gyula: Fűtül erre a napra a nemzet, nem ünnepel!

Báró Fejérváry Géza: Endrey ur csakugyan ugy tesz, mintha ő egyedül képviselné a nemzetet! Ez nagy tévedés! (Tetszés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula: Én képviselem is azt! (Zaj.)

Báró Fejérváry Géza: A rendelet ugy szól, hogy amennyiben a tisztokra meghívhatók az istentisztelekre vagy lakomákra, a tisztokra ezt eltagadja. Ugy látszik, nem mondta expressis verbis a képviselő ur, hanem, ugy látszik, az lebeg a szemei előtt, hogy ezt az április 11-ikét is ugy ünnepeljük, mint, teszem tel, Urnapját, vagy Szent István-napját. Bocsanatot kérek méltóztassék egy kis különbséget tenni. Vannak egyházi ünnepok és vannak nemzeti ünnepok. Vannak nagyobb fontosságú és nagyobb horderejű ünnepok ugy az egyházi, valamint a nemzeti ünnepok között, és vannak kisebb horderejűek. Már most a nagyfotosságú ünnepnek igenis kivonul a katonaság, de a kisebb fontosságú ünnepnek a katonaság nem vonul ki. Ebben van a különbség. Hiszen nemcsak Magyarországnak van védszentje, vannak a monarchia többi részeinek is. Méltóztassék nekem egy országot mondani, ahol a védszent ünnepén a csapatok kivonulnak! Nem, hanem ünnepel-tek az templomban és azoknál állal, hogy összejönnek ugy a polgárok, valamint a katonaság is. A t. képviselő ur kéri még, hogy hajlandó vagyok-e intézkedni az iránt, hogy ezen nemzeti ünnepet, ugy a közös hadseregnek a magyar korona országai területén állomásozó csapatait, mint az ország területén kívüli elhelyezett magyar ezredek, nemkülönben a magyar honvédség is megfelelően megünnepeljék. Hát, t. képviselő ur, a magyar honvédség az ország területén kívüli ninos elhelyezve; ez magától értődik. Azután pedig, minthogy a katonaság csak olyan ünnepélyeken vesz részt — ha csak nem nagy ünnepélyek — amely napok megünnepeltetnek a polgári hatóságok által is, nagyon természetes, hogy Magyarország határain kívül elhelyezett csapatoknál ez az április 11-ike nem külön ünnep. De igenis Szent István-napja már nagy ünnep; Szent István-napkor még az országok kívül elhelyezett magyar csapatok is ünnepeket tartanak. Én arra kérem a t. képviselő urat, méltóztassanak egy kissé distingválni, hogy mikor csakugyan nagyobb horderejű, nagyobb fontosságú ünnepnap van, az ország határain kívül is ünneplik a magyar csapatok ezen napot. Bar magában véve ez az ünnep is nagyfotosságú, de mégis kisebb jelentőségű, mint pl. Szent István-napja ...

Bártha Miklós: Csekélység volt az a negyvennyolc!

Báró Fejérváry Géza: Azt senki sem állítja, hogy csekélység volt, azt azonban csak megengedi a t. képviselő ur, hogy Urnap vagy Szent István-nap mégis nagyobb horderejű ... (Élénk ellentmondás a szélsőbaloldalon.)

Molnár Jenő: Az egészen más! Ez törvénybe van iktatva!

Báró Fejérváry Géza: Sok van törvénybe iktatva, amit meg kell tartani, de ami nem olyan fontos! (Zaj a szélsőbaloldalon.) De hát akármit leszek én kijelentendő erről a helyről, ez a t. képviselő ur tetszésével nem fog találkozni. Ez iránt tisztában vagyok. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Én tehát a magam részéről a nemzet képviselőinek többségéhez fordulok (Halljuk! Halljuk!) és kérem, hogy az interpellációra adott válaszatot tudomásul venni méltóztassanak. (Helyeslés és tetszés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon és felkiáltások: Ez nem volt válasz!)

Szalay László nem veszi tudomásul a választ A Ház tudomásul vette a választ.

(Választók üldözése.)

Sebess Dénes meggyőződött arról, hogy a miniszterelnök intencióit a vidéken semmibe nem veszik. Saját kerületében, valamint a háromszöki kerületében üldözik a választókat. A következő interpellációt terjeszti be a miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez: Van-e tudomása a miniszter urnak, hogy a háromszék—kédi választókerületben a választópolgárok a legnagyobb üldözésnek vannak kitéve a közigazgatási hatóságok részéről? Szándékozik-e intézkedni?

Széll Kálmán: T. képviselőhöz! Amennyiben azt kéri a t. képviselő ur, szándékozom-e intézkedni az iránt, hogy a hozzám beérkezett panaszok ügyében a törvény szigorával járjak el, azt felelem, hogy igen szívesen. Csakhogy tessék nekem igazolt tényállással adatokat nyújtani, mert így általánosabban nagyon nehéz ilyen dolgokban a döntés. Nézze t. képviselő ur, ön ezeket mondja. Mások meg azt mondják, hogy annak a nyújtódi jegyzőnek, aki egyuttal szavazatszédő jegyző is volt, vasvillával állták el az útját és nem eresztették be.

Bártha Miklós: Mert folytonosan komiszul kor-teskedett!

Széll Kálmán: Én nem tudom, hogy mit csinált, de vasvillával talán még sem szabad elzárni. Hogyan kor-teskedett, az más kérdés, azt majd a vizsgálat ki fogja deríteni. de talán nem tartozik a szabad választásnak önkö által hirdett teorái közé, hogy valakit vasvillával akadályozzanak meg abban, hogy jogát gyakorolhassa. Ezeket az állításokat tehát meg kell vizsgálni, mert első hallomásra nem lehet őket igazoltnak eltagadni. Azt mondják, a polgári jegyzőnek bevették a fejét, az orafalvi hídat elállták és nem engedték be a választókat. Terrorizmust gyakoroltak, viték embereket, asszonyokat, gyermekeket és a tömeggel terrorizáltak. Ezt mondják a másik oldalról. Nem mondom, hogy ez így van, de a t. képviselő ur adatai is megvizsgáandók. Ami adat bejön arra vonatkozólag, hogy ott szabálytalanság és törvényellenesség történt, az mind meg fog vizsgálatni és az összes szabálytalanságokat meg fogom torlatolni. Miután itt a képviselő ur általános panaszt emelt, jelentést fogok magamnak tétetni, és annak idején szívesen fogok eljárni. Kérem, méltóztassék ezt a választ tudomásul venni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Sebess Dénes felolvás egy levelet, mely szerint egy községi jegyző szavazatokért kor-teskedett. Különben szól az személyes tapasztalatból is állítja. A miniszterelnök által felemlített eset nem történt meg, a függetlenségi pártnak nem is volt szüksége erőszakoskodásra. Különben konkrét adatokat is fog előterjeszteni.

A Ház tudomásul vette a választ.

Előök az ülést 1 1/2 órákor bezárta.

BELFÖLD

Konferencia a katonai büntetőperrendtartásról. A Pester Lloyd híradása szerint Budapestén e hónap 20-ikán a katonai büntetőperrendtartás dolgában zárókonferencia lesz, melyen a közös hadügyminisztérium, a honvédelmi és a Landwehr-minisztérium, valamint a két igazságügyminisztérium képviselői fognak résztvenni. A 20-iki konferencián a büntetőperrendtartás utolsó olvasása lesz. Ezzel véget érnek az előkészületi munkálatok és nem lesz semmi akadály annak, hogy a katonai bünvádi perrendtartásról szóló törvényjavaslat a parlamentek elé kerüljön.

Kállay Béni Budapestén. Kállay Béni közös pénzügyminiszter ma délelőtt Budapestre érkezett Utjának, mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, az a célja, hogy a mosztári metropolita állásának betöltése dolgában előterjesztést tegyen a királynak.

A polgári perrendtartás. A képviselőház igazságügyi bizottsága tegnap folytatta Súly Gyula előkiete alatt a polgári perrendtartás törvényjavaslatának tárgyalását. A bizottság tárgyalás alá vette az igazságügyminiszternek s felülvizsgálat szabályozására vonatkozó új javaslatát, mely szerint a javaslat 530. §-a, amelynek értelmében csak jogszabáltyérés alapján van felülvizsgálatnak helye, elmaradna, 539. §-a pedig módosulna. A módosítás főképpen a következő: A szöve i tárgyalás és a bizonyítás alapján történt tény-

megállapítást csak azon az alapon lehet felülvizsgálni, hogy a megállapítás valamely jogszabály helye, en alkalmazásával vagy mellőzésével, vagy nyilván helytelen ténybeli következtetéssel történt, vagy hogy az iratok tartalmával ellentétben áll. Hosszabb vita után, amelyben a miniszter is ismételt felszólalt, a bizottság a felülvizsgálatnak a miniszter által javasolt új szabályozást általánosságban elfogadta és a felülvizsgálatról szóló fejezet részletes tárgyalását május 19-ike délután 5 órára halasztotta.

Híresztelés a bánról. Zárókérdésből illetékes oldalról jelentik: Minthogy az eddigi híresztelések már nem találnak hitelt, az ellenzék új taktikához folyamodik, így pl. mai lapjai azt a hírt hozzák, mintha a bán arra volna kizsákmelve, hogy egy konzervatív-kerlikális magyar kormányt alakítson. E híresztelések nyilván az a célzata, hogy a bán a magyar kormány és a szabadelvű párt előtt meggyanúsítsák. Természetes, hogy az efféle irányzatok koholmányokkal nem érdemes komolyan foglalkozni.

Szél Kálmán válasza. Lugosról táviratozzák: Szél Kálmán miniszterelnök Krassó-Szörényvármegye közönségéhez a következő levelet intézte:

A vármegye közönsége f. hó 13-án tartott törvényhatósági közgyűlésében hozott és hozzá-m felterjesztett határozatában az alkotmányt s a parlamentarizmust veszélyeztető obstrukció helytelenítése és a kormány iránti bizalmának nyilvánítása mellett hazafiságomba vetett ama reménynek ad kifejezést, hogy a rendes parlamenti állapotokat helyre fogom állítani. Ezen határozatok, mely az alkotmány védelmében elfoglalt álláspontom helyességét igazolja, megerősít azon küzdelemben, melyet alkotmányos felelősségem teljes tudatában, a legbensőbb meggyőződésből folytatnom kell. Fogadják e lelkes határozatukért köszönetemet és hazafias üdvözzeltemet

Szél Kálmán.

A pangermánok s az obstrukció. A *Preussische Jalrbücher* című nagytekintélyű berlini folyóiratban *Dibelius* Vilmos berlini magántanár a *Németek elnyomatásáról Magyarországon* című, pangermán szellemű dolgozatot tesz közzé, melynek néhány, ránk nézve igen tanulságos és megfontolandó helyét érdemesnek tartjuk a magyar olvasók tudomására hozni. *Dibelius* ur ísbek közt így nyilatkozik:

Végül pedig — s ezt az értelmes magyarok közül is némelyek már felismerik, akik azonban a szovinizmus terrorizmusa ellen nem mernek fellépni — a durva elnyomatási politika veszélyessé válik Magyarországon hatalmi állására nézve. A nemzetiségekben ellentállási erő szunnyadozik, mely ebben a pillanatban még nem veszélyes az államra nézve de a jövőt tekintve, a legnagyobb aggodalomra ad okot.

Fentebb azt látjuk, hogy a képviselőházban csak az erdélyi német választókerületeknek és a tótoknak vannak nemzetiségi képviselőik, míg a románok és szerbek, továbbá a közép- és nyugatmagyarországi németek ugyiszlóval egyáltalában nincsenek képviselve. De nem valószínű, hogy a viszonyok mindig így maradnak. A százsok a legutóbbi választásoknál két helyet nyertek — számuk tehát terjedőképes — a Bánságban pedig ezután először állítottak fel németnemzetiségi jelölteket és ezek számottevő kisebbséget értek el. A románok is kezdenek mozogni. A románok eddig a duzgó pásszivítás álláspontját foglalták el, hogy — mint egyik vezetőjük kifejezi magát — az álami életben való részvételükkel ne ismerjék el a fennálló törvénytelenséget. Az utolsó választásoknál azonban megmozdult egy cselekvő párt és arra számít, hogy lassankint 20-30 helyet fog szerezni. Természetes, hogy ez még csak a jövő zenéje, de ha az elnyomatási politikája még tovább tart, és végül a legcsendesebb állampolgárokat is ellentállásra ösztökélik, ennek kétségtelenül az lesz az eredménye, hogy egyszer csak 40-50 nemzetiségi képviselő fog a magyar képviselőházba bevonulni — és hogy ezek egy sokkal élesebb hangnemet hoznak magukkal, mint amilyen a nemzetiségeknél most uralkodik, az világos. Ha pedig a nemzetiségek közös, erélyes eljárása egyesülnek — már most megjegyzésemelől, hogy miképp támogatják egymást a sajtóban a régi ellenségek: a százsok és románok — akkor negyven magyarellenes képviselő a képviselőházban olyan hatalmat képez, mely az egész törvényhozási gépezet megbéníthatja vagy legalább is a legérzékenyebben zavarhatja. Hogy a képviselőház hátszabályai egy kíméletlen ellenségek az obstrukciónak milyen eszközeit nyújtják, azt az utolsó évek eseményei elég világosan megmutatták.

A nemzet komédiása. Ilyen címen egy kis füzetet írt Gönczöl János a magyar nép számára. Egyszerűen és világosan mondja el az rőpirat a jelen politikai helyzet előzményeit s rámutat arra a nagy veszedelemre, amelybe a fékevesztett pártindulat

belehajtja az országot. Megmagyarázza a kis füzet a költségvetés letárgya ásának előadásából származó bajokat és valóság szerint méltatja a szabadelvű párt politikáját, Erős hazafias érzés, a törvénynek és jog-nak mély tisztellete, józanság és érettség vonul végig e kis tanításon, amelyet okulással olvashat a magyar nép. Gönczöl János szép magyarsággal megírt füzet az Athenaeum kiadása.

Hol a királyi ügyész? A *Népszava* és szocialista munkások lapja, a *Néppárt* a kerlikális izgatók lapja. Mindketőnek az agitáló és a felforgatás a mindennapi kenyeré. A királyi ügyészség pedig arra való, hogy ügyeljen a lázítókra és ha rossz fát tettek a tüzre, hát állítsa őket a törvény elé. Budapestén ezt ma is meg-cselekedte a királyi ügyész. Még pedig a *Népszava* emberével, aki „A csuhások” című cikkben meg-támadta a papokat, lustálkodó élszökekné, hazu-goknak és csalóknak nevezte őket. A bíróság el is ítélte a szerzőt az esküdtek verdiktje alapján négy hónapra és ezer koronára. Semmi szavunk ellene. Kötelességet teljesített az ügyész is, az esküdtszék is, a bíróság is. De már most felhívjuk a jogszolgáltatás s három tényezőjének, kivált a királyi ügyészség figyelmét a másik lázítóra, a *Néppárt* című hetilapra. Ennek a derék újságnak Rakovszky István képviselő a főszerkesztője és egy Huszár Károly nevű katolikus pap a szerkesztője. Mind a kettő kitűnő keresztény kétségtelenül. Amaz, mert a parlament keresztény pártjának a vezére. Emezt, mert a szerzet vallásának szolgája. A keresztény vallás a krisztusi szeretet hirdetője. Tiltja a gyilkolást és a mennyek országát a kisdedek számára biztosítja. Hát lássuk, mivé torzul a krisztusi szeretet a néppárt emez orgánu-mában. Mai számában cikket találunk a kisenevi zsidómészárlásokról. Ebben a cikkben ropant hüvös nyugalommal van elmondva az a hóhérok-dás, amit emberi bestiak Kisevben árthatlan emberekre elkövettek, akiknek egyetlen bűnök az volt, hogy zsidó templomban imádkoztak az egy istenhez. A cikk egyetlen szónyi rosszalás nélkül írja le a mészárlásokat. Hideg flegmával jegyzi fel, hogy még árthatlan kisedeket is legyilkoltak. Aztán így fejezi be a krisztusi szeretetet gyálatatosan megcsufoló ismertetést: „Figyelmeztetjük a mi zsidóinkat, hogy tanuljanak a más káran. Térjenek észre, míg nem késő. Ne lázítsák a tömeget az egyház, a katolikus papság ellen, mert amint láthatják, a tömeg előbb gázol a káftanosok vé-reben, mint a csuhásokéban. Értsék meg ezt a nagy tanulságot a mi zsidóink is.” Így izgat a „Néppárt.” Elvárjuk, hogy a királyi ügyész, aki keményen elítélte „A csuhások” szerzőjét, meg fogja tenni kötelességét az ultramontan sajtó e lelketlen és galád lázítása ellen is.

Elszánts és tapintatos. E cím alatt ír ma cikket *Prohászka Ottokár az Egyházi Lapok* című heti folyóiratban. Cikkének néhány sorát közöljük az aláb-kiakban s ajánljuk figyelmébe azoknak, akik minden órában s minden pillanatban csak úgy tudják elkép-zelni a katolikus érzések és elvek diadalát, ha az életnek gazdasági, tudományos, közigazgatási érdekei-vel azonosítják. E cikk abból az ötlethől íródott, hogy egy katolikus körnek vezetősége egy hitehagyott, a katolikus vallásból kitért embert lépettett föl, hogy közhasznú előadást tartson a katolikus körben. *Prohászka Ottokár* helyteleníti ezt s aztán így fejezi be tanulságos cikkét:

Egész életünk s tevékenységünk a katolikus érzés alapján állhat és a katolikus elvek szerint igazodhatunk mindenütt, a nélkül, hogy az életnek gazdasági, tudományos, közigazgatási érdekeit a vallással azonosítanók s azzal lépten-nyomon előhozakodnánk. Ez kislekű s a vallás komolyságát s az érzés valódisá-gát sértő s azzal meg nem tévő eljárás. Érezünk mélyen és igazán; hacsak át a vallásos meggyőző-dés, de értsük meg az élet sokoldalúságát és fog-juk föl az emberek gondolkozását, mely nagyon helyesen irtónk a szentnek a profánnal való összekovetésétől. E szempontból értem azt is, hogy kitűnő katolikus férfiak megütözték azon s nem tartották helyesnek némely papokat azt az eljárását, hogy a szűszékről hirdette ki, hogy a katolikus körben X. Y. okleveles gazda és földbirtokos ma ilyen és ilyen fölolvastat fog tartani. Mondom, én ezt értem; mert érzésem szerint az nem óvadó!

Három kelléke van az áldásos, kiható tevékeny-ségnek: mélység, ártól meggyőződés, kitartó s őnzellen munkásság és szerető tapintat. Erre is azt mondhatom: bonum ex tripli causa, malum ex quovis defectu. Aki ez irányban dolgozik, az gyűjt és szét nem szór, az épít és nem ront s az érzés és meggyőződés bensőségét harmóniába tudja hozni az élet sokoldalú-ságával

A nagyvásonyi mandátum. *Óváry* Ferenc, a nagyvásonyi kerület képviselője tudvalevőleg lemond

ott mandátumáról. A választókerület polgárai, bir szerint, újra *Óváry* léptetik fel ahi ezáltal pártokoni-vű programmal fogadja el a jelöltséget. A független-ségi párt *Óváry*val szemben nem fog jelöllet állítani, mert *Óváry* nyílt levelében azoknak az eszméknek szöla átába állott, melyek a függetlenségi párt pro-grammájában is benn vannak.

KÜLFÖLD

A Danev-minisztérium lemondása. *Fer-dinánd* fejedelemnek Szófiába visszatérése után két napra a Danev-minisztérium lemondott, mi-után *Iszengy* évig volt kormányon. A lemondás okairól a következőket írják a *Neue Freie Presse*-nek: *Ferdinánd* fejedelemnek, közvetlenül a visszaérkezése után heves jelenete volt *Radev* igazságügyminiszterrel. A fejedelem megróttá *Danev*-et, hogy miért nem akadályozta meg a szocialista elveknek a tanítók körében való tórfogla-lását. Ez a szocialista mozgalom tudvalevőleg a macedon dinamit-merényletekben termette meg gyümölcsét. Gyantitják, hogy *Ferdinánd* fejedelmét Párisban arról értesítették, hogy Francia-ország is osztozkodik Oroszországgal azon nézet-tében, hogy a macedoniai eseményekért a bolgár radikálisok felelősek, akik egy követ fujnak a macedon bizottságokkal. A lemondás előzményei más tudósítás szerint a következők:

Ferdinánd fejedelem a trónörökös tegnap megtartott névünnepe a templomban a kabinet valamennyi tagjával rendkívül megvető módon bánt. *Danev* miniszterelnökkel alig váltott néhány szót és amikor a miniszterek a szertartás után a palota előcsarnokában összegyűltek, hogy a kettév-ire, mely a trónörökösnek szóló szerencsekívá-natokat tartalmazta, nevüket alájegyezzék, a fejedelem izgatott hangon fordult dr. *Danev* felé és *Radev* miniszterre célozva, így szólt:

— Hogy engedheti meg, hogy egy olyan ember, aki önöket inzultálta, az én házámba be- tegye a lábát? Ki velem!

Az izgatott jelenet híre már a délutáni órák-ban kiszivárgott. *Danev* levonta a konzekvenciá-kat és a délután folyamán beadta lemondását, amelyet a fejedelem el is fogadott. A fejedelemnek végre is elfogyott a türelme, mert *Radev* az utóbbi időben arrogáns és kihívó magaviseletével sok keserűséget okozott neki és utóljára is erre a durva föllépésre kényszerítette.

Szófia, május 16.

Hír szerint a kormányválság oka a fejede-lemnek az a határozott akaratnyilvánítása, hogy *Radev* igazságügyminiszter váljon ki a kabinetből. Midőn *Radev* a tegnapi *Boris-ünnepe* alkalmából üdvözlésre megjelent a palotában, a fejedelem nem vett róla tudomást. A kormány erre egyér-telműleg elhatározta a lemondást. Ma *Petkov*ot fogadták a palotában.

A balkáni forrongás. A porta ugy tüntette fel a monasztíri eseményeket, hogy azokat bolgárok provokálták; a konzulok egybehangoz jelentéseiből azonban az derül ki, hogy az eseményeket a mohamedánok rendezték, akik a bizottságok üzemei fölött el voltak keseredve. Egyedül Monasztírban hu-zsonőt keresztényt megöltek és harmincötöt megsebe-sítettek. Az áldozatoknak körülbelül a fele görög. A zavargásoknál három mohamedán megsebesült, akiket keresztényeknek tartottak. Az irányadó diplomá-ciai körök hajlandók ez eseményeket az elkeseredés elemi kitéréséknél fölfontni s remélik, hogy a porta követni fogja sürgős tanácsaitak és a legszigorubbán meg fogja előzni az ily események ismétlődését.

Az *Ipek* elleni előnyomulás e hó 13-án két oldalról megkezdődött. *Nassir* basa és *Sans* basa hír szerint ma vonulnak be *Ipekbe*. Az albán főnökök és előkelőségek legnagyobb része állítólag már lemondott a reformok ellenzéséről. Ellenben az *ipeki* ellen-zéki elemek, hír szerint, észak felé a *Rugova* erdő-ségekre és más helyekre vonultak vissza, miért is további műveletekre lesz szükség. A három macedón vilajetben, valamint a drinápolyi vilajetben buzgón folytatják a bolgárok elleni rendszabályokat és a le-tartóztatásokat. Ennek következtében az összes fog-házak szulovva vannak és ideiglenesen ukakat kell berendezni. A porta igyekszik azokat a hatalmakat, akiknek a hadihajói még a szaloniki kikötőben van-nak, a hajók visszavonására rábírn.

Berlin, május 16.

A Wolf-ügynökség jelenti Konstantinápoly-ból: *Omer Ruzsi* basa főparancsnok távirata szer-int a lázadó albánok május 14-én rálöttek *Sens* basának *Djakovár*ból előnyomuló csapataira. Az

Hét év a tengeren

Dr. Gáspár Ferenc ilyen című munkájának az I. füzetét most jelent meg. Az egyetlen magyar munka, mely a tenger és az egész tengerészetet, művészi tollal megírva, körülbelül 200 képpel mutatja be. Az I. füzetet kívánatra díjtalanul küldi meg *Singer és Wolfner* kiadóhivatala Budapest, *Andrássy-ut 10. szám.*

utóbbi azonnal visszalövetett és támadólag lépett fel. A rövid harc után az *albánok meghódoltak és kegyelmet kértek. Nassir basa hadosztálya két órányira áll Ipektől.*

Konstantinápoly, május 16.

Hivatalos jelentés szerint a csapatok *tegnap este bevonultak Ipekbe.* A porta igen meg van elégedve és az akciót teljesen befejezettnek tekinti.

Gossler hadügyminiszter lemondása. *Gossler* német hadügyminiszter lemondásának okairól a *Berliner Tagblatt* a következőket jelenti: Gossler állása a ménesekben, az állami és katonai méneskari intézetekben előfordult botrányos állapotok miatt már hónapok előtt tarthatatlan volt. A császár már hónapok óta nem érintkezett személyesen Gosslerrel, csak a katonai kabinetiroda útján. A hadügyminiszter azonban nem tett le tőrhetetlen és rideg viselkedéséről, jóllehet tudta, hogy napjai a hadügyminisztériumban meg vannak számlálva.

HIREK

Az iskolák réme.

Megjelent a középiskolák réme. Megkezdődtek az érettségi vizsgálatok. Írásbeli részüket már javában folyik. Tanár, tanítvány és szülő egyaránt kényelmetlenül éri magát. A tanár talán a legkényelmetlenebbül. Az ő vállán van a felelősség. Szülő, tanítvány, felettes hatóság egyaránt tőle vár mindent. Ha jól folynak a vizsgálatok, lassan-lassan háttérbe szorul, nem veszi észre senki. A felettes hatóság az iskola érdeméről emlékezik meg, a szülők gyermekeik lángeszéről szónokolnak, a fiuk lelke pedig megteik büszke önértéssel. Ők tanultak, ők feleltek jól, ők az érdem és ők a dicsőség. De bezzeg előtérbe kerül a tanár, mihelyest baj van. Egyszerre észreveszi mindenki. Vagy nem benne keresendő-e a hiba, ha ezek a szegény érettségiző tanulók nyolc hosszú éven át nem javultak semmit? Bizonyára azért, mert rossz volt a professzor módszere. Amint egyik fiú a másik után nem tud semmit, a kormánybiztos mogorva tekintte minduntalan rajta pihen meg. Es rá néznek azok is, kik az idén nem tanítottak a nyolcadik osztályban, rá néznek azok a fiuk, akik még nem feleltek, de különösen rá néz az a tanuló, ki már felelt és rosszul felelt. Szikrázó szeme dühös vádakat szór: te szivtelen, te rossz, te hiéna, hogy mertél olyant kérdezni, amit nem tudok. És ha már megtetted ezt az alávalóságot, mért nem segítettél ki, mért nem hagyta, hogy beszéljek, amíg nekem jól esik, mért akasztottál meg, mért hivatd fel rám a kormánybiztos figyelmét, aki a nélkül bizonyára nem vette volna észre baklövéseimet, mivelhogy ő nem szakember ebben a tárgyban...

Hát még a megbukottak szülői! Milyen rémségeket tudnak azok a szegény, szerencsétlen professzorok!...

A szegény professzorok, ki ötven-hatvan érettségi dolgozatot nézett át egy-két nap alatt, a professzorok, ki napokon át ott ül reggeltől-estig a vizsgálat termében és megfeszített figyelemmel hallgatja a feleleteket. Megfeszített figyelemmel és minden fiúért remegve, minden fiút féltve. Am erről nem tudnak sem a tanulók, sem a közönség, sem a felettes hatóság. Nem sejtik, hogy a mogorva professzori arc mögé milyen meleg érzések rejtőznek olykor s nem sejtik, hogy hosszú nyolc év alatt még legrosszabb tanulóját is megszereti a professzor, meg sokszor a nélkül, hogy tudná. Csak ilyenkor jó rá, mikor a gyermek, mert neki gyermek a nyolcadik osztályban is, az érettségi komoly és döntő pillanata elé kerül...

Milyen világossá áradna szét a vizsgálatok komor termében, ha hirtelen megmgnynilna egy-egy professzori sziv! Ha a fiuk, a felettes hatóságok és a szülők megpillantanák benne a szeretetnek azt az erős áradatát, melyet csak egy még nagyobb erő, a rideg kötelességérzet, a tanári becsületesség állít meg néha, hogy ne csapjon át tilos

területekre. És ha látnák azt a küzködést és vívódást, mely a professzor lelkében akkor megy végbe, mikor meg kell buktatnia egy-egy tanulóját. Most, mikor nyolc évig bajlódott vele, mikor nyolc évig elnéző volt vele szemben! Elnéző! Értsék meg, hölgyeim és uraim! Ha van, amit a professzoroknak szemére lehet általánosságban hányni, ugy az: az elnézés, a szeretet. Mennyi mentő okot talál az iskolai évrnek végén. Az egyik gyerek a legnagyobb nyomorban élt, a másik sokat betegeskedett, a harmadikat elkényeztették. Jövőre talán jobbra fordul szülei dolga, megerősödik, okosabb lesz, pótolja a mulasztást: menjen hát isten hírével!

Azután jő az érettségi. Az első igazán komoly, életbevágó vizsga, ahol a professzoroknak uralkodnia kell érzelmeiben, mert az élet, a tudomány felelősségre vonja...

Es a fiu odaáll a bizottság elé, tudatlanul, készületlenül, szerencsésében bízva, mint eddig! A szegény professzor elcsüggedve látja, hogy kárba veszték, jótanácsai, intelmei, méltatlanra pazarolta szeretetét, elnézését... a fiu marad, aki volt!

De ki tudja ezt?

Csak a professzor maga! Csak ő látja a multat, csak ő ismeri minden növendéke lelkét! Csak ő tudja, hogy nagyon sok szülő nemcsak, hogy nem támogatta nehéz munkájában, hanem megnehezítette, ellene dolgozott. A gyermek lelkébe beleoltották a könnyen boldogulás vágyát. Nem a tanulás fontosságát hangoztatták előtte, hanem a bizonyítvány szükségességét. Ők maguk is hány-szor kopogtattak a professzor ajtaján, de sohasem azért, hogy szigorúságra kérjék, hanem hogy a fiu átengedésért könyörögjenek! Es mire tanítja a gyermeket, az értebb növendéket a körülé élő példa, a körülé hullámzó élet és társadalom? Arra, hogy nem szorgalom és kitartás, nem tudomány éstiszta erkölcs szükséges a boldoguláshoz, hanem könyök és protekció — no meg bizonyítvány, melyet a protektor ur mint védő paizst maga elé tartson. Amerre néz: jökevény és meghizva mosolyog feléje a felületesség; amerre figyel: hangosan kurjongat a léhaság!

Az iskolák ablakai nyitva vannak, az iskola kapui tárvák, nem lehet belőlük az életet kizárni! Behatol és gunyos torzképeket vág a haragos professzorokra! Habotázva hívja magára fel a nebulók figyelmét, szemük elé villantja a tudomány, az irodalom, a művészet kapaszkodóit, akik a különféle vacsorázó társaságok asztalain keresztül, sőt asztalai alatt jutottak előkelő és jól jövedelmező pozíciókba. Es nem hallanak-e minduntalan hirt elnyomott tehetségekről, pályájuk elején megrekedt zsenikről? Es nem tudják-e már ők is, hogy nincs ország, melyben annyi félbe-maradt nagy ember volna, mint minálunk? Kiváló elméjű és tudásu férfiak, a kiket elkedvetlenített a kicsinyes küzdelem, az agyonhallgatás, a mellőzés, a kiknek megakasztott produktivitása a nihilizmusban, a tagadásban, a becsúrlésben, leszóllásban keres kárpótlást. Sötét hollókként kavarnak társadalmunk felett, egész rétegeit árnyékba borítják és pihenés nem ismerő kitartással krágogják a pusztulást, a halált...

Ismerik őket a felsőbb osztályú növendékek és félnek tőlük... Tekintetüket a fény, a pompa, a jólét, a virág vonzza magához és ezek nem mindég ott vannak, ahol a tehetség, a tudás, a becsület, de igenis nagyon gyakran ott, ahol a külső hatásokkal dolgozó felületesség, a fontoskodó középszerűség és a pose mögé rejtőző tudatlanság ünnepelteti magát a gondolatnélküli tömeggel.

Nagy és félelmes ellenségei ezek a serdülő ifjuságnak és aki védelmezőjéül szemben áll velük, az a szegény, szürke, sokszor kigunyolt és lenézett professzor. A professzor, kinek uti irányát kerülheluden utasítások szabják meg, akinek háta a tananyag roppant terhe alatt görnyedezik és akinek a közönség, a szülők részvétlenségének sivatagán keresztül kell előrehaladnia. Ha a rábizott és

lelkileg ezerfelől gyöngített gyerek nem állja meg azután helyét az érettségi porondján, akkor hibás persze ő, a szivtelen, a kemény professzor!

Szélmalom-harc ez, tisztelt publikum. Ne a tanárt és ne az iskolát tegyük első sorban felelőssé az érettségi vizsgálatok szomorú eredményeiert, hanem keressük okát a ma divatos életfelfogásban, a künn zajgó életnek az iskolába is beszűrődő szellemében, a társadalom ezernyi méreganyagában. Ezek ellen vegyük fel a küzdelmet, tehát első sorban enmagunkkal vessünk számot. Ha azután nálunk, otthonunkban és különösen lelkünkben minden rendben van, akkor siessünk az iskola segítségére. Vele együtt építsük fel azt a gátat, mely gyermekeinket a külső, romboló hatásoktól megóvja... Akkor aztán más lesz az érettségi vizsgálatok képe! Más, mert mi szülők, mi közönség lettünk mások, mert mi is lettünk a nagy, a komoly — érettségi vizsgálatot!

Roboz Andor.

Budapest, május 16.

BUDAPESTI NAPLO. Május 15-ikén uj előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

A Budapesti Napló legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

Személyi hírek. *Ernusz* Kelemen a főrendiház alelnöke vasmegeyi birtokára utazott. — *Taitán* Béla a képviselőház alelnöke török-kanizsai birtokára utazott. — *Dr. Arányi* Zsigmond fővárosi orvos és herculesürdői iürdőorvos, Herkulesürdőbe érkezett és rendelését megkezdte. — *Hatvány Deutch* Sándor, édesatyja elhunyt alkalmából, 2000 koronát küldött a polgármesterhez, a fővárosi szegények közt való szétosztásra.

A német nagykövet a képviselőházban. Ma gróf *Wedell* bécsi német nagykövet ellátogatott a képviselőházba s a főrendek karzatáról halgatta *Nessi* Pál beszédét. A nagykövet látogatására felmentek a karzatra gróf *Szechenyi* Gyula, a király személye körüli miniszter és báró *Fejérváry* honvédelmi miniszter. *Szell* miniszterelnök már csak akkor mehetett a nagykövet üdvözlésére, amikor *Nessinek* megelélt és az elnök szünetelt adott s így már csak a karzati lépcsőn találkozott vele. A nagykövet éppen a miniszterelnököt akarta fölkeresni s együtt mentek a miniszterelnöki szobába.

Ebéd a kalocsai érseknél. *Császka* György kalocsai érsek tegnap fényes ebédet adott dr. *Várossy* Gyula székesfehérvári püspök tiszteletére. Az ebéde hivatalos volt a központi papnevelő-intézet előjáróságá is. Az érsek jobbján *Várossy* püspök, balján pedig *Kriszán* Mihály pápai kamarás, szemináriumi kormányzó foglalt helyet. Az ebéd, melyen az érsek udvari papjai részt vettek, a legvidámabb hangulatban a késő délutáni óráig tartott.

A szerb királyi pár utazása. *Belgrádból* jelentik, hogy a krusedóli látogatás óta a szerb királyi pár komolyan foglalkozik avval a gondolattal, hogy a nyarat egy osztrák fűrdőben fogja tölteni. *Sándor* király először azt határozta, hogy *Draga* királynét a fűrdőben hagyja, ő maga pedig kieszközi, hogy *Ferenc József* király Bécsben vagy Ischben fogadja. Most azonban az udvari körökben azt beszélnek hogy a király fél külföldre menni, mert attól tart, hogy távollétében zendülés fog kiütni, mely a trónt is veszélyezteti. Így tehát az sines kizárva, hogy *Draga* királyné egyedül fog Franzensbadba utazni.

A hátszered itthon. A 32-ik számú, *Mária Terézia* nevű viselő hátszered ma délelőtt 11 órákor érkezett vissza a fővárosba ötnei tartózkodás után a piliscsabai táborból. Az ezred reggel 4 órákor sora-kozott a táborban s *Zankl* ezredes személt tarva, az ezred zeneszó mellett elindult a budai hegyeken át a fővárosba. Az ezreddel együtt jött a 24-ik vadász-aszálai legénysége is, amelyet majd a 86-ik s 68-ik ezred vált föl. A táborban most négy napig csöndes lesz az élet s az alatt a felügyelet *Kompolthy* főhadnagy vezetés alatt egy szakasz tartja.

Bubics Zsigmond betegsége. *Bubics* Zsigmond kassai püspök, amint már említettük, beteg. Csütörtökön este lett rosszul, éppen akkor, amikor az udvari bára készült. Azója az ősz egyházyjelelem állapota javult, ugyannyira, hogy holnap elhagyhatja az ágyat.

Magyar omeradományozás. A miniszterelnök a *Szent-Lukács-fürdő* részvénytársaságnak és az azzal kapcsolatban levő *Kristály* ásványviz kutválatnak Magyarország külön emeirenek használhatását az 1888: XVIII. törvénycikk alapján megengedte.

— **Ebél a miniszterelnöknel.** Szell Kálmán miniszterelnök és neje ma délután 6 órakor ebédelt adiak amelyre hivatalosok voltak: gróf Zichy János, gróf Zichy Agost, Josipovich Imre, Rakovszky István, állami számvevőszéki elnök, gróf Teleki Sándor, ögróf Pallavicini Ede, Bay Lajos, Benedek János, Brezovay László, Drakulics Pál, Eggenhofer József, Erreth János, Fogarassy Zsigmond, Fülöp Béla, Günther Antal, Jovanovics István, Mokos István, Mihajlovics Kornél, Molnár Akos, Molnár József, Neiszidler Károly, Novák József, Oberth Károly, Révai Mór, Bónay Ernő, Rudnay Sándor, Salamon Géza, Soltész-Nagy Kálmán, Steiner Ferenc, Székely György, Sziklay Ede, Saulovszky Dzsóz, Szilárd Géza, Vadsárhelyi László, Veszer Imre, Vojnits Sándor, Zsambokréthy Emil.

— **Félték a cárt.** A cár élete megint veszedelemben forog. A leigázott Oroszország népe irtózatos bosszút áll a cáron: egy pillanatra népe törül le homlokáról az életeért való aggodalom hideg verejtékét. Varsóból jelentik most, hogy a szentpétervári nagy tavaszi katonai szemlélet el kellett halasztani, mert a rendőrség kijelentette, hogy a cár élete veszélyben forog s semmiért nem kezeskedhetnek. A rendőrség állítólag széles körre terjedő összeesküvésnek és földalatti aknáknak jutott nyomára. A katonai parádé tehát elmarad, de vajon meddig szenved el a cár ezt a folytonos, idegsorvasztó harcot, melyet a földalatti aknáknak ellen kell folytatnia, bár milliónyi katonája fölött tarthatna szemlélet, aki mind az ő életét védi?

— **A műgyegetem új rektora.** A műgyegetem tanácsa tegnap este tartotta tisztújító ülését dr. Huszay Lajos rektor, udvari tanácsos elnöke mellett. Az ülésen az ezidei rektor utódjával, aki már harmadik éve viseli a rektori tisztet, a jövő tanévre Hauszmann Alajos választotta meg. Az ezidei dékánok a jövő évre is megválasztván, a műgyegetem tisztikara az 1903/04. tanévben a következőképp alakult meg: rektor: Hauszmann Alajos, prorektor: dr. Huszay Lajos; dékán a mérnöki és építészeti szakosztályban: Rados Gusztáv, prodekan: Pecz Samu; dékán a gépészmérnöki szakosztályban: Rejtő Sándor udvari tanácsos, prodekan: K. Jónás Ödön; dékán a vegyészeti szakosztályban és egyetemess osztályban: dr. Schmidt Sándor, prodekan: dr. Réthy Mór.

— **Disszemi a Vörmezőn.** A király e hó 19-ikén, kedden szemlélet tart a budapesti helyőrség előtt a Vörmezőn. A szemlére az összes ezredek legénység kivonul Lohkovitz herceg hadtestparancsnok parancsnoksága alatt. A térparancsnokság a régi szultán-raktárnál tribünököt emeltek, amelyre szülő jegeket a parancsnokságnál lehet kapni. A szemlén a királvön kívül részt vesz József Agost főherceg Augustus főhercegnő s valszinűleg József főherceg a honvédség főparancsnoka is. A szemlére a csapatokkal reggel 8 órakor vonulnak ki s foglalkoz el helyüket a műszaki vezényelt által kijelölt pontokon. A szemlé iránt, melyen a tartalékosok egy része is részt vesz, nagy az érdeklődés.

— **A német császár Bülow anyósánál.** Rómából írják: Vilmos császár a sokféle ünneppel és hivatalos szereplés közben is időt szakított magának arra, hogy Bülow birodalmi kancellár anyósát, donna Laura Minghetti meglátogassa. A császárt, mint minden alkalommal, ha Rómában valahol nyilvánosan megjelen, ezáltal is a vértsek fényes gárdája kísérte. Ezzel a ragyogó testőrséggel körülvéve, hajtatott a császár a Piazza Paganicaria, a donna Minghetti palotájá elé. A donna elegáns fekete tojlettben várta a császárt a lépcsőházbán, ahonnan a fogadóterembe vezetete. Szívélyes társalgás közben a császár megkérdezte a grófinét, hogy tetszenek-e neki a hercegek, és látható örömmel hallgatta a matróna dicsőítő szavait. Azután kedélyesen megkérdezte:

— Itt lesz ebédre Bernát (Bülow)? No mert akkor én is meghívatom magamat.

Minghetti megköszönte a magas kegyet, de figyelemztette a császárt, hogy az udvarnál is disz-ebéd lesz a tiszteletére, tehát nem maradhat az ő vendége. A bucsuzásnál a matróna egy kis ibolya-csokort nyújtott át a császárnak, aki nagy sajnálkozással mondta, hogy nagyon lefoglalkoz idejét az udvari ünnepek s így nem igen teheti meg egyszer tiszteletét.

— **Loubet nem megy Rómába.** Rómából jelentik, hogy az olasz kormány a Tribünban demantálja a párisi Agence National jelentését, amely szerint Loubet elnök szeptemberben Rómába utazik. A Tribuna még azt is hozzátesszi a cáfolathoz, hogy ez a látogatás nem is lehetséges.

— **Fürdőorvosi rendelés.** Dr. Szigeti Márton Ábáziából Gleichenbergbe érkezett és megkezdte fürdőorvosi működését.

— **Estély.** Gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy és neje ma este Andrassy-uti villájukban szüzekbűről estélyt adtak.

— **Szarkosztóváltás.** A Bartók Lajos által 18 esztendővel ezélt alapított Urambátyám című élelapp szerkesztését és tulajdonját Bartók Lajostól dr. Erdélyi Zoltán vette át.

— **Az Akadémia vagyona.** A Magyar Tudományos Akadémia vagyona az 1902. év elején 5,401,225 korona 57 fillért tett, az év végén pedig 5,658,141 koronára 89 fillér. E szerint az évi vagyonszaporodás volt 276,916 korona 32 fillér. Ezenkívül az Akadémia kezelése alatt állanak a következő külön rendeltetési alapok: Székely kivándorlási alap 28,501 korona 3 fillér, herceg Czartorski-alapítvány 3,153 korona 2 fillér, Reguly-alap 1,105 korona 76 fillér, Udvardy Cherna János jubiláris alapítványa 905 korona 16 fillér, Tiszviselőkn nyugdíjalapja 21,094 korona 66 fillér, Kazinczy-alap készpénzben 33,038 korona 55 fillér, Pámy-alapítvány 200,000 korona, Kovács Ferenc pályadíj-alapítvány 8,449 korona 18 fillér, néhai íj. bojárj Vigyázó Sándor emlékére tett alapítvány 51,117 korona 20 fillér, Goethe-alapítvány 4,885 korona 68 fillér, Erzsébet királyné emlékmű-alap 6,260 korona 08 fillér. — **Bevétele volt az Akadémiának 677,552 korona 71 fillér (ebből országos segély 99,000 korona) kiadása pedig 326,716 korona 3 fillér.** Hagyományokból és alapítványokból befolyt a múlt évben 273,177 korona 75 fillér, pályadíjakra fordítottak 21,614 korona 67 fillért.

— **Próba-ebéd.** Az Országos Magyar Nőképző-Egyesület főzőiskolájában ma délután a legnagyobb gurmandoknak való ebédet főzték. Vizsgaebéd volt, melyet eleitől végig az intézet finom ujjú kisasszony-szakácsnői főzték. A kisasszonyok három hónap alatt tanultak bele a művészetek művészetébe s ma fényesen igazolták, hogy diplomájukat megérdemelték.

A főző-iskola márciustól májusig tartó kurzusán a következő urhölgyek tanultak ki nemes mesterségüket. Az első csoportban: Freund Alice, Haas Mariska, Kappel Lily, Kuklay Ilona, Marczeh Erzsébet, Máriássy Marianne, Patay Anita, Zsembery Mariska. A második csoportban: Fáy Margit, Hajnik Ilona, Holler Lebni, Jovanovic Ilona, Pongráz Gabriella, Vajda Jolan.

Az ebédén, melyet maguk a fehérlőkűös, esinos kisasszonyok szolgálták fel, az egyesület érdemes alelnökődi Rudnay Józsefnél, Enich Gusztávnál és Csiky Gusztávnál is részt vettek. A sikerült próbaebéd menüje a következője volt: Consumée à la Monaco; Homard à la Ravigotta; Foyas Fruit à la Imeria; Filet de Boeuf à la Flamande; Poulard Roti et Salade Italiene. Parfait à la Glaze, Taites. A növényedek gazdasszonyi tudása a tanfolyam derék vezetőnőjét, Malatinszky Fannyt és Weisz Ella urhölgyet dicséri.

Itt adunk hírt arról is, hogy az Országos Nőképző-Egyesület évi rendes közgyűlése május 17-én, vasárnap, d. e. 11. órakor tartja meg Zöldfaluca 38 sz. az egyesület tanintézetében.

— **Gyógyítás méhcsípéssel.** A bécsi orvostársulatban, mint Bécsből jelentik, dr. Perc marburgi orvos főelőadását tartott amelyben azt fejtegeti, hogy a méhcsípés kitűnő hájiszer a reumatizmus ellen. Az orvostudomány nem használja ugyan, ő azonban már mintegy ötszáz esetben alkalmazta sikeresen mint specifikus szert a valódi reumatizmus ellen. Ha a méh egy egészséges embert megszúr, akkor fájdalmas daganat tamad eseteg fejféjás és ájulás következik be. Ha azonban egy embert gyakran megcsip a méh, lassanként hozzászokik a méreghez. Ha egy izületi reumatizmusban szenvedő embert csip meg a méh, nem támad daganat, csak akkor, ha egymásután több méh is megcsipi. Akkor azonban eltűnik az izületből a kínzó fájdalom. Erre a tapasztalatára alapítva dr. Perc igen érdekes gyógyítómódját találta ki a reumatizmusnak. A beteget először egynehány, azután több méhvel megcsipeti, de mindig a beteg testrésze közelében; egyelőre összesen hetven méhcsípésre van szükség. Nagy meglepetéssel hallották az orvosok, hogy egy beteg asszonyt a kura ideje alatt 6592 méh csipett meg. A csipést addig folytatták, amíg az asszony teste elvezette a méreg iránt való fogékony-ságát s egyuttal megszabadult az izületi reumatizmusától is. Dr. Perc az izom-reumatizmus ellen is ajánlja a méhkurát. Dr. Perc az előadás során több méhvel megcsipette magát, anélkül, hogy a csipés helyén daganatot kapott volna, ami nagy ámulást keltett.

— **Jövenő.** Brdy Sándor magas színvonalon álló heti revüjének holnapi száma csupa érdekesség és érték. Individuális hang vonul végig ez újság minden során s ez a kritikai önállóság megtalálja az utat a nagyközönséghez. Az új szám ezeket a cikkeket tartalmazza:

Szell Kálmán mérlege: Dr. M.: Beszélgetés a diktátorral. Quo vadis? I. Bán. Ünnepe a Dunán. Országosági krónika. Czinadia Sándor: Anyám mosni jár. Barcsay Domokos: Hires emberekről. Huszmann Gerhard: Végzet. Újházy Ede: Régi nagy színpaszok-ról. Egy készülő verses-könyvből. Gárdonyi Géza: Gyermekkori emléim. Leonid Andrejev: A kacaj. Lagerlöf Selma: A kínnesi-áldika. Bede Jób: Képek a turfól Ósakar svéd király naplója. Erdős Renée: Egy leány élete Tolstoj Leó: Háború és béke. Természettudomány. A Iorradalom.

— **Deák-ünnep.** A haza bölcsé születésnapjának századik évfordulóját nagy és emlékéhez méltó ünneppel akarja megülni Budapest. Elhatározták tehát, hogy meghívják az ünnepre a kormányt, a parlament mindkét házát és az ország összes törvényhatóságait. A kormányt azonkívül fölkéri, hogy hívja föl a király figyelmét, erre az ünnepre és birja rá, hogy vegyen részt benne. A főváros ezerkoronás pályázatot készült kiírni egy ódára, amelyet a Nemzeti Színház egyik tagja fog elszavalni. Az ünnep színhelye a Deák-szobor környéke és künn a temetőben a Deák-mauzóleum lesz. Megünneplik a napot az összes iskolák is.

— **Egy pánszláv ügyvéd fegyelmije.** Veszél János zólyomi ügyvéd a F. M. K. E. zólyomi közgyűlése alkalmával, amikor a várost kivilágították, azzal tüntetett, hogy házát nem világitotta ki, ami miatt azután bevették az ablakait. Veszél még azon éjjel, a Magyar kultúra nyomora felirású plakátokat készített és házára ragasztotta. Följelentés következtében a besztarcebányai ügyvédi kamara fegyelmi vizsgálatot indított a tüntető ügyvéd ellen.

— **Cseh barátaink.** A csehek nem tulságosan szeretnek bennünket. Hogy miért, azt ők tudják jobban. Ma azonban nem maradnak már meg problematikussá érzéseik mellett, hanem kellemetlenkedésre adják a fejüket. A mai cseh lapokban feltámaszt meg, amely arra szólítja föl a cseheket, hogy ne vegyen Magyarországból hozott lisztet. Kitálalták ugyanis a cseh malomtulajdonosok és gazdasági egyletek, hogy a magyar liszt mélyen sérti az ő gazdasági érdekeit s hogy a liszt vásárlás révén sok millió forint cseh pénz vándorol Magyarországra. Vajjon ha mi sem vennők meg ezental a cseh gyártmányait s a magyar pénzt nem juttatnánk nekik? ...

— **Ahrenberg herceg a tébolydában.** Nemrég híre járt, hogy a német császár Ahrenberg hercegnéket mint kapitányt a keletirakia német gyarmatokon halatlal embertelenségeket követelt el szegény szerencséseket és akit ezért tisztenőstendei teyházra ítélték, megkegyelmezett. A megkegyelmezés hírért, amely nagy előhábordást keltett, hamarosan meg is cáfolták, de a cáfolatban már megemlítették, hogy a herceg, mikor azokat a borzalmas kegyelenségeket elkövetete — a sétatáplójával megköszönt néger embereknek kuszurkálta a szemét — már nem volt épelméjű. Most Hannoverből telegrafálják, hogy a kormány megengede, hogy a feyenc-sorba jutott herceget elmeegógyító-intézetbe vigyék. Ez a hír. Németországban nagy fölünést kelt.

— **Sikkasztások a portugál pénzügyminiszterületben.** Lisszabonból jelentik a portugál pénzügyminiszterületben jelentékeny csalásoknak és sikkasztásoknak jöttek a nyomára, amelyek állítólag több százezer frankot tesznek ki. Úgy látszik, hogy a miniszterium több magasrangú hivatalnok összejátszott a szállítókkal és számlákat fizetettek ki olyan szállítókért, amelyek egyáltalában meg sem történtek; a szákmányon azután osztokodtak. A miniszter erőlyes vizsgálatot indított s mert az a gyanu, hogy a többi miniszteriumokban is előfordultak ilyen sikkasztások, bizonyára ezekre is ki fogják terjeszteni a vizsgálatot.

— **Török A. és Társa Budapestben.** Ha szomlértartunk a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték különböző föelírásúitól között, önkénytelenül feltűnik a Török-bankház. Nemcsak azért, mert ez a cég a legnagyobb osztálysorsjáték-üzletlajdonos Magyarországon, hanem azért is, mert vevőit rendkívül nagy szerencsével jatszanak. Állításunk megerősítéséül csak az utolsó 10 húzásra mutatunk rá, mely alkalommal nemcsak a legnagyobb 600,000 korona főnyereményt, hanem még 30,000, 20,000, 15,000, 10,000, több 5000, 2000 és sok egyéb nyereményt nyertek a cégnél, úgy hogy egyedül az utolsó sorsjátékban egy és egyfélmillió koronát fizetett ki e bankház szerencsés vevőinek. A sorsjegyvásárló közönség kényelmére a város négy különböző kerületben levő üzleteiben, úgy mint a főútleiten: VI., Teréz-kört 46, fiókokban: V., Váci-kört 4, IV., Múzeum-kört 11, VII., Erzsébet-kört 54, minden egyes üzlet ügy a legpontosabban kereskedelmi szabályok szerint intéződik el. Ennél fogva indittatva érezzük magunkat a Török A. és Társa bankházát, melyben már oly sok és nagy nyereményt nyertek, mindenkinke a legmelegebben ajánlani. A tervezet szerint az I. osztály húzása már a legközelebbi pénteken és szombaton lesz, május hó 22-én és 23-án. A sorsjegyek árai: 1/4 sorsjegy 12—korona, 1/2 sorsjegy 6 korona, 3/4 sorsjegy 3—korona, 1/8 sorsjegy 1.50 korona. Aki tehát az osztálysorsjátékban részt akar venni, forduljon bizalommal Török A. és Társa bankházához Budapestben.

— **Szerelmi drámák.** Károlyvárosból jelentik, hogy Petrivalski József, az ottani polgármester tizen-nyelő éves fia ma éjjel behatolt Kalusz községi tanácsos házába és annak agyban fekvő leányát revolvertlővéssel súlyosan megsebesítette. A fiatalember azután maga ellen fordította a revolvert és agyonlőtte magát. Petrivalski kétségbeesett tetőre az vltő rá, hogy szerette a leányt, kinek szülei a házasságra beleegyezni nem akartak.

— **Koldus és nagyherceg.** A *Neue Freie Presse*-ben olvassuk ez alábbi érdekes esetet, amelyet Abbazziából jelentenek bécsi lapírtásunknak. Adolff luxemburgi nagyherceg január eleje óta időzött Abbazziában, s naponként délelőtti és délutáni végzi sétáit tolkocsijában. A volsoai kikötő közelében egy agg koldus minden alkalommal nagy alázattal üdvözölte s meg is kapta mindig a maga adományát. A minapiban azonban a koldus nem volt a helyén s el is maradt két napig. Ez feltűnt a nagyhercegnek s komornyikját elküldte a faluba, hogy tudakozdóék a koldus felől. A komornyik a papól megtudta, hogy a koldus tudógyuladásban meghalt. Arra a nagyherceg koszorút rendelt, a ravatalra tétette, s maga is elment a temetésre. Az egyszerű koporsót követte a nagyherceg dr. Stanger polgármester, báró Sohmidt kerületi biztos, Monsignor Famle és Marek. A nagyherceg tudakozódott a koldus családja felől és tekintélyes összeget ajándékozott az elhunyt ármainak.

— **Házasság.** *Pevny Olga*, a kiváló magyar operanékesnő, a boroszlói színház primadonnája, aki az utolsó bayreuthi Wagner-előadásokon is közreműködött, Berlinben jegyét váltott dr. Schaefer ügyvéddel.

— **Aczél József** bérlő Dombrádról eljegyezte *Kupfer* Ilonkát, *Kupfer* József debreczeni posztókereskedő leányát.

— **Vermes Ernő**, a vágvölgyi cukorgyár r.t. tisztviselője Trencsén-Toplán eljegyezte *Sonnenfeld* (Szende) Irma kisasszonyt. öz. *Sonnenfeld* Mór-é (Recht Regina leányát) Budapestben.

— **Goldberger Adolf**, az Agulár Ignác cipőgyáros üzletvezetője eljegyezte öz. *Ertich* Mártonné b. áos leányát Gizellát.

— **Wassermann Mór**, az Emke-kávéház tulajdonosa, eljegyezte *Pikler* Károly (a *Pikler* és *Grossmann* budapesti óég beirtaga) leányát, *Jolánka* kisasszonyt.

— **A bécsi sakkverseny.** A bécsi sakkverseny mai tizenegyedik fordulójáról tudósítónk telefonon a következőket jelenti: Az érdekfokdés lóként a *Marco-Csigorin* játszma felé fordult. A bécsi mester *Aligeier* gambitban ellenfelét súlyos pozícióba juttatta, amelyből amak csak négy gyalogos feláldozása által tudott szabadulni. *Csigorin* szellemes védekezésével *remist* érteszköt ki a iolytonos sakkadás segítségével. Érdekes játék volt a *Marcsényi* *Marshallal*. A parti 35 húzás után az amerikai mester győzelmével végződött.

— **Gunsberg** eleinte előnyt szerzett *Pillsbury* felett, de később sarkba szorult és hamar feladta a küzdelmet.

— **Svidersky** 22 húzásban elvesztette a játékot *Mieses* ellen.

— Szépen küzdött *Schlechter* és 25 húzás után *Teichmann* megadta magát.

— A verseny állása: *Csigorin* 9, *Pillsbury* 7½, *Marshall*, *Mieses* 6½, *Marco* 6, *Marcsényi*, *Teichmann* 5, *Svidersky* 4½, *Schlechter* 4.

— **Egy festőné eltűnése.** Körülbelül egy héttel ezelőtt eltűnt Londonban egy *Moinnie Christie* nevű edinburghi festőné, aki rokonai látogatására érkezett az angol fővárosba. Elment aznap, hogy egy hölgygel másnapra valami arcképféjést beszéljen meg és azt is mondotta rokonainak, hogy dolga végeztével több képtárat is meg fog nézni. Mivel aranyóráján kívül sok pénz is volt nála, nagyon erős alap volt arra a gyanura, hogy valami büntetnek esett áldozatul. Kutáltak, nyomoztak, de a festőné nem került elő. Most végre azt jelentik Londonból, hogy miss *Minnie Christihet* Birminghamban megtalálták szülei és rokonai egy lakásban, amelyet maga bérelt ki. Hír szerint *elmezavartságot* vettek észre rajta. De akik látták, mind azt állítják, hogy egészen normális a külseje. Az ügy mindeztideig még egyre nagyon itokozatos.

— **A pajtások levele.** *Ormai* Jenőhöz, a minap ellúnt abiturientiákhöz társai levelet intéznek. Kíváncsok, hogy fogadják legyen a baráti ragaszkodásnak. A levél így hangzik:

Szeretett, kedves társunk! Eltűnése híre szívünkben nagy szomorúságot keltett. Hirtelen felindulásban nagy szerencsétlenségnek láttad a csekély bajt s megtevévelvesedésért súlyosan büntetted magadat. De ne feledd, hogy e büntetés a kétség győrelmeitől kiserve kétszeres súlyjal nehezedik mireánk is. Hiszen szüleid után talán mi szeretünk a legjobban, mi, akik nyolc esztendőn keresztül minden napunkat minden óránkat veled töltöttük, mi, akik ismerjük szerénységedet jószívűségedet, szorgalmadat. Azért szeretettel kérünk, vess véget aggodalmainknak, tér vissza körünkbe, vagy értesíts bennünket holléteadről. Szerető barátaid: A VII. ker. áll. főgimn. VIII. osztálya.

— **A bécsi kábelpör vége.** Bécsből táviratozták, hogy a város megegyezésre jutott a villamosági társulatokkal. Az új szerződés most egyrészt a városi közgyűlés, másrészt a villamos társaságok igazgatóságai elé kerül jóváhagyás céljából.

— **A horvátországi zavargások.** A horvát országos kormány ereyes intézkedései dacára Horvátországban még folyvást eredményesen izgatják a Zujtatókat a népet. *Buccariban* felfüggesztették *Zeculics* szolgabíró állásától, amiért egy csapat tüntető fenyegetésére szabadon bocsátotta a pályaudvaron lefolyt zavargásban résztvevő foglyokat, bár elegendő katonai segítség áll rendelkezésére. *Zágrábnak* tegnap házkutatást tartottak az érseki szemináriumban és beható vallatás után letartóztatták *Skringer* Ferenc negyedéves növendék-papot, a zágrábi teológiai hallgatók egyesületének elnökét és átszolgáltatták az országos törvényszékeknek. *Skringer* szobájában és egy másik szintén letartóztatott kollégájánál, aki a djakovári püspök szemináriumban növendéke, nagymennyiségű lázító proklamációt találtak. Ma éjjel letartóztatták *Knap* szocialista lapszerkesztőt, a feleségét s még huszonegy elvtársát, akik a szerkesztőségben jelen voltak. *Nasicom* a járásbírósgal címerét ismeretelen tettesek bepiszkolták. A címer újra való elhelyezéssel jelen volt a községtanács és a hatóságok fejei. — *Eszéknak* a levélsekreányeket már ismételtelen éjjel bepiszkolták a nélkül, hogy a tetteseket ki lehetett volna nyomozni. A postagazgatóság holnap az északi lapokban közze fogja tenni, hogy az eset ismétlődése esetén az összes levélsekreányeket bevonnák és a közönség kénytelen lesz a leveleket a főpostán feladni.

— *Zágrábról* jelentik, hogy az *Odor* és a többi ellenzéki lapok szerkesztőségében házkutatást tartottak, a *Szoboda* című daleyelt helyiségében is megjelentek a hatósági közegek s *tíz embert letartóztattak*. A házkutatás és a letartóztatás összefügg az aly nyomozással, amelyet a lázító röpiratok tárgyában indítottak.

— *Bécsből* táviratozták, hogy *Bianchini* képviselő és társai a legközelebbi ülésen sürgősségi indítványt fognak betérjeszeni a horvátországi dolgok tárgyában. Az indítványban, amelyet az ifjucseknek is aláírtak, *Bianchini* felszólítja a kormányt, hogy a bán által *Laibaohba* küldött titkos ügynököket távolítsa el és tegye lehetetlenné kémkedési szolgálatukat. A sürgősségi indítvány azonkívül megköveteli, hogy hozassanak nyilvánosságra azok az okok, amelyek alapján házkutatásokat tartottak egyes polgároknál; végül azt követeli még az indítvány, hogy tegyen intézkedéseket a kormány arra nézve, hogy a monárkia déli részében élő szláv lakosság jogos felháborodásának oka, a horvátországi zsarnoki önkényuralom mielőbb megszüntetessék.

— **A párisi rendőrönök lemondása.** Röviden már megemlékeztünk arról, hogy *Lepine*, a párisi rendőrönök lemondott s ez a lemondás csakugyan az a sok felsúlással van kapcsolatban, amelyet az ugynevezett erkölcsrendőrség követ el, legutóbb különösen nagy baklövést követvén el *Forissier* újságíró nővérével és menyasszonyával. A sajtó különösen azért támadta hevesen *Lepinet*, mert a kétségtelenül bebizonyosodott visszaélés ellenére „vizsgálatot” indított egy rendőrbiztosral és ennek a vizsgálatnak az volt az eredménye, hogy tisztára akarta mosni a két rendőrgyűnököt. A párisi községtanácsban is rendkívül erősen támadták ezuttal a rendőrséget. Különösen *Turot* szocialista, aki többek között nagy hatással mondotta a következőket: *Lepine* védekezése igazán szalmas volt. Az ügynökök, akikről szó van, régi tisztviselők. Az egyik tizenhét, a másik tizenkilenc hónap óta szolgál. Az egyiknek a mellét két érem díszíti az önfeláldozás cselekedeteiért, a másiknak három kifütyetésre van gonoszlevők kézzekerítésért. A *Temps* megjegyzi, hogy az ilyen kipróbált rendőröknek nem szabad ilyen botránysban tévedniük. Mert ha ezek a válogatott rendőrök így értenek a dolgukhoz, mit tőnek akkor a többiek... *Lepine* a sok támadásból levonta a következoit és lemondott, hogy a politikára adja magát. — A francia rendőrségnek hibái most másképp is ostorozzák. Így a rennesi rendőrségnek egy tényét erősen kárhoztatják az újságok. A legutóbbi kelekötősztrájk alkalmából sokan hajléktalanokká lettek. Egy oszmó munkásné a szabadban halt, mire a rendőrség mint „csavargókát” letartóztatta és a rendőrorossal megvizsgáltatta őket. Ezért is nagy a felháborodás.

— **Eltűnt az esküvő előtt.** *Bécsből* jelentik, hogy *Zinner* Tivadár fiatal ügyvéd pár nap óta eltűnt a lakásáról. *Zinnernek* néhány nappal ezelőtt kellett volna megmősznie, de házassága elő váratlan akadályok gőrdültek. *Zinner* Tivadár már hosszú idő óta pénz-zavarban volt és ügyfeleinek reabizott pénzét eliskasztotta. Az eliskasztott összeget egyelőre övenhat-ezer koronára becsülik. *Zinner* hír szerint Pozsonyban öngyilkossá lett.

— **Az olmtüzi érekek békülése.** Olmtüzből táviratozták, hogy dr. *Kohn* hercegecske a preraui radikális cseh-párt elnökiségével tudatta, hogy holnap tárgyalni szeretne a párt két bizalmi férfival és hogy bajlandó engedékenységre, de ezzel szemben a radikális csehek szüntessék be az ellene indított hajszát és Prerau városa fogadja őt ünnepélyesen. Az érekek azt kívánja, hogy hívják egybe gyűlésre a morvaországi városi tisztviselőket és azon mondják ki, hogy nem követelik többé dr. *Kohnnak* az olmtüzi érseki székből való eltávolítását. Dr. *Kohn* feltétlenül kötötte ki azt is, hogy a gyűlés ezt a határozatot tudassa majd a bécsi nunciaturával és a Vatikánnal. Valószínű, hogy a radikális cseh-párt elküldi megbízottait az érsekehez.

— **Veregy Károly ünnepelése.** Dr. *Veregy* Károly kir. tanfelügyelőt a Tanítók Otthona ma este számos tanügyi egyesülettel karöltve ünnepelte abból az alkalmából, hogy a király a vaskoronával díszítette ki. Az ünnepi szónok *Száva* Janos volt, ki melegen tolmácsolta a tanítók szeretetét. Az ünnepély lényeg emelte az Otthon énekkara, művészen előadott ének-számaival. *Havas* István ódája is nagy hatást kelt. Jelen voltak: *Haldsz* Ferenc miniszteri tanácsos, *Benedek* Sándor közgazgatási bíró, iskolaszéki elnök, *Bárczy* István tanácsnok s. b. Az ünnepélyt lakoma követte.

— **Eugénia császárné gyóntatója.** *Párisból* táviratozták, hogy *Eugénia* excsászárné egykori gyóntatója, *monsignore Bauer* Bernhard Mária, ma Párisban 74 éves korában meghalt. *Bauer* magyar ember volt, zsidó szülők gyermeke. Mikor középiskolai tanulmányait elvégezte, áttért a katolikus hitre, pap lett, majd később az arisztokrácia legkedveltebb gyóntatója. A császárság bukása után *Bauer* levette a szerzetesi öltönyt, megházasodott és mint pénzközvetítő tartotta fenn családját.

— **A Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa** ma délután *Erzevicsy* Albert elnökete alatt ülést tartott. Az Országos Tanács beható vita után megállapította a magyarországi gyűjtemények 1904. évi költségvetését, amely a tudományos közgyűjtemények segélyezésére 85.000 koronát, kutatások támogatására 6000 koronát szán.

— **Életmentő katonatisztek.** Ma estefelé a *Ferenc* József hidról a Dunába ugrott egy 18–20 évesnek látszó, intelligens kinezési leány. A partokon sokan sétáltak ebben az időben s a sétálók között volt két katonatiszt is, akik nem sokat haboztak, hanem az árral küzdő leány után vetették magukat. Nagy fáradsággal — miközben ők maguk is életveszedelemben forogtak — sikerült nekik partra huzni a már eszméletlen állapotban lévő leányt. A két katonatiszt bátor életmentését nagy közönség nézte végig a pariról s a közönség megeléjenzte őket. A két tiszt azonban diszkretn az oviációk elől eltávított a nélkül, hogy kilétüket megtudhatta volna valaki. Az eszméletlen állapotban lévő leányt a mentők a Rókus-kórházba vitték, ahol még mindeddig nem lehetett kihallgatni.

— **Vasárnapi munkásünet.** A következő nagykereskedők elhatározták, hogy üzletüket tolyó hó 17-dikétől augusztus 16-ig bezárólag a vasárnapokon, valamint Szent István napján egész nap zárva tartják: *Wertheimer* és *Frankl*, *Neumann* és *Rosenbaum*, *Schmidt* Sándor és *Fia*. *Hoffmann* József, *Mauthner* és *Wilczek*, *Brázy* Kálmán.

— **Megakadályozott hajóösszeütközés.** *Triestből* jelentik, hogy a *Daniel* Ernő gőzös, fedélzetén *Danilo* montenegrói trónörökösrel és feleségével, tegnap *Gravosa* közelében csaknem összeütközött a *Graf Wurmbrand* nevű Lloyd-gőzössel. A Lloyd-gőzös egyenesen nekiment a *Daniel* Ernőnek, amelyet kétségtelenül elsllyesztett volna, ha a kormányos az utolsó peroben meg nem állítja.

— **Az általános ismert és jó hírnek örvendő Neumann M.** cég cs. és kir. udvari szállító (IV. Múzeumkörút 1. szám.) *Bérmálás alkalmából* című hirdetését a t. szülők és gyámok különös figyelmébe ajánljuk.

— **Üzletek zárórása.** A budai divat- és rövidáru-kereskedők üdvös reformot kezdeményeztek. Eddig egyik-másik este 9 óra után is nyitva tartotta üzletét, amely eljárás mellett sem a főnök, sem pedig az egész napon át kifárasztott segéd nem juthatott kellő pihenéshez. Az említett budai kereskedők most a budai kereskedelmi társulat kezdeményezésére közös egyetértséssel elhatározták, hogy ezentul üzleteiket ugyanazon zárórában és pedig nyáron 8 órákor, a téli hónapokban 7½ órákor zárják.

— **Iparegészségügy.** A munkások szociális ügyeit nagy hivatással támogatja a dr. *Nagy* Béla szerkesztésében megjelenő *Iparegészségügy* című havi zemie. A májusi számba dr. *Bokor* Gusztáv *Lóde* Rezső és dr. *Moldoványi* István írtak a szerkesztőn kívül hosszabb cikkeket. A változatos tartalma, érdekes havi szemle kiadói hivatala Erzsébet-körút 28. szám alatt van.

Nincs többé gyomorhaja
aki a STOMACHICON gyomor és emésztőpórt használja, mivel ez a számos kísérleleveli bizonylata szerint is, a legnépszerűbb és leghatékonyabb gyógyszer a gyomorbetegségek, főleg a gyomorfájás, a gyomorégés, a fejfájás, a rossz emésztés, a hányinger, az étvágytalanság, valamint minden a rossz gyomorfájásból származó fejfájás és a 1. dobozban 2 korona. A legjobb gyomor- és emésztőpórt a 2. dobozban 60 fillér. Széküldési fáktár: Lukács Zsigmond gyógyszerár, Ujvidék. — Budapesti főraktár: Török József gyógyszerár.

— **Egy százados szerencsétlensége.** *Pelkán* Ede 32-ik gyalogezredbeli százados ma dében a századát vezette hazafelé lóháton a budai gyakorlótérrel. Amint a déli vasút sinjein haladt át, lóva megbotott a sinekben, eleesett s a századost maga alá temette. A százados az eszméletlen állapotban vitték a XVII-es számú helyőrségi kórházba. A közszertartásban álló százados szerencsétlensége katonai körökben mély részvételt kelt.

— **A lord és a táncosnő.** Egy romantikus polgári pár tartja mostanság izgalomban a londoni arisztokráciát és ez alkalmából felejtül emléke az egykor világhírű és mindenütt ünnepeit *Pepita* nevű spanyol táncosnőnek. Örökségi pörrel van szó, amelyet miszter *Sackville-Wert* Ernő, lord *Sackville* Lionel, az egyesült királyságok zászlósa urala ellen indított. A harminchárom éves panaszos azt állítja, hogy törvényes fia a lordnak és *Pepita*-nak, egyben jogot formál az óriási majorátúra, amely eddig a lord öccsére, *Sackville* Williamra nézett. Lord *Sackville* 1874-ben *Stuttgart*-ban, mint atassé kezdte meg diplomata pályafutását, majd ugyanebben az minőségben *Berlin*-be került, később pedig nagykövete lett Angliában *Washington*-ban. Már fiatal korában, amikor lord *Aberdeen*-mellett a külügyi hivatalban titkároskodott, gyakran adta tanújelét családi származására való gógljának. Csak hogy ennek a kékvérű urnak és kontár diplomatának világos percei is voltak, amikor jóízűt és normális intelligenciát áruolt el. Egy ilyen ritka pillanatban — a lord akkor a spanyolországi angol követtség első titkára volt *Madrid*-ben — belebolondult egy gyönyörű fiatal spanyol leányba, aki mint a féle ballerina, táncos és ebbe a műfajba vágó mókakkal kereste kereset kegyerét. Családi neve *Orteja* Jozefin volt, de a színlapon, mint *Pepita de Oliva* szerepelt. Az ilyen dús-gyöngy lord nem szokott hiába beleszeretni egy csodagyönyű ballerina, és az ilyen viszony rendszeren kegykezmenyekkel jár. A lord szerelmének zalogai ebben az esetben időrend szerint a következő neveket viselik: *Viktória*, *Eza*, *Flóra* és *Ernő*. Ez utóbbi, aki 1869-ben született *Arcahon*-ban, indított pört azért, hogy törvényes származását elismertesse magának az örökségi jogot biztosítsa. *Pepita* szeptemberben 1871-ben halt meg és élete utolsó szakában *West* grófné címét viselte. *Sackville*-*West* Ernő annak bebizonyítására vállalkozott, hogy édesanyja, *Orteja* Jozefin 1864-ben vagy 1865-ben Spanyolországban vagy Franciaországban törvényes felesége lett lord *Sackville*-nek és hogy ő ennek a frigynek egyetlen törvényes férfi leszármazója. A lordot végtelenül felbosszantotta ez az állítás és kissé furcsa válaszában ekként nyilatkozott;

— Először is tagadom, hogy valaha elvettem volna *Orteja* Jozefint; másodsor pedig, ha el it vettem, ez a házasságom érvénytelen volt, mert abban az időben még élt *Orteja* Jozefin első férje: *Oliva* *Juan Antonio*.

Hivatkozik arra is, hogy az angol nemességi almanachok semmit sem tudnak lord *Sackville* és a spanyol táncosnő házasságáról. Csak hogy ezek a szolgálatkészek kézi könyvek kőzudomás szerint sok ténybeli dolgot hallgatnak el, ami az előkelő családok néve kellemtelen, valamint sok legendát jegyeznek fel, ha ezek kedvezők a családi származásra büszkesnek néve. Mindenesetre feltűnőnek találják *London*-ban, hogy a panaszos *Sackville* Ernőnek nevezeti magát. A bíróság, amelynek véleménye eddigelé a panaszos javára formálódott, újabb bizonyítást rendelt el.

— **Két főnyeremény.** A német harcos-emlékszóbor-sorsjáték tegnapi húzásán a két első nyeremény oly sorsjegyekre eset, amelyek magyarországi sorsjegyasztó helyeken voltak. De nem kerültek eladásra, mert a bankházak visszaküldötték a két sorsjegyet. Így ez a telemes összeg a szóborlapot gyarapítja.

— **Parasztlázadás.** *Lemberg*-ből jelentik, hogy *Stanszlav* mellett, gróf *Deiuduski* jezpóli birtokán parasztlázadás ütött ki. A parasztek a gróf kastélya ellen vonultak azzal a szándékkal, hogy a gróft bántalmazzák. A helyzet olyan veszedelmes lett, hogy a községi elöljáró kénytelen volt katonaságot kérni. A főkeles okát nem tudja, de azt hiszik, hogy a hetek óta hirdett parasztfelkelés kitöréséről van szó.

— **Öngyilkos karmester.** *Bécs*-ből táviratozzák, hogy ott ma este *Held* Ló színházi karmester főbe lölte magát és meghalt. *Held* jónévi zeneszerző is volt. Már régóta idegbajban szenvedett s nyilván e miatt lett öngyilkos.

— **Budapest cím- és lakásjegysége 1903-ra.** A Franklin-Társulat kiadásában a szokott pontos-szággal ezuttal is megjelent ez a nagyon hasznos fővárosi kézikönyv május elején. Az új kötet ismét tanuszkodik fővárosunk rohamos fejlődéséről, mert jóval terjedelmesebb a tavalyinál. 1833 oldalra terjed s maga a lakásjegyzék 170.000 egyén vagy család lakását tünteti föl. A legmagasabb szám tónálása óta. De nem ebben rejlik a bece a

lakásjegyzéknek, hanem a pontosságában, mert összes adatai ideiek. Nem kevésbé fontos része a könyvnek az ipari és kereskedelmi (VIII) rész, amely ismét bővült, s berendezésében javult. Ugyanezt mondhatjuk a többi részekről, a telekönyvről és a hivatali tiszti címtárról. Összehasonlítva a könyvet *Berlin* és *Bécs* címtáraival, mondható, hogy becsülettel megállja helyét ezek mellett, sőt egyenlő tekintetben tulesz rajtuk. Üzletvilágunknak pedig nagy hasznára van azzal, hogy most már évenként jelenik meg s így adatai mindig újak, megbízhatók. Kapható minden könyvkereskedésben és a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. Budapest, Egelem-utca 4. szám. Ára a vasos könyvnek vászonkötésben 16 korona.

— **Diákzavargások.** *Innsbruck*-ból táviratozzák: Dr. *Lorenzoni*, az olasz nyelv magántanára, ma délután tartotta első előadását. A német diákok megszállották a folyosókat és a teremben levő olasz diákok tapsára avval válaszoltak, hogy diákdalokat és a *Wacht am Rheint* énekeltek. Az előadás után az olasz és német diákok közt verekedés támadt, amelynek a rendőrség gyorsan véget vetett. Több diák megsebesült.

— **Öngyilkos fiatalemberek.** *Stein* Samu 22 éves jogszigorú ma délután *Pál-utca* 6. szám aatti lakásán jobb halántékán lötte magát s a *Rökusban*, ahová a mentők bevitték, rövid idő múlva meghalt. *Stein*nek ma kellett volna letennie az ügyvédi vizsgát; már márciusban is beugrott a *Dunába*, de akkor kimentették.

Debreczen-ből táviratozzák: *Bárdos* Ödön 25 éves joghallgató, tartalékos tiszthelyettes, *Bárdos* Géza bagaméri uradalmi tiszt fia, az elmúlt éjjel a *debreczeni Hungaria*-kávéházban mulatott barátaival cigányszó mellett. Barátai észrevették hogy hirtelen kiment és minthogy bejövetelet hiába várták, kérésére indultak. E peroben dörömbös hangzott és mire barátai a tett színhelyére érkeztek, *Bárdos* Ödön egy revolverlövessel véget vetett életének. Öngyilkosságának okát még eddig nem derítették ki.

Turóc-Szent-Márton-ból írják: *Ertel* Lajos rutkai vasuti segédekézőt a 'balassa-gyarmati főszolgabíró megkeresésére valami próbb kihágás miatt kérdőre vonták és egy nap elzárásra ítélték. A fogházból azonban megugrott, amiért aztán újból beidéztek, illetőleg előállításra a csendőrség által elrendelték, amittől a fiatal ember annyira megijedt, hogy felakasztotta magát. Már csak a holttestére akadtak rá a lakása padlásán.

— **Adóklivető-bizottságok és a vendéglősök.** Jellemző fényt vet közéleti tevékenységünkre, hogy míg egyrészt a leghangzatosabb jelűeket bocsátjuk világra amelyeket ideig-óráig szokatlan hévvel lelkesedünk, addig ama jelűek, eszmék és törekvések megvalósítására nem tesznek meg mindent és mindazt, amit megtehetnek [ogynak áll, de sőt kötelességünk is. Ujabbban nagyarányú mozgalom indult meg a külföldi sörök ellen, amelyeknek elterjedése, mert alacsonyabb fogyasztási adó alá esnek, nemcsak az államkincstárt károsítja jelentékeny összegekkel, de magát a fogyasztó közönséget is, mely a többnyire alacsony értékű külföldi sörökkel sokkal drágabban fizeti meg, mint a minőségere néve sokkal kiválóbb budapesti söröket. Fogyasztó közönségünk ez egyszer elismerésméltó buzgalommal és következetességgel foglalt állást a külföldi sörök ellen, de itt volna idője, hogy adóklivető-bizottságaink, amint erre újból alkalmuk nyílik, vessenek ki magasabb adót ama vendéglősökre, kik külföldi sört mérnek. Siessenek segítségere hazaias fogyasztó-közönségünkre, mely máris erősen állást foglalt ama külföldi sörgyárak ellen, kik termékeik terjesztésével nemcsak az államkincstárt és nemzetgazdasági érdekeinket, de magukat a fogyasztókat is jelentékeny módon megkárosítják.

— **Nyilatkozat.** *Parraghy*, Vilmos urtól ma nyilatkozatot kaptunk, melyben kijelenti, hogy soha sem volt szándéka bárkit is párbajra kihívni, vagy bárkibe is belekötöni. Hozzáteszi, hogy neki még soha összecsapása senkivel sem volt, még kevésbé párbaja, mert a párbajt mindig a meghatározottabban elítélte és elítéli, tehát krakeler nem volt soha.

— **Fővárosi Orfeum.** A mostanában uralkodó tavaszi időjárásból itelve, alig hinné az ember, hogy május van. Szeszélyesség tekintetében jóformán felülmúlja ez a hónap a megelőző áprilist. Az estei meglehetősen hűvösek, úgy, hogy a városi fedett helyiségekben való tartózkodás mégis csak jobban esik az időjárás iránt érzékeny emberiségnek. Ezért vannak minden este teit házal a *Fővárosi Orfeum*-nak. Ezért is másért is. Az igazán kitűnő, csakis elsőrangú variétészámokból álló műsor ugyanis nagyon vonzza a közönséget. Az Orfeum szellőztetése pedig olyan, hogy a műsor vonzó ereje még a legmelegebb nyári estén is csökken, mert a nőtőlér legmérsékletét kitűnően lehet szabályozni. Megemlíthetjük még, hogy a mostani műsor nagyobb részt tréfiás jellegű számokból áll, úgy, hogy a publikum ki sem fogja a nevelésből.

— **Ös-Budavára** megnyitót estéjén tízezernél több látogató volt jelen. A nagyszabású nővári mulatóhely ezidei bemutatkozása névben sikerült. Célzertű átalakításai, újonnan berendezett pazar világítása *Friedmann* igazgató szakértelmét és jóízűt dicséri. A nagy variétészínpad nemzetközi jellegű műsora világhírű számokból áll és estenként viharos tesztet arat. Ugyanez áll az újonnan szervezett *Foies Gomieque* külön színpadára is, melyen két kitűnő bohózat mellett *Steinhardt* magánzárma érvényesül jól. A zenekarok kitűnők, valamint minden egyéb, szemek és

fűlnek tetsző dolg elsőrangú és jó. A vendéglők és kávéházak mérsékelt árai és jó kiszolgálása is nagyban hozzá járunk, hogy a mulatóhely látogatói minél jobban érezzék magukat a szabad ég alatt. Vasárnap 2 előadás lesz A délutánin felényi hely-árak fizetendők.

(x) **Nemcsak hazai,** hanem a berlini kóródán folytatott kísérletek eredményei is teljesen beigazolták a Zoltán-éle kenőcs kiválósgát csuszál és köszvényes bántalmaknál. Ára 2 korona. Zoltán gyógy-szerlatrában Budapest, Sétáló-utca és Szabadság-ter sarkán.

(x) **Hazai fürdőink legszebbike** a pártatlan határu kén- és sóforras *Herkulesfürdő* e hó 15-ikén ünnepelesen megnyitotta kapuit a szenvedők közönségnek. A közismert árkedvezmények mellett, amely szerint hazánk művelt közepostályaik — a július 1-től augusztus 26-ig terjedő időszakot kivéve — a szobatorzsarak és fürdőáruk után 50%-engedményt nyújthatik, a buzgó és hazafias igazgatósg, a külföldi nagy fürdők mintája szerint, előnyös és kényelmes penziórendszert is vezetett be, amely a fentemlítt főidényen kívül bármikor igénybe vehető és amelynek ára egy teljes hónapra 240 korona személyenként. Ezen összegekért kényelmes lakás nyújthatik, villamosvilágítás és szolgáltatás, teljes ellátás éllap szerint (reggeli, ebéd, vacsora) naponta egy az orvos által elrendelt gyógyfürdő, ugyancsak ez összegben foglaltatik az orvosi díj, a gyógy- és zeneilekési is. Hiszik, hogy a magyarság méltányolni fogja e hazai fürdő törekvését.

(x) **Ismét kezdetét vessi** egy új osztályors-játék. Néhány nap muva és pedig e hó 22-én kezdődik az új sorsjáték első osztályának húzása, mely ennek az intézménynek népszerűségét kétségtelenül újból emeli fogja. Alig néhány éve, hogy hazánkban az osztályorsjátékot meghonosították és máris általános nemzetgazdasági szükségletnek ismerik el. Működése mindenütt bevált és ritkán akad ember, aki osztályorsjátékunk tervét ne ismerne. Emez ismerete terjesztése körül *Lukács Vilmos főeljárú* (Budapest, V. Fürdő utca 10) talán a legszorgosabb tevékenységet fejtette ki. Alánosan elismert előzőekenysége, szolidaritása és végül szembeni pontos kiszolgálása a játszó közönség körében e cég népszerűségét általánossá tette. Nemcsak az országban, hanem a messze külföldön is *Lukács Vilmos* céget feltétlenül megbízhatónak és előzőeknek ismerik; a nála eddig elért számos és nagy főnyeremény folytán osztályorsjegyek megrendelésével mint legszerencsésebb beszerzési forrást keresik fel.

(x) **Megafótt közmondások.** A közmondás le-szűrt igazságot fejez ki, a nép a tapasztalataiból szűri le. Igen sokszor az il en közmondásban jobban meg lehet bízni, mint nagyhangu tudományos tételekben. Mégis azt látjuk, hogy még ezeket a közmondásokba foglalt bölcsességeket is megafóttja az élet, amely a maga új formáival új tapasztalatokat hoz a régi helyébe. Az élet a maga moderné váltásával hagyományokat, tudást, életszabályokat változtat meg, nem csodálható tehát, ha a naiv tapasztalatokból leszűrt tételek is rációol. Van-e pl. értelme még ma is annak a tételnek, hogy a szerencsével nem lehet okoskodni? Hiszen a szerencsének ma már valóságos logikus intézményi vannak, amelyek a vak véletlenség köréből kiragadták és a kiszámtható valószínűség uralma alá helyezték. Aki például csak egy pillantást is vet arra a rengeteg számosoporra, amelynek osztályorsjáték játékterve a neve, rögtön meggyőződik róla, hogy a szerencséről szóló régi tételek és közmondások már nem illeken abba kora, amely a szerencse keresését tudományos alpra helyezte. Ez a játékterv világot vet arra a sorsjátékra, amelynek első húzása május hó 22-én kezdődik. Olyan sorsolásiról szól, amelyben minden második sorsjegyenek nyernie kell, amelyben tehát az ugynevezet esély a lehető legkedvezőbb. A nyeremények nemcsak a száma nagy (ötvenötözezer), hanem a sommája is, amely tizenötmillió koronára rug. Van e nyeremények közt olyan, amely egymillió koronára rug, van több sokszáz ezres és soktízezres, van azonban kivül temérdek kisebb-nagyobb összegű. Bizonyosra vehető, hogy a szerencsének erről az új formáról is tudomást fog szerezni a közmondást leszűrt népbölcsesség. Csak úgy, mint ahogy a modern élet új népdalok költésére ösztökéli a népfantáziát: új közmondásokat is fog a néppel alkotani.

FŐVÁROS

(*) **Adófizetés az ex-lexben.** A főváros polgárai az ex-lex idején is elég normálisan fizetik adóikat. Tegnaptól a második adónegyed. Május elsőjédtől tizenötödikéig 16.567 fét 5.363.833 korona 37 fillér adót fizetett; tavaly ugyanezen idő alatt 22.226 fét 6.843.949 korona 32 fillér adót fizetett, az idén tehát 5639 fét 980.115 korona 95 fillérel fizetett kevesebbet. A kisebb adófizetésnek azonban nemcsak az ex-lex az oka hanem az is, hogy a nagyobb vállalatok már a februári negyedben előre megfizették egész évi adójukat. Az előre fizetett adót után ugyanis a kincstár öt százalékos kamatot fizet.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Operaház.** Zádor Dezső, a prágai Deutsches Landestheater tagja ma este a *Bajazet*ban és a *Parasztbecsületben* folytatta vendégszereplését és ugy Tomio, mint Alfia szerepében ismét csak megerősítette róla formált véleményünket. A fiatal énekes baritonja nem ejti meg fülünket elsőrangú kvalitásokkal, de izléses és bensőséges előadása gyakran győzi meg szívünket. Ezenkívül ügyes ábrázoló színész, akinek alakításai biztos körvonalat mutatnak. A többi szereposztás a régi volt, de jól kell említenünk, hogy a hirtelen megbetegedett *Kertész* helyett az utolsó pillanatban *Prevost* ugrott be Turidolu szerepébe. Hatalmas hangú tenoristánk a fáradtság minden jele nélkül halt meg Alfio bicskájától, miután megelőzőleg jó maga számtalan tördőléssel gyilkolta meg a hitelen Neddát.

**** Népszínház.** (Bemutató előadás.) A Népszínház mai estéje egy rövidke mondatban foglatható össze: kései premierreje egy megkésztet operetnek. *Hektor kisasszony* nyolc-tíz esztendővel ennek előtte, mikor még *Kopácsy* Julaska volt a bécsi operett-színpad egyik uralkodó csillaga s mi is erősen benne voltunk még az átöltözködési operettek boldog és naiv korszakában, *Die Carlsschülerin* cím alatt hosszú ideig volt műsorán a *Carl-Theaterben*. Ha az operettet azon melegeben leordítják és „beadják” nálunk, nem tartjuk valószínűnek, hogy a teleházak egész sorát csinálja a Népszínházban is. Persze a szezon teljében, mikor az akklaktáblákon nyílnak a jégvirágok és nem május közepén, mikor a városligeti fasorban állanak teljes virágzásban a fehér akácok. Szóval, mindenképpen megkésztet a szegény *Hektor kisasszony*: hónapra is, évre is.

Az ó aranykorából, amelyből *A modell* is származik, csak egy jutott át ránk minden sérelem nélkül: az *örök operett-trikó!* A trikó, mely teljesen kiadja a fiatal és ruganyos uri formákat; ehhez aztán nem kell se énekhang, se színésztalented, ezek még mai nap is tombolva tapsol a nekivadult t. e. publikum.

Ittől a trikótól eltérve, melyben valamikor két idegenbe vándorolt magyar szubrett is megbámulhatta testi formáinak tökéletességét a bécsi közönséggel, a *Hektor kisasszony* úgy hat ma ránk, mint egy divatját multa valami. Egy operett, amely ma már se rossz, se jó, se hus, se hal s éppúgy nem arathat sikert, mint ahogy meg se bukhatik.

A régi operett-korszak beszéletes sablonja szerint van megcsinálva a szövegkönyv: egy kis duodec német uralkodó herceg udvarában folyik le a komédia. *Hektor kisasszony* voltaképpen fiatal ember, aki párbajt vívott és kőterbe akarják dugni. Asszonyruhába buvík is beszólik egy katonailag szervezett, leánynevelő-intézetbe, ahol beleszeret egy ifjú leányba akit természetesen éppen ahhoz akarnak feleségül adni, akivel párbaja volt. *Hektor*nak egy huga is van, az meg férfinak öltözködve surran be a nevelő-intézetbe, s minthogy az éppen a Hildegardnak szánt ifjuba s ez viszont ő beléje szerelmes. — miután így többször ki-és beöltözködtek — a történelmi jogon hülye uralkodó herceg megbocsát az egész szerelmes kompániának és elmehtünk vasorázni a fehérvirágos, illatos akácok alá.

Az operett muzsikájára, amely a tavaly bemutatott *Az ide szerzőjének*, *Weinberger* Károlynak munkája, ugyanaz áll, ami az operett szövegkönyvére. Dallamos, sablon-muzsika a régi táncmuzsika sablonjai és dallamai szerint megcsinálva. Az operetten egy igazi osztrák „Ganzli” is végigvonul, mely kedves és fülbemászó s amelyet a harmadik felvonásban egy nálunk még nem ismert, de az amerikai néger minstrelek által rég elkopottat kelluszatrúkkre is felhasználnak. A kótára ötszörösen vonalozott fehér kulissza-alapon a hangjegyek ki vannak vágva szék helyén eleven felek képviselik a dallam egyes kottáit. Ezek az éneklő kották. természetesen, nagyobb hatásuk a néger minstreleknél, minthogy a fejük egyttal fekete mint az igazi kottáik.

A bécsi premier szereplőire áttérve: *Heigy* Arankáról, a címszerepet adta, nem kell kritikailag külön bonyolítanunk, hogy játéka csupa finom művészt, *Leodiska* Gizella (Hildegard) ezüstös csengésű hangja is közsímeretes s ma épp oly élvezetes volt őt hallgatni, mint mindenkor, amikor énekel. Csak a színház és a közönség vesztett vele, hogy az énekpartija ma tulságos kicsike volt. A Népszínház új akvizíciójára *Szentmiklósy* Irénre, aki a Magyar Színháznál kezdte pályáját és hosszabb ideig a vidéken volt, nincs különösebb megjegyezni való. tuat-talented, tuat-hanggal, tuat-allűrökkel és tuat-mosolyokkal. *Dóry* Margit helyére szerződötték és ott helyén is lesz. Csinosan énekel *Pázmán*. Játsszotak még *Solymosi*, *Kovács*, *Nyárai*, *Ujvári*, *Rózsa*, *Keresztény* Sarolta és *Láng* Etel.

A kései premierre a ház csak íélig tett meg, de ez a félház teljes erővel tapsolt a szereplőknek.

(M—s.)

**** Wagner-ciklus.** A M. Kir. Operaházban e hét végén vasárnap, május 24-én, kezdik meg a tizenhárom estére tervezett kettős Wagner-ciklus előadásait. Az első kilenc előadást álló ciklus a következő operákat foglalja magában: *A bolygó hollandi*, *Tannhäuser*, *Lohengrin*, *A nürnbergi mesterdalnokok*, *Tristan és Isolde*, *A Rajna kince*, *A Walkür*, *Stiefried és Istenek alkonya*. Az utolsó négy előadás a Niebelung-tetralógia ismétlése. Az előadásokban az Operaház művészein kívül vendégművészek is fognak résztvenni: *Brozel* Fülöp, a londoni Covent Garden színház tagja *Dippl* András, a newyorki Metropolitan Operahouse tagja és *Tyrach* József, a majna-frankfurti operaház tagja. Az egyes előadásokat vezénylő karnagyok lesznek: *Mäder* Rezső igazgató, *Kerner* István és *Márkus* Dezső mint vendég, ki a *Bolygó hollandi*, a *Lohengrin*, a *Nürnbergi mesterdalnokok* és a *Walkür* előadását fogja dirigálni.

**** Bob király.** Mulattaló paródiához jutott az Uj Színház. *Bob király* címen *Bródy* István és *Uray* Dezső vídám perszifláják az esztendő minden tréfára megérett eseményét, a karrikatura derűs keretében vonul el előttünk az obstrukció, a cake-wal, Giron, a Duna-ünnepe. Az öleles szerzők megbecsülik az apróbb és nagyobb szenzációkat, csak az a céljuk hogy a közönség mulasson. Es ez a céljukat lényesen el is érik. Az Uj Színházban ma este végkiacagták az egész előadást. Egyetlenegy tréfa sem veszett kárba, minden mókát érdeme szerint megbecsült a hallgatóság. Tetejét érte el a jókedv, mikor a nézőtérn kiválóan ismerőmál színházi botrány tört ki, csapongó vidámsággal emelték ezt ki a szerzők. A sikerült paródiához ügyes muzsikát szerzett *Virányi* Dezső. Nagy részük van az újdonság sikerében a színészeknek is, akik teljes ambícióval játszottak. A címszerepet *Virág* Ferenc kreálta pompás humorral. A női főszerepben *Lányai* Piroksa zajos tapsokat kapott énekéért és játékaért. *Fekete* Irén, *Abafi* Margit, *Halmi* Koránia, *Gyárfás* Odón, *Rajz* Odón és *Kovács* Lajos járultak még hozzá a teljes sikerhez, amely marandandó helyet biztosít a vídám darabnak az Uj Színház műsorán.

**** Márkus Dezső az Operaházban.** A Operaház igazgatója megbívtá *Márkus* Dezsőt, hogy a május 24-én meginduló Wagner-cikluson néhány darabot dirigáljon. A jeles tehetségű karmester vezetésével fogják adni a *Bolygó hollandi*, a *Lohengrin*, a *Mesterdalnokokat* és a *Walkürt*. *Márkus* Dezső, aki a hazai művészetet már szép sikerrel szolgálta itthon az Operában és a Népszínházban, az utolsó két év alatt külföldön, legutóbb Amsterdamban viselte a karnagyi páloát s művészi képességével, izlésével és tudással elismerést szerzett a külföldön is a magyar névnek.

**** Radó Etel Münchenben.** *Radó* Etel, aki az Országos Zeneakadémián *Abrányiné* énekosztályában képezte ki szép és erős csengésű, mezzoszopránhangját, a müncheni operához szerződött három évre. A fiatal magyar énekesnő nagy sikerrel énekelt próbát a müncheni opera igazgatója előtt, aki azonnal előnyös szerződéssel kínálta meg.

**** Katinka grófnő.** *Faragó* Jenő, a *Casanova* szerzője ma olvasta fel a Népszínház igazgatóságának az új 3 felvonásos operette librettóját, amelyet az igazgató el is fogadott előadásra. Az új darab címe: *Katinka grófnő*, megzenesítője pedig *Barna* László, aki a *Casanovát* is megzenesítette volt. A *Katinka grófnő* a jövő szezon egyik újdonsága lesz.

**** Kisfaludy-Színház.** A *Kisfaludy-Színházban* ma este *Gömör* Jenőnek, a *Városligeti Színház* komikusának *Montag* *Romeo* és *Sonntag* *Julia* című operette-paródiáját adták. Az operett dallamos zenéjét *Donatí* Edé szerzerette. A színházba gyűlt közönség elég kedvezően fogadta az újdonságot, melyben *Hegyessy*, *Kövesdi* *Evike*, *Pécsi* *Anna*, *Tarvasovics* *Margit*, *Füredi*, *Neményi* és *Meyyeri* játszottak. A darab az egész héten át műsoron marad. Csütörtökön *A vasygyrost* adják. Holnap *B. Szikora* Anna vendégtelével *A cigányok* adják. A legközelebbi hétre *Blaha* Lujza ígerte vendégszereplését. Az előadások mindig félnyolcor kezdődnek.

**** A berliniek vendégtájkája.** A Magyar Színházban vendégszereplő berlini szintársutat még négyszer tüzte ki műsorára *Gorkij* *Éjjeli menedékhely* című drámáját. A darab női főszerepét mindenkor *Bertens* Róza asszony játssza aki erre a szerepre szerződött a társulatához. Hétfőn *Wilde* *Oszkar* *Salomeja* van műsorán; a címszerepet *Egyoldó* *Gertrud*, *Heródoté* *Reicher*, *Keresztelő* *János* *Winterstein* játssza. *Salome* a bécsi és berlini cenzura betiltotta, bár minden cenzorosságtól és erkölcsöt sértő irányzattól ment műremek került elő, amelyet nasólió balvégtel ért, mint sorsüldözött szerzőjét. A társulat a darabot már többször játszotta meghívott vendégek előtt, mindenkor óriási hatással. *Salome*val egy estén *Wedekind* *Frank* *A kamaranekenes* című egyfelvonásosa kerül szíre. Kedden *Halbe* *Ijyasaga*, csütörtökön *Wedekind* *Erdgeistje*

kerül előadásra, pénteken pedig *Serenissimus-est* lesz. Jegyek ez előadásokra már válthatók.

**** Városligeti Nyári Színház** A *Városligeti Nyári Színházban* holnap, vasárnap este fél 8 órakor harmadszor adják a *Sjóróki kalandok* című böhözatot, amelyet tegnap is teit ház nézett végig. *Maryo* *Zeima* és *Gyöngyi* *László*, a darab két kitünő főszereplője, határos énekműveivel is nagy tetszést arattak. — Délután fél 4 órakor *Rákóczy* *Ferenc* *fosogása* kerül előadásra fél helyárak mellett. Az igazgatóság a jövő héten a *Rip* *van* *Winkle*, *Szép* *Helena* operettekét és *Sudermann* *Oltho* című színművét hozza szíre.

**** A drótosztót délután.** *Lehár* *Ferenc* dallamos zenéjű operetteje a héten kétszer kerül szíre a Magyar Színházban és pedig a berliniek vendégtájkája folytán mind a kétszer délutáni előadásban: vasárnap és csütörtökön. Ez előadások helyárai mérsekellek.

**** Budai Nyári Színház.** A *Budai Nyári Színházban* holnap, vasárnap két előadás lesz. Délután három órakor a *Lumpácus* *Vagabundus* vagy a *három jó madár* című énekes, böhözatos életkép kerül szíre, este félnyolcor pedig *A gesák*at ismétlik meg. — Hétfőn *Strauss* remek operetteje: *A denévér* kedden a *Hivatalos feleség* című színmű, szerdán a *Nebántsvirág* van műsorán. — Aldozó csütörtökön ünnepep ismét két előadás lesz, délután fél helyárakkal *Budavár* *bevétele*, este félnyolcor pedig *Leocóc*: *Nap* és *Hold* című kitünő operettjét adják. Szombaton és vasárnap a mult nyári évadban oly nagy sikert aratott *Verdi*-féle operett: *Ernánit* adják.

**** A kísértet.** *Géczy* *István*nak, a Gyimesi vad-*virág* és számos más kitünő népszínmű szerzőjének legújabb népszínműve, *A kísértet* a jövő hét péntekjén kerül először bemutatásra a Népszínházban. A Népszínház legjobb erői vesznek részt az új népszínmű előadásában, melyben a talusi világ derűjét, a népet élet humorát mesteri kézzel tükrözeti vissza a népszerű szerző.

**** Magyar műkedvelők Párisban.** A Párisi Kölcsonesen Segélyző Magyar Egyesület e hó 9-ikén tartotta második műkedvelő színelőadását. Szíre került a *Másodvirágzás*, *Borostyáni* *Irma* darabja, a *Valami hibája van* és *Andreásnyky* *Jenő* *Katonásan* című vígjátéka. Az est sikerében osztozkodtak: *Fodor* *Né*, *Kovács*, *Fischkandl* *Bergerné*, *Poschné* és *Jónásné*, *Lányi*, *Richter*, *Zombory* és *Molnár* *Béla*. Az előadást *Polgáry* *Géza* titkár rendezte.

**** Magyar darab Berlnben.** *Berlini* tudósítónk táviratozza: A *Belle Alliance Theaterben* a *Bundés Theater* vendégtájkával szép sikerrel adták iju *Hegedüs* *Sándor* *Életetemetek* című darabját. A szerzőt a berlini magyar kolónia tüntető ovációban részesítette. Tiszteletlő nemzetiszíni szalagall övezett babérokosorut nyújtottak át neki. Az előadás elsőrendű erőkel kitünő volt. A közönség sokat tapsolt, a szerzőt ötször hívták a lámpák elé. A jövő hét minden napján adják a darabot.

**** Egy híres énekesnő halála.** Párisból táviratozza tudósítónk, hogy *Sanderson-Fery* *Sibylle*, a hírneves énekesnő ma ott influenzában meghalt.

**** Az Országos Szinesz-Egyesület sorsjátéka.** Az Országos Szinesz-Egyesület nyugdíjalapjára rendezett s többször elhasznált tárgysorsjátékot tegnap megtartották a lottó-igazgatóság vámpalotai sorsolótérképben *Lahocsányky* *Árpád* fővárosi tanácsjegyző, hatóság kiküldött jelenlétében. A sorshuzason, amelyen igen nagy közönség volt jelen, eredménye a következő: I. nyerszeren esett a 33573. számú sorsjegyre. A többi nagyobb nyereményekre a következő számokat húzták ki: 27001 11118 49432 6419 23123 22972 6311 23121 863. A nyereményeket az egyesület igazgatóságánál lehet átvenni.

**** A Zenélő Magyarországi** idei X. évfolyamának 10-dik füzetet jelent ma meg s a következők érdekében és divatos újdonságokat hozza előfizetőinek. I. *Lányi* *Ernő* *Szöke* *Tisza* vize folydogál, magyar dal. II. *Rother* *M.* A kis menyasszony dalt. III. *Resch* *L.* *György* *Hymen* szárnyain gavott. A legkedveltebb zongora zeneműújdonságokat hozza a minden zenekedvelőnek kíváó fontossga zenemű folyóirat, úgy hogy előfizetői az érdemesebb zenemű újdonságot mi az év leforgása alatt megjelenjen, havonta kétszer mindenkor 12 oldal tartalmán kapják. Előfizetheti a most tolyó II. évfolyadra valamint az előző évfolyadokra is 6 fültre 3 koronával a *Zenélő Magyarországi* (*Kölcsoner* *Ede*) zenemű-kiadóhivatalában Budapestben. VIII. *József*-körút 22—24. hovan minden nyomtatásban megjelent zenemű a legjobban megrendelhető.

**** Legújabb zeneművek** kaphatók Szilágyi *Béla* könyv- és zeneműkereskedésében Budapest Károly-körút 26. Operák és operettek szövegével: *Goldmark*, *Berliozingeni* *Götis* 18.— K. *Bizet*, *Carmen* 10.80. *Leoncavallo* *Bajazzo* 14.40 K. *Verdi*, *Aida* 14.40 K. *Ziehrer*, *Sviahók* 12.— K. *Khinai* *mészhetek* 12.— K. *Lehár*. A drótosztót 2 füzetben, magyar szöveggel 6.— K. *Bob* *herceg* 2 füzetben 6.— K. *Katalin*, *Casanova*, *Kis* *szőkevény*, *New-York* *szépe* egyenként 6.— K. *Potpourri* *szöveg* nélkül *Lincke*. *Indra* 3.— K. *Luna* *asszony* 3.— K. A sviahók 3.60 K. *Édes* *lányka* 2 füzetben 6.— K. *Keringők*: *Bob*-*keringő* 2.— K. *Luna*-*keringő* 2.40 K. A drótosztót-*keringő* 2.40 K. *Amoureuse* *Valse* 2.40 K. *Édes* *lányka*-*keringő* 2.40 K. *Hunna*-*keringő* 2.— K. *Legújabb* *tanc* a *Cake* *Walk* (betű a *Mici* *hercegnő* *operettben*) 1.80 K. *Kedvet* *küpiék* és *dalok*: *Huber*, *Stör* *ich* *?* *tréfás* *dalok* 2.40 K. *Grosz*. Az éber papám 1.60 K. *Kutschera*, *Ausser* *Rand* *und* *Band* 1.60 K. *Hirsch*, *Herzsendieb* 1.80 K. *Lorens*, *Hausbal* *bei* *Brezina* 1.80 K. *Serrus* *Brezina* 1.80 K. A kis *Cohn* 1.60 K. *Megvan* *már* a

kis Cohn 1.44 K. Aletter, A légyott 1.80 K. Legujabb angol dal Good Bye, dolly Grav. (Isten áldjon Marcskám) 2.16 K. A golya dal 3.—K. Legujabb 101 magyar dal cigányos modorban 3.—K. Dankó Pista 50 dal 4.—K. Nagy választék hegedű és cimbalom zeneművekben, valamint raktáron van az összes zenedék tananyaga. Állandó vendők kedvezményben részesülnek. Jegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Ejjeli szállás.

— Gorkij a Magyar Színházban. —

Budapest, május 16.

Uj német színészcsapat van Budapesten: a berlini Kleines és Deutsches Theater személyzete Max Reinhardt igazgatása alatt, aki nemrégben még a Brahm-féle társaság kötelékébe tartozott.

Ezek a berlini színész-csapatok a legmodernebb drámai újdonságokat viszik magukkal. Azt hiszem, ez az, ami Budapesten is közönséget vonz a számukra, nem az, hogy némeül játszanak. A németiség inkább idegessé tesz bennünket; akik kizárólagos magyarságot akarunk minden vonalon, akik szenvedélyesen szeretjük a magunk nyelvét; gazdag művészív akarjuk fejleszteni ezt a nyelvet; azt akarjuk, hogy a magyar nyelv kultúra tárgya legyen Magyarországon minden talpalatnyi földjén és a tiszta magyar nyelvérzék átmenjen mindenkinél a vérbe.

Érdekes, világhírű darabbal kezdte meg vendégszerelését a második német társaság: Gorkij Maxim *Ejjeli szállás*-ával. (Nachtschl.)

Nem szabályosan konstruált dráma ez, mesterialon bonyolított cselekvéssel, hanem egy két retetenes töredéke a legsötétebb emberi nyomorúságnak. A szerző maga is így nevezi: *Jelenetek a mélységből*. És eredetileg nem drámának készült hanem a szerző alakította át egyik novellájából. Az átalakítás is csak annyi, hogy az elbeszélést minden változtatás nélkül négy felvonásba szedte a világhíre kapott Gorkij.

Az elzúllott emberek szomorú társaságát személyes tapasztalásból ismeri az orosz író. Maga is ott hányódott-vetődött ebben a fekete mélységben, a társadalom kitaszítottjai közt. Írói géniusának köszönhető, hogy a nyomor és szenvedés borzást tanyáiról kimenekült. Az az ember, aki ezt a darabot írta, már kora ifjúságában annyit szenvedett az életől, hogy tízennyolcvéves korában golyóval akarta elpusztítani magát. Chatterton is ebben a korban követelt el öngyilkosságot; de a Chatterton mérge biztosabban élt, mint a Gorkij Maxim golyója. Chatterton meghalt. Gorkij kiépült a sebéből. Mert a golyónak volt annyi esze, hogy nem sértette meg a költő nemesebb részeit.

Biográfiájában olvastam, hogy Peskov Maxim — Peskov a családi neve — 1869. március 14-én született Niszinovgorodban, ahol a híres vásárokat tartják. Négycéves volt, amikor az apja — Maxim Szavatejev Peskov, kárpitos-mester — meghalt. A kis Maxim kolerába esett, édesapja ápolta nagy önfeláldozással és a betegség ráragadt. Fiacskaja meggyógyult, ő pedig a föld alá került. Kevésivel ezután az anyja is meghalt és a kis árvát az anyai nagyatya vette magához. Iskolába kezdett járni, de öt hónap múltán kimaradt. Hölgyes himlőbe esett. Amikor ebből a babából is kiépült, beadták insznak valami csizmadánhoz. Két hónap múlva leforrázott, sebes kézzel került vissza nagyszülőjéhez, akitől csakhamar végképpen elvált. Tíz hónapig egy rajzoló-nál dolgozott, majd valami mázolóhoz szegődött, aki szentképeket fabrikált. Itt sem állotta ki sokáig. *Kukudának* ment egy gözbajtára. A szakács irástudó ember volt, megkedvelte az értelmes fiút, jól megtanította írni-olvasni és könyveket bocsátott a rendelkezésére. A fiatal Gorkij mohón falta egyiket a másik után. Ekkor ismerkedett meg Gogol, Urpjenzki, Nekraszov munkáival és az öreg Dumas regényeivel.

A művelődés vágya feltámadt benne és Kazánba sietett, hogy tanuljon. De pénze nem volt és az iskolából kiutasították. Kénytelen volt beállni pékiasznak. Kenyeret dagasztott, perccel sütött, hogy megélhesen. De a könyvolvasással többé nem hagyott föl. Volt napzármas, hordár és favágó, de arra mindig talált időt, hogy a könyveit forgassa. Tízennyolc éves korában már az emberi társadalom reformjával volt terhes az elméje és égett a vágytól, hogy a nagy átalakulások egyik apostola legyen. De rajongását iszonyu levertség váltotta föl és ebben a desperát hangulaton pisztolyhoz nyúlt. Sebéből kiépült és Zarinba ment, ahol egyideig almával kereskedett. Azután vasúti bakternek oszopot föl és innen egy Lavin nevű ügyvédhez került, ahol irnokodott. A szakács volt az első tanítója és ez a Lavin a második. Gorkij hálásan emlékszik meg a prókatorról, aki fölismerte a benne lappangó nagy kvalitásokat és erősen hozzájárult tehetségének a fejlődéséhez. De sokáig itt sem volt maradása. 1890-ben vándorutra kelt. Végigkalandozta Oroszországot és

mikor elgogyott a pénzeckéje, szakhordással kereste meg a kenyérét különböző kikötőkben. 1892-ben Tiflisbe ment és beállott vasúti munkásnak. Itt jelent meg az első elbeszélése, *Makar Csudra*, ezzel az álnéven: Gorkij. (A szenvedő.) 1893—94-ben ismerkedett meg Korolenkó Vladimírral, aki bevezette az irodalomba. A szakács és a prókator után Korolenkó volt a harmadik mestere.

Megrázóbb közvetlenséggel senkimen rajzolta — se Oroszországban, se máshol — a társadalom salakját, az elzúllott, piszkosban fetrengő embert, a nyomorban és szenvedésben romlásnak indult természetek fájda/mas tömegét. Nem is rajzolhatta más, mert senkimen látta közelebbről ezt a világot; senkimen élt így benne a lelki és fizikai aljasságnak ebben a poklában.

Az *Ejjeli szállást* csak az írhatta le ilyen borzalmassan, aki maga is tömérdek éjszakát töltött ezeken a szállásokon. Gorkij ott bált velük. Látta őket holt-részeget. Hallotta szörnyű káromkodásaikat. Erzte arcán a tolvajok, orgazdák, céda leányok borzólós lehetét.

Ebben a darabban rémítő speredék van együtt. Itt van Vasilissza, aki ráakarja venni a szeretőjét, Pepelt, hogy ölje meg az urát. Pepel beleszeret Vasilissza hűgába, Natasába és akkor ez a szörnyű asszony lorró vízzel önti le a testvérét, hogy eltegye láb alól. Itt van Klees, a lakatos aki addig veri, kinozza a feleségét, amíg az asszony tüdővésztes lesz és két felvonáson át haldoklik előttünk. Itt van a báró, aki nyomorút társait hamis kártyázással fosztja ki. Itt van a színész, aki delirium természetben szenved és az u'olsó felvonásban fölakasztva magát. Itt van a rendőr, Vedjedev, aki tolvajok orgazdája. Itt van Szatin és Bubnov, itt van a tatár, itt van Ajoska: mind az alkohol áldozatai; mind nyakig a nyomor és erkölcsi nihilizmus fertőjében.

A piszkosnak, a rohadásnak ezt a fölhalmozását undorral kellene nézünk, ha Gorkij nem enyhítene vaimi engesztelő lénygyel, a számalomnak, az emberszeretnek valami gyöngéd sugárzásával. Ez a világitás nem tolokodó, nem ostentatív és épp ebben rejlik művészi volta. Még az a szándék sem ri ki belőle, hogy egy kissé szimbolikus, egy kissé szeccsis legyen. Lukács, a hatvanéves zarándok, nem Krisztus maszkjával lép föl. Egészen elrejté magát a közönséges orosz paraszt gunyájában. De szelid s egyszerű lénye csupa jóság és szeretet. Ő seprí ki magas helyet a bün piszkos tanyáit; ő mond világosító szavakat a haldokló asszonyoknak; ő kelt fel az alkoholizmustól tönkrement színészben azt az illuziót, hogy bajára van gyógyulás; ő beszél rá Pepelt, hogy menjen Szibériába és kezdjen új életet, mint földműves, mint munkás paraszt. Mindenütt ott van ahol szánakozni lehet, ahol meg kell akadályozni a bün; de alig lehet észrevenni, hogy evangéliumi szerepet játszik a rosszak, a durvák, a súlyedők közt, olyan csöndesen jár-keel, olyan halkán beszél. Ez az alak rendkívül szép és ez az alak nemcsak a darabra vet fényt, hanem a szerző szívére is. Magát Gorkij látom ebben a Lukácsban, — Gorkij, akinek a szíve nem fásul el a nyomor és a bün tanyáin, hanem megneemesedik; aki a legaljasabb teremtésben is tiszteli az embert; a legbünösebb teremtésben is észreveszi azt ami megváltásra méltó. Az *Ejjeli szállás* színyes milliójé nem kívánám látni és bosszantónak, unalmasnak tartanám, hogy akadnak írók, akik életképet csinálnak a fölhalmozott piszkosból, ha nem vonulna végig a darabon ez a vándor, aki nesztelenül libeg, mint a harmat és végtelenül egyszerű szavakban, végtelenül bájos cselekedetekben igalmat, jóságot, csodatévő emberszeretetet sugároz ki ránk.

A német színészek közül Reinhardt vállalkozott ennek a szép, nemes alaknak a bemutatására. Egyszerűsége kifogástalan volt, de a nagy és meleg szív nem vibrált a hangjában. Nem éreztem az egyszerűségben a rendkívül. Az aprólékosan rajzoló zsáner-színész nem adta meg ennek a szerepnek a teljes súlyát. Erősen és jól karakterizált Winterstein mint Pepel és Rosa Bertens mint Vasilissza.

A. E.

MŰVÉSZET

□ Rembrandt rézkarcol. A Műbarátok Körének új helyiségében (Váci-utca 25, I. em.) dr. Elischer Gyula egyetemi tanár, egyike a legfinomabb ízelés, legalaposabb tudásu s legelőzökesebb amatőröknek kiállítását rendezett Rembrandt rézkarcaiból s ezekről ugyanott előadást is fog tartani. Elischer, kinek ritka szép gyűjteménye van Rembrandt karcaiból, csak 52 lapot állított ki, a legszebbeket s legritkábbakat, melyek egyáltalában megszerezhetők, köztük *egy pár unikumot*

ilyen unikum a 6. számú („Paraszt kezét hátra tartva”) a be nem fejezett lemezről való régi nyomás: s a 19. számú (saját arcképe árnyékolva). A ritkább lapok közül fölemlítjük a 12. sz. tanulmánylapot, a 14. sz. saját arcképet, melynek első nyomása csak s az amsterdami gyűjteményben van meg; a *László föltámadását* japáni papíron, (kilógástalan ritka szépségben megtartott példány) a szintén ritka szépségű *Mária halálát*, mely az u. n. 100. irtos lap után a mester legnagyobb szerű alkotása s *Jan Cats* arcképét, eddig még le nem irt állapotban. Ez a kiállítás szinte kiegészíti a Nemzeti Szalon és az Országos Képtár grafikai kiállítását (első eset Magyarországon, hogy egyszerre három grafikai kiállításban legyen részünk) s látogatást már csak azért is ajánljuk a nagyközönségnek és a rézkarcol tanulmányozóknak, mert sokkal kényelmesebben juthatnak hozzá, mint állami gyűjteményünkben. Dr. Elischernek nagy köszönettel tartozunk, hogy módot nyújt Rembrandt legritkább és legérdekesebb lapjainak a megismerésére.

□ A Nemzeti Szalon rajz-, akvarell- és grafikai kiállítását, mely általános elismerésben részesült, állandóan nagy közönség látogatja. A művásár is igen élnék, amennyiben már igen sok kép kelt el. Ezek között vannak: *Fényes Adolf*, *Grünwald Béla*, *Glatz Oszkár*, *Kriesch Alacár*, *Kézi-Kovács László*, *Major Jenő*, *Edvi-Ilés Aladár* stb. művei.

A király a Műcsarnokban.

Budapest, május 16.

A király ma déli egy óraker ellátogatott a Műcsarnokba, ahol megnézte nemzetközi műkiállítást. A műcsarnokban ő felsége fogadására megjelentek: gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, *Wlassics Gyula* és gróf *Széchenyi Gyula* miniszterek, gróf *Andrássy Tivadár*, a képzőművészeti társulat elnöke, *Berzevics Albert* alelnök, gróf *Keplényi István*, báró *Harkányi Frigyes*, dr. *Kadosa Lippich Elek* min. osztálytanácsos, dr. *Köhner Adolf*, a szolnoki művésztelep elnöke, *Telegy Károly* és *Paar Géza* műtársok dr. *Ambrovoztis Dezső* titkár és nagyszámmal a kiállító művészek, valamint az érdeklődő közönség. A király gróf *Paar* Ede lovassági tábornok és báró *Apor Örnagy* szárnysegéd kíséretében jött el. A lépcsőzet alján *Wlassics Gyula* miniszter üdvözölte a királyt, aki így szólt:

— Szívesen jelentem meg a kiállítást, melyről sok szöpet hallottam.

A király erre a miniszter, továbbá *Ujváry Ignác*nak, a tárlat művészi rendezőjének kalauzolása mellett megkezdte körútját. Az első teremben mosolyogva nézte a francia szeccsis képeket és megjegyezte:

— Ezek nagyon furcsa képek.

— Vannak itt szebbek is, — sietett a miniszter megnyugtatóni ő felségét, aki tudvalegőleg nem kedvelt a szeccsis irányt. — Egyáltalán kevés nálunk a szeccsis, — folytatá *Wlassics* miniszter, mire ő felsége így szólt:

— Na, ezt örömmel hallok.

A francia teremben megdörögte a király *Simon Lucienne*nek a francia állami aranyéremmel kitüntetett képét. A második magyar teremben érdeklődéssel nézte *Hegedűs László*nak „*Rabiga*” című allegorikus nagy festményét s a kocsin üő vézna fedelempre mutatva, jökédvően így szólt:

— Szegény király!

Különös elismerését fejezte ki *Ujváry Ignác*nak, akinek két szép képét ő felsége számára veték meg. *Zemplényi Tivadár* képeire megjegyezte:

— Igen szép képek.

Spányi Béla nagy tájképénél jelezték, hogy *Bárczy István* tanácsnok éppen ő felsége belépésekor vette meg a székesfőváros számára. A király megjegyezte:

— Ez a kép igen szép. A főváros jól választott. Elismeréssel szóló ő felsége *Kernstock* képéről, *Krisztus és az emausi ifjakról*.

Majd *Lotz* mester műveiről nyilatkozott elismeréssel. Feltűntek a képeken levő jelzőablácskák, amelyek az eladást jelzik.

— Sok kép kelt el? — kérdezte a király.

— Bizony kevés, — jegyezte meg gróf *Andrássy Tivadár*. — A legnagyobb vásárló felsége és az állam.

— Mikor nyílik meg az új szépművészeti múzeum? érdeklődött tovább a király.

— Két év múlva felség! mondta a miniszter, akinek ezután a király elbeszélte *Benozurni* és *Strobl*nál tett tegnapi látogatását.

A német teremben főleg *Kaulbach* képei előtt időzött hosszasan a király, és átment a szoborsarnokba, melyet behatáron megtekintett. Különösen tetszettek neki *Strobl*nak a várbeli *Mátyás-kuthoz* készült szobra és *Ligeti Miklós Anonymus*-a.

Az V. számú teremben, amelyben szintén magyar művészek képei vannak kiállítva, *Tull* Ödön „*Néma vallomása*” előtt töltött néhány percet a király.

A művészt itt bemutatták a királynak, ki a bécsi tár-
laton történt bemutatásra előzve, megjegyezte:

— Nagyon örülök, hogy ismét láthatom.

Bemutatták ő felségének ott Márk Lajost is, és
nagyon tetszett neki a művész arcképgyűjteménye és
mosolygva jegyezte meg:

— Hiszen maga csupa szép nőket fest.

A VI. számú teremben Telegy Károlynak „Bal-
toni halászat” című képét, melyet ő felsége számára
megvásároltak, rögtön megismerte a király.

— Ahá! — mondta — ez az én képem! Na-
gyon szép!

Bruck Lajos képének tárgya is (vásárt ábrázol
a Döbrentey-terem) ismerősnek tetszett ő felségének.

— Ez Buda? — kérdezte. — Sokszor láttam ezt
a teret és rajta a templomot.

A művészt bemutatták ő felségének.

Az amerikai teremben Vail Eugéne „Esik a
városban” című képére ezt a megjegyzést tette ő
felsége:

— Valóságos sáros idő.

A VIII. számú teremben Thein Miksának gyer-
mek-portréi tetszettek a királynak.

Meg is jegyezte róluk:

— Nagyon kedves dolgok!

Az angol és skót termet szó nélkül tekintette
meg és csak távozaskor jegyezte meg ő felsége:

— Ebben a teremben is szép képgyűjtemény van.

A grafikai teremben Feiks karikatúrái és Po-
gány sirbolt-tervezete állította meg egy-egy pillanatra
ő felségét.

A svéd-teremben Arborelius „Tóparton” című
képe előtt hosszabb ideig állt meg ő felsége és távo-
zásakor ezt mondta:

— Különös karakter van ebben a képbén.

A XII. számú teremben Rima József „Póttarta-
lékos” című olajestménye derűltséget csalt az ural-
kodó ajkára:

— Póttartalekos! — mondotta s mosolygva
tette hozzá: — Látom az uniformisán! Cipőt tisztít
és fűtyül hozzá. Jó alak!

Távozóban ismétellen visszatért ő felsége a vá-
sárlásokra, mire elmondta neki, hogy a magánosok
csak 12 ezer koronáért vettek magyar művészektől
képeket.

— Ez nagyon szomorú dolog, — szolt a király s
ezen a bajon valahogyan segíteni is kell.

Végül ismétellen megjegyezte, hogy nagyon
szép, gazdag és változatos a kiállítás és hogy nagy
örömmel időzött benne. A fogadásra megjelent urak-
tól szívélyes kézzorítással vált el a műcsarnok bejá-
rójánál, nyitott kocsijába ült, s hazabíjattott a kö-
zönség lelkes éjjenzésétől kísérve.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Uj Idők.** A Duna-ünnepről az Uj Idők két
művészi kivitelű képben számol be, amelyeket Tull
Odön rajzolt. Az elmúlt hétnek egyéb kiváló esemé-
nyei is meg vannak ott örökítően képbén és írásban.
A szövegírásban Jókai Mór, Herczeg Ferenc és Tá-
bori Róbert novellái, Erdős René és Harsányi Ká-
lmán költeményei, Szikra és Wildenbruch regényei, to-
vább számos kisebb és nagyobb cikke olvashatók.
Ebben a számban van a jelentés a novellaszabály-
zatra beérkezett művekről. Elő lehet fizetni bármikor
az Uj Idők kiadóhivatalában (Andrássy-ut 10), amely
kivánatra ingyen küld mutatványismét.

○ **A Kis Lap.** Forgó Bácsi kitűnő gyermek-
lapja, sok szép mesét, költeményt, tanulságos elbeszé-
lést közöl. Számos szép kép, az Innen-onnan rovat
sok tanulságos aprósága, nemkülönben a sok kép,
betű, vonal-rejtély, a természet csodái, mind igen
jó hatású a fogékonny gyermekelmére. A Kis Lap
előfizetési ára hónapanként 2 korona, amely összeg a
kiadóhivatalba (Kerepesi-ut 54. Athenaeum) küldendő.

○ **Magyar Bazár.** A nők legrégebb és legmeg-
bizhatóbb tanácsadója a Magyar Bazár, ez a 38 éves
elsőrangú divatlap, amely nemcsak a folyton változó
divat terén, de a nők speciális munkakörében is az
egyetlen és legjobb újság, bőszéges tartalommal jelent
meg. A Magyar Bazár előfizetési ára negyedévre 3
korona, amely összeg a kiadóhivatalba (Kerepesi-ut
54. Athenaeum) küldendő.

SPORT

○ **A Budapesti Atlétikai Klub** vasárnap dél-
után 2 órakor tartja az Erzsébet-királyné uton levő
saját pályáján a Rákospalotai Football Klubbal baj-
nokmérkőzését. Mind a két egyesület első és más-
odik csapatával áll ki, melyeknek eddigi működésé-
hez sok szép siker emléke fűződik.

○ **Football.** A millenáris versenypályán hol-
nap nagyon érdekes mérkőzés lesz. Pont 5 órakor
ugyanis a M. F. C. csapata szembe száll a M. U. E.
csapatával. A mérkőzés érdekességét emeli, hogy a
M. U. E. csapata többi időben rendkívüli mértékben
haladt. A mérkőzés training-jegyekkel tekinthető
meg. — A Magyar Testgyakorlók Köre kitűnő csapata
vasárnap tartja bajnoki mérkőzését a Posta- és Tav-

írdatisztek jeles csapata ellen a margitszigeti pályán. A
mérkőzés délután 5 órakor kezdődik, 3 órakor a má-
sodik csapatok játszanak.

Harmincszoros osztalékok.

— Tavaszi lövészversenyek. —

Budapest, május 16.

A meeting vadabbik fele, amelyre az outsider-
játszók számítanak, ma bekövetkezett. Az első ver-
senyt, igaz hogy nehezen, a favorit Elpenor nyerte
meg, hanem aztán megkezdődtek a meglepetések s
egymásután verték le a legjelöltebb favoritokat.

Bonanza és Sorrento, de főképpen az utolsó a
nap hőse. Itália tündérszép városának névrokosa a
Államújbán Neszeft, Vagát, Pázmánt kanterezte le s a
nagy favoritok hátul kullogtak be Ka' Gall és Detre
mögött. Az emberek még fel sem osudtak a 84-szeres
pénz meglepetéséből, máris a Szt.-Gellért handikap
következtel huzas mezdőnyel, ami ritkaság még a
budapesti pályán is.

— Melyiket szeressem! Melyiket szeressem! —
sójáhtották a fogadók s alig akadt ember, akinek
zsebében nem volt négy-öt ticket. Természetes,
hogy a hatodik jött be: Bonanza. Jött, győzött és
harmincegyszeres pénzt fizetett. A totalizátor körül
alig időngött néhány ember, de aki ott volt, végtelen
örömmel dugta zsebre a lepedőnagyságu új ötven-
és százkoronásokat. Irigykedve nézett rájuk a nyeretlen
nagy tömege, de a harmincszoros pénzek boldog
tulajdonosai hirtelen elszántsággal tüntek el a látó-
határról, mert egy-egy nagy meglepetést egy-egy,
illetleg két-három még nagyobb pump követ. Az első
osztályú eladóversenyt szintén outsider, Hirmondó II,
nyerte meg és így végig mindent, mindent...

A versenyek részletes eredménye:
I. Vácozi díj. Díj 3000 korona. Távság 1800
méter. Báró Springer G. Elpenorja (Tara) első,
Egyedi L. Galanteja (Lewis) második, gróf Adrássy
G. Orionja (Russel) harmadik. Azután: Serenade.
Totalizátor: 10: 15. Helyrefogadások: I. 50: 54,
II. 50: 56.

II. Államdíj. Díj 10.000 korona. Távság 2400
méter. Gróf Adrássy G. Sorrentoja (Russel) első,
Dreher B. Ka'Gallja (Cleminson) második, Mravik P.
Detre (Tara) harmadik. Azután: Nesze, Futóú,
Pázmán. Aristides. Vaga. Totalizátor: 10: 341, I. 50:
340, II. 50: 148, III. 50: 150.

III. Szt.-Gellért-handikap. Díj 6000 korona. Tá-
vság 800 méter. Mautner V. Bonanzája (Krouzil)
első, Schossberger L. Alte Wieseje (Holmes) második
gróf Wenckheim D. Faulneschenje (Marinkovics)
harmadik. Azután: Kissme. Perlasz. Retour. Charmant,
Ladon. Blockade. Gallium. György lovag, Alesia,
Szélesend. Bon sór. Mediateur. Toldi. Fyge. em. Baba-
tünder. Elég. Torpedo. Totalizátor: 10: 301. Helyre-
fogadások: I. 50: 530, II. 50: 260, III. 50: 143.

IV. Tattersall-díj. Díj 3000 korona. Távság
1000 méter. Péchy A. Saratogaja (Tara) első, báró
Springer G. Thoraneja (Levis) második. Totalizátor:
10: 11.

V. I. oszt. eladóverseny. Díj 4000 korona. Tá-
vság 1000 méter. Jankovics-Bésán Gy. Hirmondó
II.-je (Adams) első, gróf Bathány E. Rendetlenje
(Bonta) második, Schossberger L. Bátorja (Holmes)
harmadik, azután Parányi, Liqueite. Pillangó. Totaliza-
tor: 10:57. Helyrefogadások: 10:50. I. 50:216. II. 50:228.
A győztest megvette Egyedi A. 22.200 koronáért.

VI. Nyeretlen kétvének versenye. Díj 3000
korona. Távság 1000 méter. Egyedi L. Fugedje
(Lewis) első, báró Springer G. Fonókája (Tara) ma-
sodik, Dreher A. Wermutuja (Cleminson) harmadik.
Azután Mandarin, Rhoolope, Kortés. Kozák, Hopfen,
Derce, Gauntlet. Totalizátor: 10: 41. Helyrefogadá-
sok: I. 50: 80, II. 50: 120, III. 50: 144.

VII. Eladók handikapja. Díj 2000 korona.
Távság 1600 méter. Itj. Dávid E. Tannhäuserje
(Cowman) első, Rohonczy G. Világosa (Milburn) ma-
sodik, Schossberger L. Rozmaring II.-je (Holmes)
harmadik. Azután: Boa, Becsvágy, Attila. Elsa, Tor-
tunatus, Abukir, Marigma. Windfall. Henry Clay,
Olive, Lehel. Totalizátor: 10: 51. Helyrefogadások:
I. 50: 102, II. 50: 248, III. 50: 144. A győztesre
ajánlat nem történt.

Holnap az Alagi díj van műsoron. A 2000 mé-
ter távságú versenyen néhány elsőragu lovunk in-
dal, a többi közölt Beregöly is, melytől a győzelmet
elvitatni nem lehet. A többi versenyekben jelöltjeink:

- I. Springer ist. — Lángos.
- II. Hamis — Jüvö.
- III. Blaskovich ist. — Tárnok.
- IV. Gyömbér — Fertő.
- V. Derce — Charmante.
- VI. Krausz ist. — Fruska.
- VII. Sobri — Cavatina.

EGYESÜLETEK

(A magyar újságírók orsz. szövetsége) va-
sárnap, május hó 24-én, délelőtt 10 órakor az Othon-
Kör oisztermében tartja meg Zilahy Simon elnöklete
alatt ezévi rendes közgyűlést, a következők naprend-
del: 1. A közgyűlés évi megnyitása. 2. Titkar évi

jelentése. 3. Pénztárjelentés és zárszámadások bemu-
tatása. 4. A 41-tagu választmány megválasztása. 5.
Indítványok.

(A Dávid Ferenc-egyesület) ma este tartotta
rendes évi közgyűlést a dohány-utcai unitárius egy-
ház titkári irodában. Dr. Ürmösy Miklós miniszteri
osztálytanácsos elnöki megnyitja után a közgyűlés
egyhanglag elfogadta a titkári jelentést s tudomásul
vette a pénztárosi előterjesztéseket s megállapította
az 1903-4. évi költségvetést. — A közgyűlés után
társasvacsera volt, a városligeti Vampetics-vendég-
lőben.

(Az Országos Nőképző-Egyesület) május 17-én,
vasárnap délelőti 11 órakor tartja évi rendes közgyű-
lést az egyesület tanintézetének Zöldia-utca 38. számú
helyiségében.

Nyiltér.

Babérfákat
koronás- és pyramis (gala)
alakban ajánl

MAUTHNER
ÖDÖN

cs. és kir. udvari mag-
kereskedése.

Budapest,
VII., Rottenbiller-utca 33.

hol egyttal a fák meg is tekinthetők.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA.

Ezen új, eredeti gyógyimód rendkívüli jó sikerrel lesz
alkalmazva **köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-,**
bél- és hólyagbántalmak, súlyos ideg-, vér- és borbajokban
Biztos védelem széhhűzés és elmezavar ellen. 15 év óta ki lett
próbalva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással
számol be.

E gyógyimód megalapítójának és egyedüli képviselőjének,
egyetemi tanárnak (Hemopatia) rendel-
intéze van:

Dr. Kovács J.
Budapest, V., Váci-körút 18. szám a.
Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig.

Díjazott leveire válaszol. — Betegkelet intőzetben kívül is kezel. Nehéz
betegnek legbiztosabb gyógyimód.

Fizikai lehetetlenség

az ország minden vidékéről hozzám intézett levelekre vála-
szolni. Azért is ez uton értesítem a minden iránt érdeklődőket,
hogy arcképpemmel ellátott művem nemcsak a lapokban már
közölt leveleket, hanem újabb és sok még ismeretlen, igen
tanulságos és érdekes leveleket tartalmaz. Ugymint: válasz
Braun gyógyzerésnek; ez a levél különösen a kereskedő vi-
lágot érdekli, noha ez is közérdeku. Továbbá: levél dr. Bród
Miksa főv. orvoshoz, szintén közérdeku, valamint: levél Ma-
gyarország lakosaihoz, nagyon érdekes és tanulságos. Stb. stb.
Ara 1 korona, vidékre 1 korona 10 fillér. Kapható minden
könyvkereskedésben és a szerzőnél, **Földvári utca, Buda-
pest, I. Németölygy.**

Kérem! A vidéki megrendelőket kérem, küldjék
az utánvét nagyon megdrágítja a küldeményt. Levelelgyek
melezőst kérem. — Szülők, orvosok, ifjak olvassátok és okul-
jatok. Hiszen az ár oly csekély! Egy ponyvaregény vagy egy
kalendárium is többé kerül! . . . Isten veletük!

Földvári Jakab,
magántudós, a fenti mű szerzője, a szab. Thermo-
gyógyító eszköz feltalálója.

Helyiség változtatás.

FISCHER J. cég

A Nagy korona-utca 18. sz. alatt 20 év óta fenálló
jutt., zsák- és ponyva-nagykereskedését a közúti
vasút társaság V., Nádor-utca 31—33. sz. bérpalotnába
helyezte át.

Betörés biztosítás

igénybevételét a nyári utazási időny beálltával no
mulasztja el senki, miután számtalan példa igazolja,
hogy a betörésbiztosítás kőszültséglet képez.

Rendkívül előnyös és olcsó díjtétel mellett
biztosít lakásokat, áruraktárokat, stb. stb.

Felvilágosítások készségesen adatkak.

Mannheimi Biztosító Társaság

VI., Gyár-utca 7. Telefon 33—23.
Helyi ügynökök kerestének.

Magy. Kir. Szab. Osztályorszájáték

Huzás

már
május
22.
és
23-án.

Elsőosztályú eredeti sorsjegyek áral:
Egész ... 12.—
Fél ... 6.—
Negyed ... 3.—
Nyolcad ... 1.50 korona.

A legtöbb fonyereményt addig nálunk vásárolt sorsjegyeken nyerték.

Távirati cím: Nemzeti Pénzváltó Budapest.

Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság
Budapest, Gizella-tér 1. (Haas-palota).

MEDICO-MECHANIKAI INTÉZETEMBEN

(mód. Zander) **Buziásfürdő.**
Szívbetegeknek naphalmi (Schott-féle) gyógymódszerrel való kezelést és négyéveseszt gyakorlatomat május hó 15-én újabb megkezdtem.
Dr. Mahler.

(Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A tápai választás epillógusa.** Szegedről táviratozzák: A tápai választásból kitolyólag a szegedi törvényszék ma a választék joga ellen elkövetett vétségért Fehér Istvánt 600 korona 10- és 100 korona mellékbüntetésre, Buda Viktort pedig 240 korona pénzbüntetésre ítélte. Eszes Mátyást, aki szintén vádolva volt, hogy a választásnál etetet, felmentették.

§§ **A osuhások.** A Nepszava múlt évi december 4-én megjelent számában a fenti cím alatt vezércikk jelent meg, amely erős támadást intézett a katolikus klerus tagjai ellen. A cikk szerint a feketeszoknyás urak — a papok — a felvilágosodás terjedésének ellenségei, akik képmutatásukkal és hazudoznak. Lapokat adnak ki, melyekben munkásrovatot nyitnak és ebben szidják a munkásokat a szociáldemokrata-pártot. Őva intk a munkásokat a szocializmustól s kaján irigységgel mutatnak arra, hogy eddig is már több mint 60 ember — az agitátorok — élőködik a nép filléreire. A szocialisták — ugymond — azt elismerik, hogy sokan élőködnek a nép fillerein. Nem 50 ember, hanem sok százezer léhűtő élőködik. Ezek közé tartoznak a gyárosok, a nagybirtokosok, nagyhivatalnokok a néppárti s nem néppárti grótokon kívül a magyarországi papság, amely a szerzesekkel és apácákkal együtt 26.000 kenyélő tagjával lóg a nép nyakán. Ennek a 26.000 képmutatónak lustálkodás, hazudozás és csalás az élete. A cikk végén a cikkíró felhívta a szocialistákat, hogy küzdjenek a osuhások ellen, akik legmegátalkodottabb ellenségei a népeknek, gyilkosai a szabadságnak s pappjai a hazugságnak, csalásnak és képmutatásnak. Az ügyészség a papi osztály elleni izgatás vétsége miatt fogta pörbe ezért a vezércikkért a szerzőt Felczeder Ágoston famunkást. Ma tárgyalja ezt az ügyet az esküdtzék Zsitvay Leo elnöklété alatt. A tárgyaláson; melyen a vádat dr. Hodászy ügyész képviselte, a védelmet pedig dr. Benedek János országgyűlési képviselő, ügyvéd látta el. Pelczeder Ágoston vádolt beismerte a cikk szerzőségét s elvállalta ezért a törvényelőtti felelősséget. A cikket azon támadásokra írta meg — ugymond — mintegy válaszképpen, amelyekkel a nemzetközi szociáldemokrata pártot a néppárti tagjai a saját sajtóorganumukban és a parlamentben illeték, ahol őket bazatáln, bitang gazembereknek nevezték. Egyebiránt tagadta, hogy ő a papiosztály s a katolikus vallás ellen akart volna izgatni. A kérdések szövegeze után dr. Hodászy ügyész vádbeszédében marasztaló verdiktet kért, míg a védő a felmentés mellett érvelt. Az esküdték bűnösnek mondották ki Felczeder Ágostont a papiosztály ellen elkövetett izgatás vétségében s ezen marasztaló verdikt alapján a törvényt alkalmazó bíróság a vádlottat 4 havi államfogházra és 1000 korona pénzbüntetésre, nem fizetés esetén további 50 napi államfogházra ítélte. Az ügyész megnyugodott, de a vádlott és védője semmisségi panaszszal létek.

§§ **Gróf Forgács Antal ügye.** A Nemzeti Kaszinóban tavaly tudvalevőleg kínos tárgyalás folyt arról az aférről, mely gróf Forgács Antal és gróf Berchtold Miklós között történt. Gróf Berchtold a kigolyozását kérte gróf Forgácsnak, aki állítólag hamis esküt tett egy polgári pörben. Ez a pör most nyert elintézt a büntetőtörvényeséknél. A tényállása pedig ez: gróf Berchtold a járásbírósnágnál pört indított gróf Forgács ellen száz forint erejéig, melyet a Somossy M. utalóban adott neki kölcsön. A tárgyaláson Forgács tagadta, hogy Berchtoldtól száz forintot kapott volna kölcsön, s valamására esküt is tett. Ekkor gróf Berchtold hamis esküért fogta pörbe ellenfelet. A vizsgálat során kiballagták mint tanu Nógrádvármegye írópénztárosát, aki azt vallotta, hogy előtte gróf Forgács beismerte, hogy gróf Berchtoldtól száz forintot kapott kölcsön, de, teute hozzá, nem fizeti meg neki a kölcsönt, mert gróf Berchtold nem fizetett neki. Más tanu nem volt a százforintos kölcsönre, s most az ügyészség, mint értesülünk, kelő bizonyíték híjján az eljárás megszüntetését indítványozta.

A szerb választások.
Belgrád, május 16. Ugy a független radikálisok csoportja, mint a Vuics és Pasic voít miniszterek vezetése alatt álló radikális csoportok elhatározták, hogy a jövő választásokban nem vesznek részt. A Todorovics Velimir mostani rad kális belügyminiszter vezetése alatt álló radikális csoport részvesz a választásokban és a kormányt fogja támogatni.

Magas kenyérrak Franciaországban.
Páris, május 16. A földmívelési miniszter párisi képviselővel értekezvén a magas kenyérrakról, kijelentette, hogy a gabonaárfoylamok ezidőszert nem igazolják a gabonavám leszállítását.

Kérvények a díszszemlén.
Pétervár, május 16. A tegnapi díszszemle alatt, abban a pillanatban, midőn Mihócs cár a téli-palota előtti téren elhaladt a lovaseszredék arcvonala előtt, a nép közül kiugrott egy ember és térdreborult a cár előtt, hogy átnyújtson egy kérvényt. Midőn a cár a Mars-téren a többi csapatrészek arcvonala előtt elölvagolt, egy más k ember a két cárné kocsiához lépett és szintén egy folyamodványt nyújtott át, amelyet Alexandra cárné vett el tőle. Azonosságát megállapítása végett a két embert a rendőrségre vitték. Az események teljesen ártatlan jellegűek és ninos politikai jelentőségük.

A rosztvi forrongás.
Rosztov, május 16. A nagy számmal terjesztett proklamációk dacára tegnap a munkások többsége mégis dolgozott vasutaknál és a gyárakban. Este egy száz óálj gyalogász és egy osztály kozák készen állt a rend fenntartására. A szoc áldemokrata párt tagjai megkísérelték hogy egy tűz alkalmból keletkezett népesodulót tüntetések rendezésére használjanak fel de sikertelenül. Számos letartoztatás történt.

Közzgazdasági táviratok.
Bécs, május 16. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Buza 15 fillérrel olcsóbb lett, de csak kesély kötés történt. Eladatott 2000 mm. váczi 77-5 kg. 7.87 1/2 K. három hónapra Bécsből, 82 kg. tisztavideki 7.60 K. Szarvasról, 7.65 K. Mezö-Turrol, 7.6 5 kg. 7.20 K. és 77-5 kg. 7.25 K. Érsek-Ujvárról, 77 kg. 7.40 K. Galantháról. Rossz 5—10 fillérel olcsóbb lett. 7.5 kg. 6-7.5 K. Surány, 6.40 K. B.-Gyarmat. Tengeri ártartó. 5—10 fillérel javult; magyar 6.80—7.—. Zab 10—15 fillérel olcsóbb, magyar 6.20—6.5 K., válogatott 7.— K. Lisztben az üzlet pangott, az árak 20 fillérel hanyatlottak. Korpa szilárd durva buza-korpa kivételével, amely gyöngült és néhány fillérel olcsóbb lett.

Bécs, május 16. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok következik voltak: Osztrák hitelrészvény 670.15. Magyar hitelrészvény 731.—. Angol-Osztrák bank 276.—. Bécsi bank, egyesület 486.75. Union bank 532.—. Landerbank 412.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 682.75. Déli vasut 53.50. Elbavölgyi vasut 634.50. Rimanugyati vasut részvény —. Dohányrészvény 346.—. Buzanoványi vasut 478.—. Alpesi bányarészvény 393.50. Májusi járadék 100.65. Magyar koron járadék 99.50. Lőrös sorajegy 119.25. Német birodalmi mázsa 117.13.—. Naoiond'or 13.06

Berlin, május 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Kasz forgalmi 49/0-os magyar aranyjárdék 102.25. Magyar koronajárdék 100.40. Osztrák hitelrészvény 211.—. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 15.60. Kaszanyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy kézpénz 216.25. Buschthradai —. Orosz bankjegy —. (Ultimo) Lombard —.

New-York, május 16. (Terményhíradó.) (Zárlat.)
Gyapot: New-Yorkban helyben 11.40 (11.50), májusra 10.15 10.11). Augusztusra 10.45 (10.55), New-Orleansban helyben 11.1/2 (11.1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.55 (8.55). Stand white Philadelphianban 8.50 (8.50). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.58). — Zsír: Western steam 9.35 (9.35). Rohe és Brothers 9.60 (9.55). — Tengeri irányszata engedő. — Májusra 54.1/2 (55.—). — Juliusa 52.— (52.1/2). — Szept.-re 50.1/2 (50.1/2). — Buza irányszata szilárd. — Píros ószi helyben 82.— (83.1/2). — Májusra 83.1/2 (83.1/2). — Jul.-ra 78.1/2 (78.1/2). — Szept.-re 75.1/2 (75.1/2). — Dec.-re —. — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: Iair Rio T. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Májusra 3.75 (3.75). Aug.-ra 4.— (4.—). — Liszt: Spring Wheat clears 3.05—3.10 (3.05—3.10). Cukor: 3.1/2 (3.1/2). On: 30.62—30.75 (30.62—30.75). Rész: 14.75 —. (14.75). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 16. (Terményhíradó.) (Zárlat.)
Buza irányszata szilárd. — Máj.-ra 73.1/2 (73.1/2). — Juliusa 73.1/2 (72.1/2). — Tengeri irányszata engedő. — Mái.-ra 45.— (45.1/2). — Zsír: Máj.-ra 8.92 (8.95). Jul.-ra 8.95 (9.—). — Szalonna short clear 9.56 (9.56). — Sertészsír: Juliusa 17.17 (17.17). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Főlégség és előelő nyaralóhely. Déli vasutállomás Pöltecsán, 7 órányira Budapesttől Pöttecsán ut. Idény május—szeptember.

Rohitsch-Sauerbrunn

„A gyógyhelyek gyöngye!”

1902: Látogatottság 3100 személy (legnagyobb szám fennállása óta).

az igazgatóság.

A rohitschi savanyvizek nagyban raktára: Hoffmann Jozsef, Budapest, Bathory-utca 8

Csaszár-fürdő

nyári és téli gyógyhely
Prospektus ingyen és bérmentve.

Osztályorszájáték

MERCURBANKNÁL

Budapest, IV., Váci-utca 37.

Kereskedők! Részvénytársaságok!

Természetes forrómeleg kénforrások, iszapforrások, iszapborogatások, szuhany-masszage, vizgyógyintézet, villany-fényfürdők, gőzfürdők kő- és kádifürdők, gyógyvíz uszodák. Olcsó és gondos ellátás. Cez, közvény, ideg-, bőrbetők stb. felől kimerítő prospektus küld ingyen a Szt-Lukácsfürdő igazgatósága Budán.

✚ **Hólyag- és húgyszervi bántalmak** ✚
kifolyás, húgyszeg-égés, vizeletinger, hólyagphur stb. munkamegszakítás nélkül, gyorsan és fájdalom nélkül gyógyulnak „LOCHER-féle ANTINGEON” által.
Belő szer! Nem santal! Nem ártalmas! Orvosok megleten ajánlják! Újvege kor. 4.80. Postán 5.70 kor. előzetes beküldés mellett bérmentve. — Kapható az összes gyógyszerártaiban.
✚ **Főraktár: TÖRÖK JOZSEF** gyógyszerárta Budapest, VI., Király-utca 12 és Andrássy-út 26.

Első biztosító-intézet katonai
szolgálat esetére
6 cs. és kir. felsége József főherceg védkésége alatt mint szövötkezet
Budapest, Váci-utca 34.

Fingyermek ellátása a védőtelelőtséggel, illetve a nagy koruság idejére. Aggkori, özvegyjárdék és nyugdíjbiztosítás. — Olcsó díjtétel, szabadelvű feltételek.
Jelentékeny nyereségrészesedés, képviselők, utazók és fő-ügynökök előnyösen alkalmazhatnak.
Biztosítási állomány 45 millió korona.
Biztosítási alapok 12 millió korona.

Óvja az egészségét!
Eszével több kiváló orvos ajánlja!

KRISTÁLY ASVANYVIZ

Aranyéves kivánsra mindehová díjmentesen küldünk. — Vidékre 35 vagy 50 úgven ledék: a savardíját óra és az úres üveghez váman szel a Szt-LUKÁCSFÜRDŐ KÜTVALLALAT BUDÁN.

TÁVIRATOK

A király adománya.
Lemberg, május 16. Ó jelsége Diecz városka tűzkárosultak 3000 koronát adományozott.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1903. május hó 17-én.
Scoparini Mária k. a. mint vendég.

A próféta.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerz. Meyerbeer.
Szövegét írta Scribe. Fordította Egressy B. és Szerdahelyi I.

Leyden Broulik Oberthal Ney D.
Fides Scoparini Jónás Pichler
Berta Blätterbauer Mathison Ney B.

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. május hó 17-én.

Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal:

Holyfaló.

Vigjáték 4 felvonásban. Írta Moser. Ford. L. F.

Este:

Vén bakancsos és fia a huszár.

Népszimni 3 szakaszban. Írta Szigeti József.

Személyek:

Veres csapár Gál Hangos, kántor Latabár
Nona Molnár Lidi, leánya Blaha L.
Fritzi Rózsahegyí Pistó bojtár fiú Gálosi
Sugár Mihály Ujházi Paléros Körösmezőy
Laci, fia Bakó Huszár őrmester Hetényi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. május hó 17-én.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Mici herceg.

Bökhöz 5 felvonásban. Írta Feydeau Georges.
Fordította Helta Jenő.

Este:

Fedák Sári k. a. mint vendég.

Forgószél k. a.

Énekes bohóz 3 felvonásban. Írta Kratz és Stobitzer.
Fordította Böthly László. Zenéjét összegyűjtötte
Kún László.

Személyek:

Paul Roland Balassa Liano Fedák S.
Aurelie Nikó Ravelin Szerényi
Lebardieu Hegedűs Blanche Hegedűsné
Claire Rosagni Serignan Tapoczi
Gaston Tanay Dubois Vándor

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. május hó 17-én.

Délután 1/3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Rákosi Szidi színháziskolájának vizsgái előadása.

Boccaccio.

Operett 3 felvonásban.

Este:

Hektor kisasszony.

Nagy operett 3 felvonásban egy előjattal. Írta:
Wittmann Hugó. Fordította Faragó Jenő. Zenéjét
szerzette Weinberger Károly.

Személyek:

Károly Solymosi Leutrum Nyáráiné
Beaulair Krecsányi Hildegard Ledóvszky
Hektor Hegyi Soeger Kiss M.
Henriette Szentmiklóssy Kalb Szerdahelyi
Kühnau Pázmán H. Kalb Nyárai
Pappertiz Láng Rosshaar Újvári

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Dankó Pistának

76 legszebb eredeti magyar dalának 8 bővített kiadása

Zongorára, énekhangra

a napokban hagyta el a sajtót. Ára 4 korona. —
Dankó Pistának 50 legszebb válogatott eredeti magyar dala

50 cimbalomra

ERDÉLYI DEZSŐ művész-tanár átiratában most jelent meg. Ára 4 korona. Rendelésnél kizárólag Rózsavölgyi-féle kiadást tessék kérni.

Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udvari zeneműkereskedése Budapest, IV. Kristóf-tér 3. sz.

FOVAROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagyözvegy-utca 17.

A fekete Patty!

A fekete banjo-művészek!

A fekete énekesek!

A fekete Cake-Walk táncosok!

Új fellépések:

Stephane és Gioconda kettős

stb. stb. stb.

Az előadás 1/2 órakor kezdődik.

A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyek.

PÖSTYÉN:

Kénes iszapfürdők. Budapestől 4 óra.

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok-nál

erősítleg első helyen ajánlva.

Tessék prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Siófok

Budapesttől 2 1/2 órányira, a déli vasút mentén. Vasúti és hajóforgalmás, posta, távírda és telefont.

BALATON-fürdő

Hygieneháza és kirándulási a legújabb ajándékosztály helyé.

Megnyitás június 10-én

előző menetéről jegyek május és szeptember hónapokban. A Budapesttől déli vasúti d. u. 5 óra 25 p-kor és szőlőkortól reggel 6 óra 45 p-kor induló fűrdővonatokat személyvonati díjszállással közlekednek. Július és augusztus hónapokban vasár- és ünnepnapokon külön vonatok rendkívül mérsékelt menetjegyekkel. Magyar felhívást egész évben terjeszt, ment minden szünetesítést kitűnő fűrdő, borsóvíz, tónom talajjal és pompás idegzőző hullámváltással. Modern kemping 3 szálló vízvezetékkel és villanyvilágítással. A vendéglő és kávéház házi készlettel a la Carte és napi 3-7 koronás penziónal étkezéssel. Gyönyörű parti sétány és tenyves. Előidény június 10 a szobákkal 49 szobával engedelményrel. Félvilágítású, prospectusokkal, kesztyűvel szolgált fűrdőigazgatóság Siófoktól és május hó 31-éig Budapest, V. Árpád-utca 11. I.

SZABADALMAT

Érdjegy, mustra- és modell-oltalmat megszerző. Szabadalmakat értékesíti és finanszíroz bel- és külföldön. Szabadalmakat Értékesítő Vállalat, Pásztor (örvényesen bejegyzett cég) BUDAPEST, Erzsébet-kört 17. Telefon 24-20. Fővilágosítás díjtalan

Semler J.

posztókereskedő cs. és kir. udv. szállító. BUDAPEST, V. Bécsi- és Deák Ferenc-utca sarkán.

Ajánlja a tavaszi idényre legelőkelőbb angol újdonságát

„Colored Knieker Sport“

férfi- és női ruhákra, valamint a célszerű paletszöveteket (Overcoat sans doublure) a legújabb divatszínekben. — Minták kívánatra ingyen.

uj zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Bérmálás alkalmából

a t. szülők és gyámok figyelmébe ajánlom e célra készített

fiu- és leánykaruha

különlegességeimet.

NEUMANN M.

csász. és kir. udvari szállító, IV. Muzem-körút 1. szám.

Száz szónak is egy a vége: Hechtnek nagy a szerencséje; Hecht Bankháztól ha veszed, Nyerhet osztály-sorsjegyed.

Elő. cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly

BÉCS, III., Hauptstrasse 120. (saját házában).

Arány-érmekel-kifűntöve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőknek, vasutak, ipari-, bányai- és gyári tanszolgák, építési vállalatok, építésmesterek, ügyintézők gyári és ingatlan tulajdonosok szállítói. E vilharmatos homlokzat-festékek, melyek messzben földhatárok, száraz állapotban, poralakban és 46 különböző mintában különként 16 krtól fölfele szállítattak és a mi a festék szintességét és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

300 korona jutalek utánazások kimutatsáért.

Mintakönyv, ugyszintén utasítással kívánatra ingyen és bérmentve.

Elismert kintő fényképező készülékek

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő. Fényképezési készletek, kodak-gyára. — Násolító- és másoló-berendezések, szűrők, szűrő-lapok. —

Lechner új zsebkamara, reflexkamara, kodak (görög és Steinheil-objektívával), fény mérőszelők, vetítőkészletek, iszapok és házfűtőszelők, szűrő-lapok, maszó-papírok és minden kémiailag szor Trías műanyag. Különlegességeket Lechner fényképezési technikájából, valamint árjegyzékek ingyen.

R. LECHNER (Wih. Müller) cs. és kir. udv. fényképezési műkereskedő

Hétfőn folyó hó 18-án

nagy kivételes eladás
LESSNER GUSZTÁV

női divat-áruházában

Budapest, V., Bécsi-utca 8. szám.

Eddig nem létezett!

Feltűnést keltő!

Ritka alkalmi eladásra kerül:

2000

méter utolsó divatu angol noppé és granadin kelme a legújabb színekben tiszta gyapju 120 cm széles, méterje

85 kr.

Vegyén osztálysorsjegyet Mercurbanknál

Budapest, IV., Váci-utca 37. sz.

1868. év óta eredménytelten használtak bel- és külföldön

BERGER-féle

gyógy-, egészségi-szappanok

G. Hell & Comp. gyárából Troppauban. Aranyérem Páris 1900.

- Berger-féle 40 sz. kátrányszappan,
Berger-féle kénos kátrányszappan,
Berger-féle glicerin kátrányszappan,
Berger-féle panama kátrányszappan

Igen kedveltek a következő szappanok: Benzoeszappan,
Loroxszappan, carbolszappan, nephrol...

Az összes Berger-féle szappanok G. Hell & Comp. gyárából, 90...

Magyarországi főértár: Török József Gyógyszertára Budapest, Király-utca. Kicsinyben Magyarország összes gyógyszerüzerein.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanút, gyors, alapos és könyves módon biztos gyógyulást...

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvosudor
eggyitt fémhártyát és méhnyakfolyékonyt zavar nélkül...

Nemi betegségeket

ugymint kugycsófolást, hólyag- és vizeleési bajokat,
bujakóros sebeket, syphilit, onterőzéstől erőd idegbajokat, a legmakacsabb...

Nemi gyengeségi állapotokat

(Impotencia)
megleő biztos eredménnyel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-lételek Bpest, VII. Károly-körút 5. I. em., bejárat a lépcsőházból

Rendel: Naponta délelőtti 10-4 és est: 6-8 óráig.
Külön váróterem. Nérséki (születési) Lovakre kimerített választ. Kivántra gyógy-szerrel is gondoskodik.

A XX. század feltűnő ujitása.

Az általam föltalált és elismert

AGI sarok-védő,

mely minden cipősarkot megőv az elkopástól, illetve mindig megtartja azt eredeti formában.

Minden nála vásárló egy ilyen sarokvédőhöz ingyen jut melyet kívántra a sarokra erősítünk, szintugy egy doboz „AGI kenőcs”, mely a bőrt a repedéstől megővja, rendes használat mellett 1 évi irasbeli jótállást vállalok.

Cipőárjegyzék, a legújabb divatu ábrákkal kivántra ingyen és bérmentve.
Dívatszínek egy árban, legkeresettebb szürke szarvasbőrök.
Mértéknek a láb körvonalra papírlapra rajzola elegendő.

Table with shoe prices: Felsőcipők: Borjábőr cipős v. fűzős, erős kitalál 2.-; Férfőcipők: Borjábőr cipős v. fűzős, erős kitalál 2.-; Női-cipők: Fényes sarga betétes, cipős v. fűzős 2.-

Nemtetőz árú kicserélek vagy a pénzt visszaadom.

Agulár Dávid

Budapest, VII., Erzsébet-körút 67. sz.

Ő csász. és Apost. kir. Felsőháznak legfelső elhatárolása folytán.

XXXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák Birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.97...

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyertesek kijelentésére a csász. kir. lottóirodék kezességek.

A húzás visszavonhatatlan 1903. évi június 18-án fog megtartatni.

Egy sorajegynek ára 4 korona.

A sorajegyket Bécsben a csász. kir. Államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Verdea...

A sorsjegyek portómentesen küldetnek azét.

A csász. kir. lottóirodék igazgatóság

Államsorsjátékok osztálya.

A „KÖZPONTI TAKAREKPÉNZTÁR ÉS BANK M. SZÖV.”

igazgatósága közhírré teszi, hogy az első üléstől folyamán, vagyis 1901. év...

november hó 1-től 1902. december hó 31-ig felmondott 121 tag által 733 üzletrész és 16 részjegy; visszafizettetett 82 tagnak 486 üzletrész és 16 részjegy.

Budapest, 1903. május hó 16-án.

Az igazgatóság.

Egyedül valódi angol Balsam Thierry A. gyógyszerésztől

Közegészségügygel megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegyoltalma alatt áll.

Ezen balsam belsejleg és külsejleg használható. — 1. A tüdőnek és mellnek összes betegségeinél elerhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarrhust és köpetkivárat, a fájdalmas köhögések elejét veszi, sőt meg rojabb betegségeket is gyógyít.

Miért szenved? Mikor ének a biztos gyógyulásra a legrojabb sebeknél is kitalása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációkat, vagy amputációkat, ha...

Thierry A. gyógyszer. egyedül valódi centifolia-kenőcsöt használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van.

Thierry (Adolf) Órangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitso-Sauerbrunn mellett.

Közp. rakár Budapest: Török J. Gyógyszerész és dr. Egger Leo és József, Váci-körút 17. Zárabán: Mittelbach J. gyógyszerész és Bécsben Brady C gyógyszerésznél.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, Kerepesi-ut 38. szám.

HÉTFŐN

KEDDEN

SZERDÁN

Szabadba való cikkek és utazási kellékek.

Szabadba való cikkek:

Kerti karosszék, erős vesszőfonadékból, ára	2.20 ft
Összerakható vendéglős kerti szék, kemény fából, ára	1.10 ft
Összerakható tábori szék, ára	75 kr.
Kerti támlászék szabadalmazott vászonhuzattal, ára	2.90 ft
Összeszerelhető tábori vasgolyó, ára	3.— ft
Kerti lámpa erős lómezből barnára fényezve, ára	80 kr.
Kerti hintafutó ára	2.80 ft
Kricket játék teljes készlet 8 személyre ára	3.50 ft
Lawn-Tennis-útló drbja	90 kr.
Gyermekhintó biztonsági kerítéssel, ára	90 kr.
3-darabos álló kerti szerszámkészlet vashöl fanyéllal, ára	40 kr.
Tekejáték készlet nagy tekepályának való, ára	1.50 ft
Tekejáték gyermeknek való golyók drbja	45 kr.
Tekejáték gyermeknek fényezett fából ára	45 kr.
Lepkejáték ára	12 kr.
Homokjáték ára	40 kr.
Nagy létráskocsi keményfából, ára	75 kr.
Karikázható pisztoly, labdafogóval ára	40 kr.

Hajtókarika darabja	10 kr.
6 db karikázható bot 12 darab karikával együtt összesen	50 kr.
Ugrókötél 2 m. hosszú, ára	10 kr.

Utazási kellékek:

Kézi utazókösőr, erős fonadékból, kulcsal, lezárható nikkellakkal, ára	1.20 ft
Utazókösőr, erős vesszőfonadék, lezárható lakkal és kulcsal, ára	3.80 ft
Fabzöngő, tartós kivitelű betéttel és lezárható lakkal, ára	2.50 ft
Kézitáskák, viaszos fekete vászonzó, lezárható lakkal, ára	85 kr.
Kézitáskák, viaszos fekete vászonzó, lezárható lakkal, ára	85 kr.
Vasuti kupékosár, erős vesszőfonadékkal lezárható lakkal, ára	2.— ft
Plaid szif ára	40 kr.
Út oldaltáskák bőrből, ára	90 kr.
Zsebhordható utazópalták ára	12 kr.
Berendezett utazó kézitáska, finom bőrből ára	12.50 ft
Felfújható nitrogén, kausuk szövetből ára	2.— ft
Ervény- és birtartó-tok, barna vitrolvaszonzó, ára	80 kr.
Utazó-táskák, nikkellakkal, csizogott táskával, ára	85 kr.
Utazó cikkekhez való összerakható tok ára	45 kr.

A fentebbi cikkekre vonatkozó **LEVÉLBELI** vagy **POSTAUTALVÁNYI** megrendelések helybeni nagy kelendőségük miatt nem intézhetők el. Nagy mintagyűjteményt nyári francia batizatok, delainek, zepírek, szatinok, nagy képes árjegyzéket és mosóelmelekből, valamint az összes árucikkekről **ingyen és bérmentve** küldünk látkre.

Mindenki az

ITSEM

festőszerrel fest.

Angol királyfesték.
Egyetlen megbízható festészer a háztartásban, amely-lyel mindenki fáradság nélkül 15 perc alatt ruhát, bútort, cipőt, szallagot, függönyt és általában mindenféle szövetet átfesthet.
Gyászestek alkalmaival különösen ajánlatos, mert néhány pillanat alatt egyrészt tisztes ruhát, másrészt lehetőséget ad a ruhák tisztaságának megőrzésére.
Ára tubusonként, amelyre egy nagyobb ruhadarabot át lehet festeni, 70 fill., fekete és sötéttek 10 fill.rel több.
THE ITSEM HOUSEHOLD DYE CO. LONDON és BRADFORD.
Vezérközpont Ausztria, Magyarország, a Kelet, továbbá Németország, Oroszország és Olaszország részére:
KRAUS & COMP., Wien, VI., Millergasse 52.
Kapható Budapesten: Krayer E. és Társa, V. Váci-ut 6-7. Akáca-u. 64., Kerepesi-ut 50. IV., Vámfáz-körút 10., Noruda Mándor, Kossuth Lajos-utca 7., Straub U. IV., Városliget-utca 4., Lux Káthya, Museum-körút 7., Irgang Kálmán, IV., Eysen-utca 11., Detsényi Károly, Fűző-utca 10., Kun Sándor, IV., Ferenc József-körút 16., Hartl L. és Társa, II., Fő-utca 21., Csuka Béla, Andrássy-ut 84., Parfümerie Ideal, VI., Teréz-körút 6., Lecler K. és Fia utca Cantzler Frigyes, VI., Király-utca 70., Schuster Gyula, Andrássy-ut 61., Takáts Béla, Andrássy-ut 57., Rosenberg Testvérek, V., Lipót-körút 20., Weiss és Társa, II., Fő-u. 23. Rainer J. és Társa, II., Corvin-ut 6., Baborsky Lajos, Csömör-ut 30., Kertész Tódor, Kristóf-ter és minden előkelő szakmabeli üzletben.

=Kérje ingyen=

világhírű találmányomat a **Guzi** kenőcsöt, melyet **mindenkinek, ki címét velem közli, nagy képes árjegyzékemmel ingyen és bérmentve** küldöm. Minden nálam vásárolt cipőért 1 évi irasheti juttatást vállalok, hogy a bőr repedése ki van zárva, ha Guzi kenőccsel bekeni. Időelőtti elszakadás esetén teljesen ingyen megjavítom.

Minden nálam vásárolt e cipő hőz 1 tégely Guzi kenőcsöt és 1 pár elegáns-cipősamfát adok ingyen.

Legfontosabb méretök, ha hársányában egy papírra állva, a lábaltal körvonalát lerajzoljuk. **Nem megfelelő** kísérletek saját költségemen vagy a pénz mind levonás nélkül visszandom.

Férfi sima víz gúgos, erős kivitelben	3.20
Elegáns gavaldró víz fűzős, angol varrott táppal	3.50
Divatós barna bagaria fűzős cipő, elegáns kivitelben	4.20
Salonlakk feltűnő elegáns fűzős cipő, keztyűből szűrtal	4.50
Feltűnő eleg. box fűz. cipő, derby szab.	4.20
Gyermekcipő 3 évig 1 ft 20 krajczár. 3 évől 7 évig 1 ft 60 kr. 7 évől 10 évig 2 ft.	

Női valódi zerge fűzős v. gúgos-cipő 3.20
Divatós barna zerge fűzős, elegáns feltűnő elegáns box fűzős cipő, elegáns kivitelben 3.50
Salonlakk feltűnő elegáns fűzős cipő, keztyűből szűrtal 4.50
Keztyűből elegáns salonlakk v. keztyűből utcai cipő 3.20

„Eredeti rozsdairtó”

(Antirost)
legtartósabb és a rozsdaképződést tökéletesen meggátoló fekete festék, vasmentes stb. részére.

„Eredeti tüzpáncél”

(Flammentod)
tűz és minden időjárás ellen védő festék, az ezzel festett fa, kő, fém stb. a tűzrombolásnak ellentáll.
Használati utasítással és ajánlattal szolgálunk.

Agulár Ignác

BUDAPEST,
Főüzlet: Kerepesi-ut 30. sz.,
a Rókus-kórház templomával szemben.
Fiókuzetlet: Király-utca 6. szám.

Osaszári és királyi udvari szállító.

Kind és Herglotz

VEGYÉSZETI GYÁRA
Budapest, V. Visegrádi-utca 4. szám
Grand Prix. — Párisi világkiállítás 1900.

FERNOLENDT

cipőfőnyomász, a világ legjobb fűzőnyomász, gyorsan megfűzőkelt fűzőt ad és a bőr tartósságát fenntartja. Alapítottát 1882-ben. Gyáriraktár: Bécs, Schulerstrasse 21, Kapható mindenütt.

Kwizda Ferenc János

és. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító kerületi gyógyszerész, KÖNNEBURG Bécs m.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

Dietet. szer. lovak, szarvasmarhák, juhok részére
1/2 doboz ára K. 1.40
1/4 doboz ára K. —.70
50 év óta a legjobban ismert és legbiztosabban használatban van étvágy-hányó, rossz emésztésű, a tej lejárására és a tehenek fejeltéképességének fokozására.

Kwizda korneuburgi marhatáppora csak mellékelt előjegyzéssel rendelhető. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF, gyógyszerész, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

BUTOR!

Nagybecsű vevőim bizalma által készeltetve éreztem magamat, üzletemet **nagyhobbítani, a jelenkornak megfelelőleg berendezni és ezért áthelyezni.**
20 év óta élveztem **bizalomért ez uton mondom köszönetet és kérem azt részemre új helyiségemben továbbra is fenntartani.**
Állandó készlet obédli-, háló-, uri- és szalon-berendezésekből, Barokk, Seceasio, O-német és Renaissance kivitelben, egyszerűtől a legdiszesebb kivitelig.

DÓSA KÁLMÁN

asztalos és kárpitos és lakásberendezési-vállalat

Kerepesi-ut 28., 1/2 em.
Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Kerepesi-ut 28. sz. Kerepesi-ut 28. sz.

The Trilophone

THE TRILLOPHONE

Ut feltűnést kelő hangszóró messze kihúzható hangszóróval, zenészek és nem zenészek számára. Bárki, azzal minden költségmentesen és hosszabb gyakorlat nélkül a legjobb darabot kaphatja meg. Otthon, társaságokban, ünnepélyeken vagy kirándulások alkalmával a legjobb zene. A trilophonozó nagy hatást gyakorol a hallgatóra; oly lágy, tohizelőbb szék hangokat varázsol elő, mint amilyeneket annyira ottévesztés e oly igazán egyetlen hangszóróból sem lehet kivanalni.
Ára darabonként, pontos használati utasítással együtt 1 ft. 75. A széküldeés a pénz elvételre megküldés mellett vagy utárvételre történik. Használati utasítás, Récs, II., Lillienbrunn-gasse 17.

LECTÖBB FÖNYEREMÉNYT

HECHT
BANKHÁZNÁL
NYERTÉK

BUDAPEST, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 32.

Minden szőgyeri beiktatása noapareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felelőseget, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Imádot angyalom! Harmadkor kísértem meg, hogy neked írjak, mert ez a legelső... Hirdetés...

Nevelőnek, tanárnak, vagy főnökönek... Hirdetés...

Okleveles masszur és hidrogéngyógykezelés... Hirdetés...

Gépészeket és kasznárokat célszerű... Hirdetés...

Nősülés után éhajt önállóvá lenni... Hirdetés...

Kereslet! gyemekkeresésű kizsármélt... Hirdetés...

Okleveles gyermekkeresésű kizsármélt... Hirdetés...

Tanulóévek szételapított... Hirdetés...

Papir-segéd keresték, ügyes, komoly és megbízható... Hirdetés...

Eljárásitól vagy pénztárosok állást... Hirdetés...

Képviseletet vagy hasonló foglalkozást... Hirdetés...

Használt férruhákat, szőrmérukat... Hirdetés...

Kereskedelmi számlát és könyvtárat... Hirdetés...

Amerikai vész órák... Hirdetés...

Fényképezést vagy műterem berendezést... Hirdetés...

Cimbalom pedálos minden előzetes dírtól... Hirdetés...

Nyárfaló a fopakörökli vasutalómással... Hirdetés...

Hentesüzlet a Dembinszky utcán... Hirdetés...

Telek, Stefánia legzebb pontján... Hirdetés...

Erzsébetfalván sarokház 850 köbméter telken... Hirdetés...

Bárfa fűrdőben Szénay és Szántórév négy... Hirdetés...

Kerekárpár és alkárteszek... Hirdetés...

Cimbalom pedálos 35 forintért... Hirdetés...

Sodronyfogópeket kerítés stb... Hirdetés...

Ingatlanokra legelősebb külföldi pénzügy... Hirdetés...

Budakeszi Virágok 250 forintért... Hirdetés...

Kitűnő szabásban ruhákat készítenek... Hirdetés...

Angol, francia vagy németet... Hirdetés...

Nyaralók kisközség... Hirdetés...

Balatonra kirándulni... Hirdetés...

Singer-varrógépeket... Hirdetés...

Zongorajátzó ajánlja magát... Hirdetés...

3 darab teljesen új... Hirdetés...

Paszket-kocsi... Hirdetés...

Törökállítón 3 szobából... Hirdetés...

70 koronáért az egész nyári idejére... Hirdetés...

Nyári lakás Balaton-Álmádn... Hirdetés...

Élő árulék Kispentén... Hirdetés...

Lakás Fonyóvár... Hirdetés...

Álmádn Balaton legzebb helyén... Hirdetés...

Kiadók a nyári idejére... Hirdetés...

Nyári idejére Balaton-Álmádn... Hirdetés...

Minden óra javítása 90 kor... Hirdetés...

Egy kis ipartelep minden háztartásban... Hirdetés...

Nevelőneket, francia, angol, német... Hirdetés...

Ein Csillag Anna 185 cm. óriás hosszú Loreley-hajamat... Hirdetés...

Nincs többé por. Közvetlen és legjobb... Hirdetés...

Csillag Anna Wien, I., Graben 14. Magyar harzi kanári... Hirdetés...

Lakberendezések berbeadatok... Hirdetés...

IV. Ferenc-telek 3. sz. Kirdybaár, az udvarban. Magasárodok... Hirdetés...

Kutak, szivattyúk, csövek, tartályok... Hirdetés...

Balassa-féle Ugorka-tej... Hirdetés...

Levelezőlap csoportok! 300 darab pünkösdi... Hirdetés...

Veszek zálogházi edulát... Hirdetés...

FRIED A. Óras és ékszerész... Hirdetés...

MESE

A százéves varju.

A falu alatt kis erdő volt. Magas, száraz, nagy fák nyulnak az ég felé és a fák galjai között varjufészkek voltak. Estére messzi vidékről idegyülekeztek a varjak éjszakai pihenőre, károgra, nagy csapatokban szállnak ide a szántóföldekről és mezőkről. De mielőtt elaludtak volna, mindig megbeszéltek a napieseményeket.

A sok száz varju között Bobka bácsinak hívták a legöregebbet. Bobka bácsi egy nappal se volt fiatalabb százesztendőnél.

Bobka bácsi tehát igen tapasztalt, okos, vén varju volt. A varjucapat mindig meghallgatta böles tanácsát és soha sem vallotta kárát.

Bobka bácsi a legmagasabb fa tetejében ült és szunyókált, míg a többi fákon a varjak beszélgettek. Az egyik nagy örömmel mesélte el, hogy talált ma olyan különös bogarat, amelynek felséges ize volt. A másik nagy károgással azt regélte, hogy egy kutya megkergette és csak gyors szárnyainak köszönheti, hogy megmenekült. Egy fészeken vécserőt adott a kicsinyeinek a varju-mama, de a kicsinyek telhetetlenek voltak és még több ennivalót kértek.

— Csitt! — kiáltott rájuk a varju-mama, — menjetek aludni. Ugyis félek, hogy elrontottátok a gyomrokat.

Bobka bácsi nem szólt bele az apró perpatvarba. Csak szundikált nagycsendesen, de egyszerre felkiáltott:

— Nézzetek oda a fa alá!

Valamennyi varju abbahagyta a beszélgetést és mind a fa alá nézett.

Hát uram-teremtőm, a fa alatt egy kis leány állott és keservesen sírt. A nagy károgástól nem hallották a kis leány sírását, de Bobka bácsi meghallotta és éles szemével még az esti félhomályban is nyomban észrevette a leánykát.

Mindjárt elhagyta a fa tetejét és odarepült a kis leányhoz:

— Miért sírsz, te cseppesség?

A leányka megjézd a vén varjutól:

— Ne féj, nem bántalak — én vagyok a híres Bobka, a varjuk királya.

A kis leány szeptegve felelt:

— Az a bajom, Bobka bácsi, hogy eltévedtem az erdőben. Nem tudok hazatalálni az édesanyámhoz.

— No, az nem olyan nagy baj! — szölt Bobka bácsi.

— Dehogy nem nagy baj! Nagy baj biz az! — erősködött a kis leány.

— Mondj meg gyorsan, hogy hívnak?

— Ilonkának hívnak!

Bobka bácsi erre felrepült a magas fa tetejére és onnan így szólt a varjakhoz:

— Fussatok, szaladjatok, repüljétek iziben, keressétek meg az Ilonka édesanyját.

Némelyik varju már álmos volt. Elfáradt az egésznapos kóborlásban s azt felelte:

— Ej, ráérünk arra reggel!

Hanem Bobka bácsi nem engedett:

— De bizony nem érünk rá arra reggel. Azt mondom nektek, lusta varjak, hogy hátrakötöm a sarkantyúkat, ha rőtön nem engedelmesskedtek.

Erre a fenyegetésre repültek is a varjak.

Bobka bácsi még utának is kiáltotta:

— Aki leg hamarabb megtalálja az Ilonka édesanyját, olyan pecsenyét kap holnap ebédre, hogy még a király is megynálná utána a száját. Erre aztán igyekeztek igazán az álmos varjak.

Minden kihezba benéztek. Vajjon nem hibázik-e valahonnan Ilonka? Már este volt és a gyerekek mind otthon voltak.

Sorba vettek tehát a palotákat. A palotákban már aludtak a gyerekek, mert akkorára késő éjszaka lett.

Hátra volt még a királynak a palotája.

A király palotájában bezzeg nem aludtak. Ahány ember volt a palotában, az mind jobbra-balra szalagált. Olyan felfordulás volt a palotában, amilyen még sohasem volt. A felfordulásnak pedig csak az volt az oka, hogy elveszett a király legkisebbik leánykája, Ilonka.

Hej, siettek a varjak vissza a tanyára.

Nagykárogra repültek és már messziről az kiáltotta mindegyik, hogy ő találta meg Ilonka szüleit.

Bobka bácsi rájuk förmedt:

— Ne károgratok annyit, még felköltitek a leánykát!

Mert az történt, hogy Ilonka a nagy sírásban elaludt a fa alatt.

Mit tett tehát Bobka bácsi?

Megparancsolta a varjaknak, hogy emeljék puha szárnyaikra Ilonkát. Aztán úgy vitték haza a király házába.

Mikor a király megtudta, hogy a varjak hozták haza Ilonkát, megparancsolta, hogy többé senki se bántsa a varjakat. Azért szaporodtak el annyira, hogy minden vidéknek, falunak, városnak jutott belőlük.

Gyula bácsi.

KÜLÖNFÉLÉK

Világító torony.

Egy-egy árbóca sötétlik az éjbe!
A leszálló fátalys kődon át;
És arra káldi egy lazult fénykéve
Sugárát.

Az útjavesztett gályák erőt kapnak
S a hajós megáld téged, éji fényt.
Elmond rád mindent, mit mondott a napnak
Épp imént!

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irta: GIOVANNI VERGA

Én azoközben megfőztem az ebédet az emberek számára. Ekkor hallom a hegyek felől: Az ár! Segítség! ... Mialatt Nardo az utolsó kötelelet kihuzta ...

Motta az esőtől korbácsolva, a heves szélnek irányában folyvást sarkaival nógatta az állatot és fel se nyitotta a száját ...

— Hát mit szél hozzá az ur? ... Hát nem felel?

— Hogy nem esik ki a nyelved? — válaszolt végre a mester.

Már alkonyodott, amikor a folyóhoz értek. Egy paraszt, aki egy szamarat hajtvá, elébük ment, kartonzekéjével védelmezte a zápor ellen, kendővel a fején és zsebedreggott kezekkel, valamit szólni akart, a folyó irányába mutatott, mialatt a szél elnyelte hangját, tovább egy vén asszony kiabált, aki egy szentjánoskényérfa alatt gubbasztott.

— Nem mehettek át ... A folyó! ... Vigyázzatok! ...

A háttérben, a folyó és az eső ködében homályosan feltűnt egy rengeteg romhalmasz, mint egy folyóba zuhanó hegy és a megmaradt pillérek, az alacsonyabban legőb boltozott szárnyában valami feketeség mozgott, karok, amelyek a távolba mutatnak. A folyó nagy, sávos hullámokat vetett. Odább egy csapat ember állt, térdig vízben, valamennyien egyszerre lehajoltak, kiabáltak: o ... óh! ami panaszként hangzott, szájukból és huzták ki a gerendákat.

— Ne, ne! — kiabáltak az emberek, miköz-

ben Gesnaldot karjánál fogva visszatartották. A tekintetes ur is itt akarja hagyni életét.

Motta nem válaszolt, térdig gázolva a sárban, úgy járkált a portán, mialatt haja vadul lobogott a szélben. Az apja a pilléről kiáltott valamit neki, de kiállításait elkapta szájából a szél és a távolban szétmorzsolta.

— Mit csinál odafenn? ... A halottakat siratjátok ... Hagyjátok azt nekem! — válaszolt a fiu a parttól. A víz lárájára az ő dühös szavait is elnyelte. Az öreg, fent a ködben állva makacsul tagadó mozdulatot tett. A szélső parttól is a viaszváson ernyők alól kiáltoztak át emberek, de szavukat nem értette senki, és arra a helyre mutatnak, ahol az emberek a gerendákat biztonságba hozták. A szél az ár felől is hozott hangokat, mintha az égről estek volna le azok, kétségbeesett kiáltásokat és egy túlok nyers hangjait.

Motta mester meggörnyedve a záporban, gázolt a parton és segített embereinek biztos helyre vinni a gerendákat, amelyeket a dühögő ár elsodrással fenyegetett.

— Erre! ... Szent Isten! ... Hát nem látjátok, hogy ezt is megával sodorja? ...

Egy helyen meghibbant a lába és csaknem elsüllyedt a habozó iszapban.

— Ezer ördög! ... Hát maga is itt akarja hagyni bőrét? — kiabált a fővigyázó, megragadvá Mottát a gallériáján. — Egy hajszalon mult, hogy engem is beleeránt! ...

Halotthalványan, kimeredt szemekkel, lobogó hajjal, szinte tajtékzó szájjal válaszolt Motta:

— Hagyjátok megdögleni! Mit törődök ti velem! Azért beszéltek úgy, mert a ti véretek nem fekszik a vízben ... Hagyjátok megdögleni.

A mikor Nunzio mester így dühöngeni látta a fiát, egy halálágrással bele akarta vetni magát a rohanó vízbe ...

— Hogy ne hallhassam őt! Most azt fogja mondani, hogy mindennek én vagyok az oka! ... Meglátsátok! ... Még az ujjamat se szabad mozgatnom a saját házamban ... én csak tré-

Delejtűt is hozzá igazítja,
Légy büszke, követi intését.
Légy büszke! Ily közös hódolás ritka
Módfelett.

Bizd el magad, te világló szövének,
Nézd, csak téged imádnak szeretszéd,
És a bator hajós elhagyja érted
Istenét.

S mihelyt látszik a reggel szürkésége,
Hát visszaigazítja a delejt,
És téged, büszke, hiszékeny fénykéve
— Elfelejt!

Balla Ignác.

+ Nagy orvosi honoráriumok. A legmagasabb orvosi honoráriummal dr. Gale bristolói orvos díszkedhetik, aki egy páciensétől, egy nőtől, egy millió koronát kapott, amiért őt benu ásából gyógyította. Sir Morell Mackenzie 200.000 koronát kapott, amiért Frigyes német császárt gyógyította. Zakharin orosz orvos a jelenleg ura kod orosz cár apjától két napért 72.000 koronát kapott. Mr. Jay Gould leányának két napig tartó gyógyítását 4 000 koronára besúlette, háziorvosa 70.000 koronát kap évente, Napoleón 100.000 koronával tüntette ki azt az orvost, aki Róma császárnak világrajótténel segítkezett.

+ Háziallakokból vadállatok. Érdekes tanulmány jelent meg a napokban egyik előkelő francia folyóiratban. Elmondja a többek között hogy Patagóniában nemrég a nyáját őrző pásztorokhoz idegen ebek szegődtek, s mivel a pásztorok látták, hogy a kutyák elég megbízhatók és tanulékonnyak, megtűrték azokat a nyáj mellett. Egyszer azonban az ebek farkasok módjára nekirentették a pásztoroknak s szétmarcangolták őket. A pásztorok ugyanis időnkint a fölösleges ebeket elűzik maguktól, mire ezek a közeli erdőbe vonulnak. Itt azonban, az emberi társaságtól elkülönítve, egészen vadállatok módjára élnek s teljesen elvadulnak. Sokszor azonban az éhségtől kényszerítve, csapatostul rontanak a mit sem sejtő pásztorokra, akik szelid kutyáknak nézik őket. Ezek az elvadult ebek sokkal veszedelmesebbek, mint a farkasok, mert bár gyengébbek ezeknél, de sokkal okosabbak és ravaszabbak. Hasonló eset történt Párisban is nemrég. Egy öregasszony, aki szenvedélyes macskagyújtó volt, valami két utcat macskát tartott lakásában. A szomszédoknak feltűnt egyszer, hogy az öregasszony már egy pár nap óta nem mutatkozik. Érdeklődni kezdtek a dolog iránt és kopogtattak a lakás ajtaján, ahol különös bűz ütötte meg orrukat. A kopogásra nem nyit ki az ajtó, mire rendőrt hívtak és lejtőretek az ajtót. Hajmeresztő látvány tárult elébük. Az öregasszony halva feküdt ágyán és a macskái akmaroztak holtesztől. A kiéhezett állatok annyira elvadultak, hogy a belépőket is megtámadták, úgy, hogy egész normális

fából vagyok az ur! Akkor jobb, ha mindjárt végét szakítom ennek a nyomorúságnak.

Es mérlegelte lábával a vizet.

— Hallja! — szakította felbe a fiu tompa hangon, — legalább hagyjon békében! Megtettem az akaratát. El akarta vallalni a hidépítést, hogy tétlenül ne járkáljon ... Most látja, micsoda vége lett! ... Most elülről kell kezdeni, hogy el ne veszzen a kaució ... Nyugodtan és csendesen odabent ülhetett volna ... Mije hiányzott? ... Legalább hagyjon békébe ... Hiszen maga nem vesztett semmit ...

— Ah, én nem vesztettem semmit? ... Tudtam, hogy ezt fogod szemére hárítani apának! ... Én már nem számítok! Én már nem értek semmire! ... Pedig én tettelek azzá, ami vagy! ... Mintha nem én volnék a ház feje, mintha nem érteném a mesterségemet.

— Ah, a maga mestersége? ... Mire való volt magának a gipszvető kemence? ... Azt is kétszer kellett visszavásárolnom! Instellérnek képzeli magát? ... Ez az a szép mesterség, amirehaz magáért.

Nunzio mester dühösen nézett a fiára, a száját mozgatta és nem tudott egy szót se szólni, szeméit forgatta, hogy megkeresse a legalkalmasabb helyet az öngyilkosságra, és végre dörmögött:

— Hát miért tartasz vissza? Hát miért nem engeded, hogy a vízbe ugorjak? Miért?

A fővigyázó közbelépett, hogy megnyugtassa őket.

— Ami megtörtént, az megtörtént. A halottnak nem térnek vissza. Szavakkal semmit sem lehet jóvá tenni. Jobb lesz, jertek és szarítsátok meg magukat, mert még a tetejébe megbetegedtek, úgy atáztatok.

A kunyhóban rőzséből és korhadt fából nagy tüzet raktak. Gerendadarabok, rajtuk voltak még a szentképek, amelyeknek meg kellett volna oltalmazniuk a hidat! Nunzio mester, aki a balsorsban hitét elvesztette, égpárszor vérből forgó szemmel rájuk is kópott. Mindnyájan

csata lett a dologból. A szomszédok botokat és egyéb védelmi eszközöket kaptak kezükbe és a maoskák legnagyobb részét agyonverték, mire az épen maradt négy-öt állat elmenekült a veszített csata színhelyéről.

† **Római kocsiverseny Amerikában.** A londoni *Drury-Lane* színházban nemrég egy *Ben Hur* című drámát adtak, amelyben a régi római kocsiverseny is bemutatották, a közönség nagy tetszése mellett. A régi Róma fénykora fog újra feléledni az Unio Indiana államában, ahol ezt az érdekesített kocsiverseny valóságban is meg akarják csinálni. Wallace tábornok, a *Ben Hur* regény szerzője, akinek könyve után készült a Londonban előadott darab, lesz a versenybíró. A kocsiverseny egészen úgy rendezik, mint ahogy az *Ben Hur* idejében történt. Száznál több togába öltözött és római fegyverzetrel ellátott erőteljes férfi fogja a pályán processzióban követni a régi római mintára felszerelt versenyzőket és Wallace tábornok, verseny-bírói szerepéhez méltón, pompás ruhában fog trónolni helyén. A győztesnek babérkoszorút nyújtanak át ugyanavval a pompás ceremóniával, amint az a kétezer év előtti Rómában történt.

† **Hallgatók klubja.** Párisban nemrég egy klub alakult, amelynek főelve a beszéd-tilalom. Vagyis a kör falain belül egy tagnak sem szabad beszédre nyitnia a száját, csak jelekkel szabad beszélni. Az alapítók utánozni akarják azt a kört, mely a XVII. században létezett Párisban s amelynek ugyancsak a beszédtilalom volt a főszabálya. Ennél a körnél is nagyon szigorúan vették a dolgot. Megtörtént az angol-irancia háború idején, hogy az egyik tag hazafüli örömeiben berobant a kör helyiségébe és örömtől felhevülve kiáltotta, hogy győztek a franciák! A magáról megelégedezett tagot dacára e rendkívüli esetnek, mégis kigolyózták.

† **Vasuton Európából Amerikába.** Egy amerikai társulat azt kéri az orosz kormánytól, hogy megfelelő kárpótálás mellett engedjen vasutat építeni Vladivosztkából a Numaine-fokig, a Bering-szorosig. A szorost tengerelattal alagutal hidainak át s a másik végétől ismét vasutonnal vinne San-Franciskóba. A vasut maga nem okozna nehézséget, csak a tengerelatti alagut. De ez sem kivihetetlen. Igaz ugyan, hogy a szoros valamivel szélesebb, mint a calaisi csatorna, de a két part közt két sziget is van, melyek támpontot szolgáltatván, nagyon megkönnyítik ezt a munkát. Ezek után, ha csakugyan megcsinálják ezt a vasutat, ami végre nem lehetetlen dolog a mai korban, Magyarországból vasuton mehet az ember Amerikába.

† **A világ legnagyobb órája.** A saint-louisi világhírlapjának érdekes látványossága lesz egy vi-

törölgették a füsttől könnyező szemüket, miközben nedves ruhájukat szárították. Egy sarokban, egy rakás törött téglán feküdt Nardo, a napszámos, aki eltörte a lábát, izzadva és rángatózva. Ő is akart egy pár jó szót dobni az apa és fiu civódásába.

— Nagyobb csapás már nem érhetett! Egyáltalán nyomorék lettem és nem tudom többé megkeresni a kenyeremet! Társaim egyike látva, hogy nem tud megmozdulni, egy halom szénát tett a feje alá.

Nunzio mester az ajtó mellől nagyot kőpött és ökleit ég felé emelve, nagyokat káromkodott. — Judás Iskarióth! Szent ördög! Eppen most kellett az az istenáldás!

Mindenki közbeszólt: A szomszédok, kik eljöttek kíváncsiságból, utasok, akik át akartak menni a folyón és most hátukat melegítve a tűz mellett, az átkelés módját lesték.

— Ezt jól csináltátok! Annyi pénzt kiadni! A község pénzét! Ki tudja meddig kell most majd várni, míg egy másik hid lesz látható!... Hát miből épült, agyagból?

— Most még ezek is!... Eppen kapóra jöttetek!... Azt akarjátok, hogy istent és a szenteket leszólítsam? — ordított Nunzio mester. A fia egy kővön ült, az arca olyan volt, mint a föld, a kezét a térdéi közt látgatta le és nem szólt egy szót sem. Végre a napszámoson töltötte ki haragját.

— Nézzétek ezt a dögöt! — Kint hagyja az ösvérvét ebben az oduban! Kutya! Ellensége a gazdáknak.

— Ne essék kétségbe a tekintetes ur, — nyöszörgött Nardo a sarokból. — Amig egészséges van, a többi semmi.

Gesnaldo dühös pillantást vetett rá. — Könnyen beszél... neki nincs vesztényvalója...

— Ne beszéljen így a tekintetes ur... ne beszéljen így, hogy meg ne verje az isten!

(Folytatása következik.)

rágókból készített óriási óra, amelynek számlapja tizenhátszor nagyobb lesz, mint a londoni parlament órájáé, amely eddig a világ legnagyobb órájaként szerepelt. A számlapot virágatlan zöld növényekből logják készíteni, míg a tíz láb hosszú órászámokat leher virágok alkotják. A mutatók ötven láb hosszúak lesznek s pneumatikus erő hozza őket mozgásba. Ez az óriási óra a kerti növények pavilonját fogja díszíteni.

KÖZGAZDASÁG

Glosszák.

— A tőzsde hete. —

(—Ús.) A munka és tőke egymáshoz simulását hirdeti mint új közgazdasági tant Carnegie, az amerikai vas-potentáta. Londonban tartott előadásainak érdekessége mindentel fel fogja kelteni a gazdasági élet tényezőinek figyelmét. Szavainak jelentős a súlya, nemcsak azért, mert az amerikai kifejtett vasipar vezetője gyanánt tekintik őt, de azért is, mert a gazdasági fejlettség odaát jóval meghaladja az európai. Fejletteiseiben bennünket legközelebb érdekel az elmélet, melyet a részvényesekről mond. Ő vállalatok munkásait és munkatársait mindinkább igyekszik a vállalat részvényeseivé megtenni. Rossz részvényesnek tartja a tőkésosztályt, mely csakis a részvény árfolyama és jövedelme iránt érdeklődik és a vállalathoz magához semmit sem ért. Már gyakorlatilag is nagy sikereket ért el, midőn az amerikai acél-trust munkásait és közreműködőit a trust részvényeinek birtokába juttatta.

Az új gazdasági alakulásoknak csakis Amerikában van talajuk. Nálunk a munkás alig lesz egyhamar részvényes. A részvényes fogalma nálunk azonos a munkanélküliség fogalmával. Eppen azért lesz részvényes, hogy ne kellessen dolgozni, hogy a részvényvállalatok osztalékából biztosítsa jövedelmét. Más szóval: nálunk a vagyonszóly ama része, mely részvényessé válik, ugyiszlóvan lemond a munkáról; ez okozza nagy közgazdasági hátramaradottságunkat és a pangás okait is részben ezekben kell keresni. A gazdasági élet rendelkezésére álló erők nem használnak fel. Igaz, nálunk ezt leginkább úgy értelmezik, hogy azért hevernek azok parlagon, mert nincs vállalkozási kedv. Némileg nem is tartják a munkát őrias dolognak és bizonyos értelemben inkább lenézőleg tekintenek azokra, akik közgazdasági tevékenységet fejtenek ki. Amerikában a munka iránt való tiszteletet másképp fogják fel, innen van ott a magas gazdasági színvonal. A Carnegie által hangzottakot elmélet lényegében véve nem egyéb, mint a részvénytársasági formáknak lassankint való megszűnése és visszatérése a magántulajdon képező vállalkozások korának. Ha a vállalatok munkaerőt maguk a részvényesek, úgy a vállalat és tulajdon egy kézben van egyesítve, egy érdek lebeget csak előttük, a vállalkozás prosperálása biztosabb. Látjuk nálunk is Európában, hogy a magántulajdonban levő gyári cégek, ipari vállalkozások életképesebben, nagyobb fejlődési képességgel bírnak, mint a részvénytársaságokéi. Hazánkban szükséges volt a részvénytársasági forma a tőkeegyesülés, a kezdeményezés szempontjából is, de azt hiszünk, hogy késő jövőben mégis az amerikai elmélet fog itt is gyökeret verni, ha a vagyonszóly fejlődik, ha a munkakérv terjedni fog és ha a munka fogalma más megítélés alá esik majd. Ugy látszik, hogy a részvénytársasági formának a gazdasági fejlődésben csak átmeneti jellege van, és tökéletesebb alakulások fognak támadni, melyek azokat feleslegessé fogják tenni. Egyelőre ez irányban az újvilági formái lesznek a minták. A trustok és kartellek is amerikai származásúak és lám mennyire hódítanak Európában.

A belpolitikai zavarok ellenére is, mintha frissebb szellő kelne szárnyra gazdasági életünkben. Mi adtuk legelsőben hírt arról, hogy az építő- és téglaiipar ismét új életre kél, és azóta már is hatalmas árfejlődés állott be helyi értékeinkben. Különösen a hosszú évek óta elhanyagolt, mindenki által megvetett téglárészvények mostanában rohamosan és emelkedett árak mellett vétetnek a spekuláció által. Rövid két hét alatt a kőbányai téglagyár részvénye 720 koronáról 875 koronára, az utjai részvénye 200 koronáról 280 koronára szökkent fel. Igaz, hogy a téglárészvények jóval belértékük alatt is állottak és így az emelkedésük indokoltnak is vehető, de az a tempó, melyben ez történik, mégis némi aggályt támaszt. Mert egyelőre csakis a téglaiipar javulását, a fokozottabb építkezési kedvet, az üres lakások számának csökkenését észleljük, de a részvényvállalatok annyira ki vannak merülve, a hosszú évi vállalkozási pangás folytán, hogy egy jobb konjunktúra mellett sem fognak azonnal fényesebb eredményeket felmutathatni, és kétséges, vajjon az idei mérlesek meg fogják-e engedni, hogy magasabb osz-

talékokat fizethessenek-e? A gyors emelkedés ténye tehát esetleges csalódásokat szülhet és ha mégis nem lesz az építkezési ipar tolytonosan és fokozatosan munkával ellátva, nem fog-e akkor ismét érzékeny visszaesés beállni? Kíváncsias volna tehát, ha a tőzsdei körök bizonyos rezervoáltással viselkednének és ármozgalommal szemben és mig pozitív adatok a részvények jövedelmességét tekintetében nem mutatkoznak, addig ne essenek esetleges túlzásokba. A téglaiipar különben mostanában nem is fejlődhetik annyira, mint a kartell létesítése előtt, mert úgy a téglaiipar, mind a termelés nagysága tekintetében a kartell a tevékenységet meghatározza. Mindenesetre az a már rég nem észlelt ármozgalom, mely a külföldi tőzsdéktől teljesen függetlenül történt, beigazolta, hogy némi ereje mégis van a budapesti tőzsdépiacnak. De mily parányinak tűnik ez akkor, ha olvassuk, hogy az új new-yorki tőzsdépalota ünnepeley felavatásánál Law polgármester beszédében a new-yorki tőzsdét „a világ-civilizáció legnagyobb erő-központját”-nak tünteti fel.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank zálogleveleinek ki-sorsolása 1903. évi június 5-én, délelőtti 9 órakor Bécsben, a banképületben, Freitag J. II. emelet fog megtartani. Ez alkalommal az Osztrák-Magyar Bank jelzáloghitel-osztálya alapzabályainak 57. §-a értelmében a forgalomban lévő osztályzatú ötszáz zálog-levélből egy visszatértes végett ki-sorsoltni fog pedig: a 4%-os 40/4 éves záloglevelek ki-sorsolásánál 13 017.200 K.; a 4%-os 51 éves záloglevelek 32. ki-sorsolásánál 1.192.600 K. A huzási naptól kezdve a fentemlített ki-sorsolásról szóló jegyzék kiadásáig záloglevelek ki-sorsolásának helye ninsson.

Vám-tárgyalások a gyáriparosoknál. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének nagyválasztmánya, vámtügyi bizottsága és vidéki fiókjainak képviselői ma igen népes ülést tartottak, melyen nagyszabású vita indult meg a kiegyezési javaslatok és a szövetségnek a vámkérdést tárgyaló azon munkálata ügyében, amelyet a napokban már ismertettünk.

Chorin Ferenc elnök, főrendiházi tag nyitotta meg a vitát, amely késő este tartott és melynek folyamán számos jelentős és figyelemreméltó lelszólás történt. A nagyszabású vitában résztvettek: Tolnay Lajos, Neuschloss Ödön, Enich Gusztáv, Strasser Gyula, Hüttner János, Käthe Károly, Schmid J. János, Bacher Emil és Kluger Ernő.

És szónokok bebatón bírálták a kiegyezési javaslatokat úgy általánosságban, mint egyes intézkedések tekintetében. Felszólalásuk során igen határozottan domborodott ki az önálló vámtörlet eszméje.

Az általános vita beáratván, a választmány elfogadta az előkéség által beterjesztett határozati javaslatot, helybenhagyta és magáévá tette a szövetségnek több lelszóló által elismeréssel méltott vámtarifa-munkálatait és annak részletes tárgyalását hétéfőre halasztotta. Az elfogadott határozati javaslat kifejezést ad annak a meggyőződésnek, hogy a magyar ipar erőteljes fejlesztése legbiztosabban az önálló vámtörlet alapján valósítható meg. De gyakorlati okoknál fogva és azért is, mert az országnak komoly és sürgős érdeke, hogy az Ausztriával, mint a vámkülföldhöz való kereskedelempolitikai viszonyunk mihamarabb rendezessék, a kiegyezési javaslatok alapjára helyezkedve, öbajtja legalább, hogy a javaslatok eltagadását nyomban oly akció kövesse, amely egy erőteljes iparvédelmi és iparfejlesztési politikát a rendelkezésre álló legmesszebbmennyiségű eszközökkel szolgáljon. Történjenek további intézkedés az iránt, hogy ezen iparvédelmi és iparfejlesztési politika új iparágaknak meghonosítása mellett, iöképpen a régi, az országban meggyökeresedett iparágaknak támogatását, teherviselési képességüknek gondos kímélését és termelési viszonyaiknak kedvezőbbé tételét tűzze ki célul. Történjenek meg mindazon intézkedések, melyek biztosítják, hogy a törvényhatóságok és mindazon intézmények, vállalatok és testületek, melyek a magyar állam fenntartása alatt állanak, az iparfejlesztési törekvéseket maguk részéről is az állami hatóságok irányítása és ellenőrzése mellett kötelességszerűen támogatassák; valamint hogy a közös hadsereg és a haditengerészet összes ipari szükségleteit a kvótáránynak megfelelő részben Magyarországon szerezzék be. Végül öbajtja a javaslat az örles forgalom el-törlesztését és a cukor-, szesz- és sóipar érdekében több célravezető intézkedést.

4%-os magyar koronajáradék. A Magyar Általános Hitelbank által képviselt konzorcium a f. év elején átvett 62,100.000 korona névértékű 4%-os magyar koronajáradék eladását befejezte. A szindikátus feloszlása legközelebb meg fog történni.

Vásárosanok. (Vámos és Bruszt üzleti jelentése a Budapesti Napló számára.) A mai hétfői vásár forgalma úgy a hozatalok, mint a vételkedv tekintetében kilégtől lefolyású volt. Részleteiben a következőleg alakult az üzlet: **Husfélék:** vidéki marhahas eleje 68—76, hajtája 76—92 korona 100 kilónként. Ölétt borjú bérben, hosszan mérve, sulylevonás nélkül 80—96 fillérrel nyertek elhelyezésük kilónként. Lehu-zott sertés has kilója 1—1.10, sertés has szalonmála 1.10—1.20 fillért jegyzett minőség szerint. Bárányok párja 6—10 korona. — **Tojásból** a hozatalok ma kiesienyek voltak és I. r. triss lett áru 59—61 koronát jegyzett eredeti ládánként. — **Termékek:** I. rendű tés-tava 1/2 kilo darabokban 2.40—2.50 1—5 kilos dara-bokban 2.10—2.30, jó iriss főzővaj 1.60—1.80 és te-hentúró 30—32 f. t. jegyzett kilónként, minőség szerint. — **Vágott baromfi.** I. r. szépen, tisztán kezelt hizott ludak

kilója 120-140 fillérrel nyert elhelyezést minőség szerint. *Előbaromfi* ára hanyatlott és ma rántani való csirke 1.20-1.60, sütni való 1.40-2.—, tyúk 2.40-3.—, kacska hizott 4.—-5.—, sovány 3.40-4.—, lud hizott I-rendű 12.—-14.—, II-rendű 9.—-11.—, sovány 6.—-7.—, liba fiatal 6.—-10.— koronát jegyzett páronként, minőség szerint. *Vadylek:* Óz ára meggyobbodott, hozatalokkal arányban hanyatlott és ma 120-140 fillérrel voltak a forgalomban kilonként. Vaddisznó 60-110 fillér kilonként. *Sparga* vastagszálú 60-80, közép 40-60, vékony 20-30 fillérrel kelt el kilonként. *Olasz cseresznye* kilóját 72-90 és zöldbábét 28-80 fillérrel adták.

Athenaeum Irodalmi és Nyomdai r. t. az új részvényekre való elővételi jog gyakorlásának határideje a társaság által kibocsátott hirdetmény értelmében e hó 30-án jár le.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közli: A társaságnak a kereskedelemügyi miniszter által fellévízsgált és jóváhagyott 1902. évi mérlege a folyó évi május hó 16-ikán tartott igazgatósi ülésen állapították meg véglegesen, hogy a közgyűlés elé terjesztették. A közgyűlésen, amely tolvó évi június hó 30-ikán délelőtt 11^{1/2} órakor fog megtartani, — 904.376 korona 57 fillérnek leírása, 71.692 korona 57 fillérnek a biztosítási alapra és 16.000— koronának a nyugdíj-tartalékra való fordítása után — az elmúlt üzletév részvényenként 9 korona, vagyis 4^{1/2}% osztalék kifizetése fog indítványoztatni, ami az 1901. évben elért eredménnyel szemben 1%-nyi javulást mutat.

Szertésikonvásár. (A székesfehérvári szertés- és kovavághó intézősége.) Május 16-ikán. Főhajtás: Zsirsértés, ugymint Öreg L-rendű 350 kilogrammon felül — darab, II-rendű 280-350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220-300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husserítés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250-300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 161 darab. Előző napi maradvány 135 darab, 8 darab süldő, összesen 298 darab, 8 darab süldő. Eladatott 253 db. Maradvány 43 db, 8 darab süldő. A vásár irányzata közepes. Az árak hanyatlóban. — Következő árak jegyzeteik: Zsirsértés: Öreg L r. 860 kgr.-on felül 88-95 fillérig, II-rendű 280-350 kilogramm 88-94 fillérig, selejtezett 84-88 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 92-102 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm 88-100 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 68-92 fillérig, süldő 66 — fillérig, malac — fillérig. Husserítés: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140-300 kilogramm — fillérig, süldő 92-100 fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élsúlyban.

Bécsi vágómarhavásár. Május 16. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárocsarnokban ma megtartott vesztgári vágómarhavására felhajtott — darab magyar, — darab galíciai, — darab bukovinai, — darab németországi, összesen 693 darab szarvasmarha.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élsúlyban. magyar hizóökrök I. minőségű — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 48-69 K., III. minőségű — fillér, galíciai hizóökrök I. minőségű — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér; német hizóökrök I. minőségű 77-82.— K., kiv 86.— K., II. minőségű 69.—74.— K., III. minőségű — fillér. Legelő ökrök — fillér, paraszt ökrök — fillér, levágot ökrök — fillér. Bika 70.—70.— K., tehén — korona. Kivételesen — korona, bivaly — korona. Az árak métermázsánként, élsúlyban értendők, fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, május 16.

Mérsékelt kínálat és jobb kereslet mellett készbuzában kellemesebb volt az irányzat és a forgalomba került 24.000 métermázsa egyenlegként néhány fillérrel magasabb árakat ért el. A többi cikkben csekély a forgalom, az árak nem változtak.

Eladatott:

- Buza, Tiszavidéki:** 100 mm. 83 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 12^{1/2} f., 200 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80⁵ k. 7 K. 95 f. felső, 200 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 77⁵ k. 7 K. 62^{1/2} f. felső, hibás.
- Szarvasi:** 1500 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 1500 mm. 84 k. 8 K. 10 f.
- Oroszházi:** 800 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 600 mm. 80 k. 8 K. 07^{1/2} f., 200 mm. 80 k. 8 K. 10 f.
- Pestmegyevidéki:** 200 mm. 81 k. 8 K. 05 f., 800 mm. 81 k. 7 K. 97^{1/2} f., 1000 mm. 80⁵ k. 7 K. 92^{1/2} f., 1000 mm. 80 k. 7 K. 97^{1/2} f., 100 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 79² k. 7 K. 80 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 300 mm. 78⁵ k. 7 K. 75 f. sárga, 1000 mm. 78 k. 7 K. 90 f.
- Bánsági:** 2700 mm. 77⁵ k. 7 K. 75 f.
- Újvidéki:** 1000 mm. 79 k. 7 K. 97^{1/2} f.
- Rakthárúri:** 800 mm. 76⁷ k. 7 K. 85 f.
- Bajai:** 2100 mm. 76⁷ k. 7 K. 70 f.
- Duna-Bácskai:** 800 mm. 76 k. 7 K. 75 f.
- Mind három hónapra:**
- Zab:** 100 mm. 6 k. 30 f.
- Rozs:** 100 mm. 6 k. 80 f., 100 mm. 6 k. 77^{1/2} f., 400 mm. 6 k. 72^{1/2} f., 100 mm. 6 k. 72^{1/2} f., 300 mm. 6 k. 70 f. paritásra.
- Árpa:** 100 mm. 6 k. 20 f., 375 mm. 5 k. 85 f.

A készaru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde s:okási szerint készpénzben és kilogrammonként. — A minőség hektolitereként 60

B a z a	Kiló	Kilogramm ár		Kiló	Kilogramm ár	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	7.05	7.76	79	7.90	8.—
"	"	7.50	7.85	80	7.85	8.10
"	"	7.8	7.90	81	8.00	8.10
Fehérmegyeri	"	7.50	7.66	79	7.75	7.86
"	"	7.5	7.70	80	7.80	7.90
"	"	7.7	7.81	81	7.90	8.00
Pestvidéki	"	7.5	7.65	79	7.75	7.85
"	"	7.7	7.8	80	7.85	8.—
"	"	7.7	7.80	81	7.9	8.10
Bánsági	"	7.46	7.60	79	7.75	7.95
"	"	7.7	7.8	80	7.85	8.—
"	"	7.7	7.85	81	7.9	8.—
Blokkai	"	7.50	7.80	79	7.85	8.—
"	"	7.7	7.8	80	7.85	8.—
"	"	7.8	8.10	81	8.—	8.—

Egyéb gabonafajták	Kiló	Kilogramm ár		
		K.-tól	K.-ig	
Rozs	uj elsőrendű	70-72	6.29	6.90
"	másodrendű		6.70	6.70
"	takarmány	90-97	5.99	6.10
"	egretai való	92-94	5.70	6.20
Zab	sőrőszóra való	94-96	6.30	6.40
"	"	96-98	6.15	6.25
Tengeri	bánsági		6.86	6.60
"	másnemi		6.—	6.—
Repe	uj káposzta		10.70	11.10
"	bánsági		6.—	6.—
Kéjas	"		5.76	6.—

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

- Májusi buza 1903. 7.57-7.64-7.65
- Októberi buza 1903. 7.37-7.38-7.35-7.41-7.40
- Októberi rozs 1903. 6.44-6.48-6.50-6.48
- Októberi zab 1903. 5.54-5.52
- Májusi tengeri 1903. 6.41-6.42-6.39-6.41
- Juliusi tengeri 1903. 6.44-6.42-6.43-6.42
- Augusztusi repe 1903. ————

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

- Májusi buza 1903. 7.64-7.65
- Októberi buza 1903. 7.40-7.41
- Októberi rozs 1903. 6.48-6.49
- Októberi zab 1903. 5.51-5.52
- Májusi tengeri 1903. 6.41-6.42
- Juliusi tengeri 1903. 6.42-6.43
- Augusztusi repe 1903. ————

Délután fél 5 órakor zárul:

- Májusi buza 1903. 7.63-7.64
- Októberi buza 1903. 7.40-7.41
- Októberi rozs 1903. 6.49-6.50
- Októberi zab 1903. 5.50-5.52
- Májusi tengeri 1903. 6.40-6.43
- Juliusi tengeri 1903. 6.41-6.44
- Repe augusztusra 1903. ————

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde üzletlenül folyt le. Kötések csupán a két hitelrészvényben fordultak elő.

Előzősde. Osztrák Hitelrészvény 670.75-671.50. Magyar Hitelrészvény 731.—. Városi Villamos Vasút részvény 307.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Magyar Hitelbank részvény 730.—, Osztrák Hitelrészvény 670.—, Magyar Ásphalt részvény 125.—, Salgótarjáni kőszénbánya részvény 534.—, 535.—, Rimamurányi Vasmű részvény 480.50. Adria hajózási részvény 448.—450.—, Közúti Vaspálya részvény 606.50-608.75. Városi Villamos Vasút részvény 308.—, Déli Vasút részvény 54.—54.50. Államvasúti részvény 683.25-683.75. Kőszénbánya és Göztéglagyár részvény 440.—445.—, Jagyar Országos Központi Takarékpénztár részvény 1600.—1610.—, Élis Magyar Sertésüzlet részvény 480.— korona.

4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 671.—, Magyar hitelrészvény 731.—, Leszámítóbank részvény —, Rimamurányi vasmű részvény —, Osztrák-magyar államvasút részvény 683.25. Közúti vasút részvény —, Városi villamos vasút részvény —, korona.

A budapesti terménnytözsde.

A terménnyüzletben a szokászerű bangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terménnyüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamatokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.—, 52.—, korona, vörös aprószemű 48.—, 52.—, korona, vörös erdőlyi —, korona, vörös bánsági —, korona, középszemű 63.—, 57.—, korona, nagy szemű 69.—, 63.—, korona, Disznószar/budapesti 69.—, 69.60, korona, vidéki —, korona, Táblaszalonna: légenszártott vidéki —, korona, városi 4 darabos 57.—, 57.50, korona, 8 darabos 60.—, 60.50, korona, üstölt —, korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.50-14.—, korona, 120 darabos —, korona, 100 darabos 14.50-15.—, korona, 85 darabos 16.—, 16.50, korona, azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75-13.25, korona, 100 darabos 13.25-13.50, korona, 85 darabos 15.25-15.75, korona, Szilva: slávoniai 16.—, 16.50, korona, szerbiai 14.25-14.75, korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A mai előtőzsdén a helyi piac szilárd volt, míg ellenben a külföldi értékek forgalmában kapcsolatban a külföldi hírekkel és a magyarországi politikai helyzetre való tekintettel, kedvelten irányzat mutatkozott.

A déli tőzsde megnyitáskor tartózkodó, tartott árfolyamokkal. A későbbi forgalomban az irányzat szilárd.

Zárulat nyugodt.

Bécs, május 16. (Magyar értékek zárlata) 4^{1/2}%-os aranyáraké 121.25, lízai és szegedi kölcsön-sorsjegye 157.25 Magyar vasúti kölcsön ezüsten —, Magyar keleti vasúti állami kötvény —, Magyar leszámító- és pénzváltóbank —, Rumamurányi vasműrészvény 477.—, Magyar koronajáraké 99.50, 4^{1/2}%-os Magyar földtenger. kötvény 99.10, Magyar hitelbank részvény 730.—, Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegy 200.—, Kassa-oderbergi vasút részvény 390.—, Magyar kereszt. bank 27.—, Magyar kukoricapapír 1525.

Bécs, május 16. (Osztrák értékek zárlata) 4^{1/2}%-os papírráraké 100.65, 4^{1/2}%-os osztr. aranyáraké 121.15, 1880-os sorsjegy 153.50, Osztrák hitelsorsjegy 438.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyeslet 48 25, Osztrák-magyar bank 1650, Déli vasút 53.50, Dunagőzhajózási részvény 875.—, Dohányrészvény 345.—, Császári és királyi arany 11.32, Német bankváltó 117.10, 4^{1/2}%-os ezüst áraké 100.70, Osztrák koronajáraké 101.05, 1864-iki sorsjegy 249.25, Osztrák hitelintézeti részvény 670.75, Unonbank 53.—, Osztrák Länderbank 412.—, Osztrák-magyar államvasút 682.75, Elbavölgyi vasút 434.—, Alpeji bányarészvény 396.50, 20 rang. arany 19.07, Londoni váltókor 230.75 bécsi íramway Litt B. —, Bécsi íramway Litt A. —, Lapót köcs —, Az irányzat üzlettelen.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, május 16. (Tőzsdei tudósítás.) A nyugati tőzsdék tegnapi zárlata irányzata a megnyitásra befolyás nélkül maradt New-York újabb gyenge irányzata következtében. Minthogy a megnyitáskor valamivel nagyobb kínálat mutatkozott, mindárt kezdében a tőzsde gyengébb irányzat felé hajlott. Hazai állampapírok igen csendesek. Spanyolok szilárdak, állítólag a Villaverde-kormány hírére. Törökök szilárdak az egyesített kedvező akció következtében. Bankok szabálytalanok. Vasutak csendesek, Transvaal gyengébb, ugyiszintén Canada-Pacific. Bányarészeket javultak, később ingadozók. Disconto-Commandit a Deutsche Bank szilárdabbn, Magánleszámítólási kamatláb 3^{1/2}%.

Berlin, május 16. (Zárlat.) 4^{1/2}%-os papírráraké —, 4^{1/2}%-os osztrák aranyáraké 103.80, Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajáraké 100.40, Osztrák-magyar állam vasút —, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltókor 85.30, Magyar vasút beruházási kölcsön —, Alpeji bányarészvény —, Disconto-Commandit 189.25, Ahtaisos vilámmossági Edison 182.60, Geisenkirchener 181.80, Laura-köcs 219.75, 4^{1/2}%-os ezüstjáraké —, 4^{1/2}%-os magyar arany jaraké 102.25, Osztrák hitelrészvény 210.90, Déli vasút 15.50, Károlyi-Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216.25, 4^{1/2}%-os új orosz kölcsön 98.50, Török dohányrészvény —, Olasz jaraké 103.80, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 156.75, Harpeni 183.10, Az irányzat csendes.

Páris, május 16. (Zárlat.) Osztrák-magyar állam vasút —, Új török konzol 30.40, Egyiptomi jaraké 109.—, Osztrák Länderbank —, Párisi bankrészvény 109.7^{3/10}%, Osztrák jaraké 98.02, 4^{1/2}% spanyol jaraké 89.25, 3^{1/2}% új törleszthető jaraké 98.07, Crédit foncier de France 688.—, Alpeji bányarészvény —, 4^{1/2}% 1890. román kölcsön 85.30, Görög kölcsön 218.—, Váltó Olaszországra % 0—, pari, Váltó Amsterdamra 205.87, Váltó Brüsszelre % 7.32, De Beers 567.30, Chartered 77.25, 5^{1/2}% bolgár kölcsönvény 423.—, Magyar aranyjaraké 104.60, Déli vasút 92.—, Váltó Londonra 251.75, Osztrák aranyjaraké 103.60, Lőrök sorsjegy 127.50, Meridional vasút 708.—, 4^{1/2}% olasz jaraké 103.75, Ottománbank 600 — 3^{1/10}% trancia jaraké —, Osztrák földhitelintézet 13 25, Déli vasúti előshöggyi kötvény 333.—, 4^{1/2}% 1896. román kölcsön —, Donanyszerény 376.—, Váltó Bécsre 102.87, Váltó német piacokra 121.72, Rio 12.60, East Rand 193.50, Randfontein 76.—, Magyar Zöldalagbank 558.—, Az irányzat tartott.

Frankfurt, május 16. (Zárlat.) 4^{1/2}%-os papírráraké 101.20, 4^{1/2}%-os osztrák aranyáraké 103.70, 4^{1/2}%-os magyar aranyáraké 102.40, Osztrák hitelrészvény 211.—, Osztrák-magyar államvasút 147.—, Részánvagi vasút —, Rustiebradi vasút —, Londoni váltókor 204.66, Bécsi bankjegyeslet 122.80, Villamos részvény 122.—, 3^{1/2}%-os magyar aranykölcsön —, 4^{1/2}%-os ezüstjáraké 100.85, Osztrák koronajáraké 101.80, Magyar koronajáraké 100.40, Osztrák-magyar bank 120.—, Déli vasút részvény 15.70, Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltókor 853.25, Párisi váltókor 813.16, Unio bankrészvény —, Alpeji bányarészvény 193.—, Az irányzat csendes.

Hamburg, május 16. (Zárlat.) 4^{1/2}%-os ezüstjáraké 101.10, 1880. sorsjegy 154.75, Déli vasút 15.60, 4^{1/2}%-os Osztrák aranyáraké 103.40, Osztrák hitelrészvény 211.—, Osztrák-magyar államvasút 146.50, Olasz jaraké 103.40, 4^{1/2}%-os magyar aranyjaraké 102.70, Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskezelmi csarnok jelentése.

Május 16. A sertésüzlet irányzata: lanya. **A Hízott sertések ára:** I. A magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) sulyban 116-118 fillérig, Öreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, Fiala nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) sulyban 125-126 fillérig, Fiala közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 123-125 fillérig, Fiala könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felül) sulyban — fillérig, Közép (páronként 240-280 kilogramm sulyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) sulyban — fillérig, Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felül) sulyban 120-122 fillérig, Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő sulyban) 118-120 fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 116-118 fillérig.

Sertéselészám 1903. május 14. napján volt készlet 47.310 darab, — 1903. május 15. napján felhajt-

tott 1073 darab. — 1903. május 15. napján elszállított 1223 darab, 1903. május hó 16. napjára maradt készletben 47.060 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 16. —

Kinevezések. A kereskedelmi miniszter a kömives-kőfaragó és ácsmeisteri képzettség megvizsgálására Budapesten szervezett bizottság elnövére Kuklay Béla műszaki tanácsost, a budapesti államipécszeti hivatal főnökét nevezte ki. — A belügyminiszter a nagyszőlősi állami gyermekmenhely igazgató főnövisi teendőik ellátásával véglegesen Dr. Skultéty Tivadart bízta meg, Wagner Istvánt pedig ugyanoda gondnokká kinevezte; ugyancsak a belügyminiszter a pozsonyi állami kórháznál megüresedett másodorvosai állásra Dr. Schwarzler Andor kórházi bentlakó orvosgyakornokot nevezte ki. — Az igazságügyminiszter Emmér Géza Károly budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki joggyakornokot a budapesti törvényszékhez és Székely Endre kolozsvári törvényszéki joggyakornokot a kolozsvári törvényszékhez aljegyzőkké, Kravay Károly mezőkövesdi járásbíróját segédtelevkönyveztetővé a nyakaposi járásbíróhoz hozzatelevkönyveztetővé nevezte ki. — A pénzügyminiszter a zágrábi kincstári joggyógyigazgatósággnál Dr. Kostrencsics Miklós segélydíjas fogalmazógyakornokot joggyógysegédfogalmazóvá, Dr. Kaestnbaum Alfréd díjtalan fogalmazógyakornokot pedig segélydíjas fogalmazógyakornokká nevezte ki. — A szegedi ítélőtábla elnöke Fabán László szabadkai törvényszéki díjtalan joggyakornokot ugyanoda díjas joggyakornokká nevezte ki. — A pozsonyi ítélőtábla elnöke Guris Alajos végzett joghallgatót ezen ítélőtábla területére díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Ügyvédi kamardól. A marosvásárhelyi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Dr. Sebesi Arthur ügyvédét Marosvásárhely székhelyre, a kamaránál vezetett ügyvédek névjegyzékébe felvette.

Pályázatok. A szamosújvári adóhivatalnál ellenőri, a szobránczi járásbírósnál aljegyzői, a szepes-ófalvi adóhivatalnál gyakornoki állásra két hét alatt lehet a folyamodásokat benyújtani.

Napirend.

Naptár: Vasárnap, május 17. — Római-katolikus: Rogate. — Protestáns: Paskal. — Görög-orosz: (május 4.) Pelágia. — Zsidó: Nisan 20. — Nap két: 4 óra 5 percek. — Nyugszik: 7 óra 15 percek. — Hold két: 11 óra 44 percek éjjel. — Nyugszik 9 óra 1 percek reggel. A miniszterek nem jozanak. Nemzeti Múzeum. Állat- és ásványtár. Nyitva 9 órától 1-ig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-10 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9-1 óráig. Természettörténeti gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körút 4. sz.) nyitva délelőtt 10-12-ig. A Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva 10 órától 1-ig. Belépődíj nincs. Közelekedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-10 óráig. Akadémiai könyvtár zárva. Múzeumi könyvtár zárva. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12 óráig, délután 3-tól 8-ig. A fővárosi könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, kőznapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9-12-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. Az aginciumi ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap. III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierődkéi vasut a Pálly-térről.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig. Állattart a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történet-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi ipar-csarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 22. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, május 16.

Hazánkban az idő tegnap száraz volt, ma reggelre azonban az ország déli részén általános esőzés — helyenkint bő zápor — lépett fel, amelyet többhüllött zivatar kísért. Szegeden és Zomborban jégeső esett. A hőmérséklet lényegtelentül változott.

Nyugaton a magas levegőnyomás megerősödött és Délkelet felől kiterjedt depresszió nyomott Közép-Európa felé. Európában az idő túlnyomóan borult és enyhe. Jelen-tékennyben esők — itt-ott zivatarral — Keleten voltak.

Küldés: A hőmérséklet súlyosdásával, széles idő várható, helyenkint — főleg az ország déli és keleti részén — esővel, vagy zivatarral.

UTMUTATO.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkassza Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI., Andrassy-ut. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték főelárusító helye: IV., Ferenciek-tere 4. Kézi sorsjátékok: IV., Károly-körút 18.; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarak: VII., Király-utca 57.; VIII., József-körút 2.; Üllői-út 6. sz.

Esőleánykihazasítási Egylet m. sz. Leány- és fiúbiztosító-intézet, Budapest, VI., Tere-körút 40-42. (az intézet-saját palotájában.) Az intézet vagyona 1901. december 31-én 7.874.385-14 korona. Eddig kifizetett biztosított tőke több mint 6,856,472-84 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtelek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosíthatók.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunas, Móra, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung) and water level measurements for various stations like Schladming, Pápa, Lina, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Ujvidék, Pancevo, Orsova, Magyarfalva, Zsolna, Trecsén, Szeged, Sz-Gottárd, Sárvár, Győr, Péttan, Zala, Barca, Eszék, M-Szerdah, Záhony, Sziszek, Mirovica, Déda, Szatmár, Kraszná, Latorca, Laborca, Ung.

68430 58414 81385 44659 98089 68294

Szerencsés kéz huzza önnek a sorsjegyet, melyet Fries Károly bankházánál a magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítója Budapest, V., Nádor-utca 24. szám rendelni fog. Első osztály huzása már 1903. május 22. és 23-án. Sorsjegyek árai: egész 12 korona, fél 6 korona, negyed 3 korona, nyolcad 1/2 korona. 28235 103763 32773 108939 56588 78814

Butor-vásárlóknak legmegelőnyben ajánlhat a dús választékú régi elismert jöhrnevű belvárosi ásatás- és kárpitos-butorecé Sárkány J. Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. (Király-bazár). Teljes mennyiségnyi kelen-gyék, valamint egyes butoridarbok-bani szükségletük fedezésére.

3.95 Irt egy finom metszett üvegkiszlét, mely a következő 41 darabból áll és p.: 12 dró vizos, 12 borca, 6 likörös-pohár, 1 vizes, 1 borostyán, 1 likörpohár, 1 csemeszőlő, 6 csemeszőlő és 1 gyümölcs-árvány. Legnagyobb kivételben 1 tritál drágább. Meg nem felelő árú visszavet, ill. a pénz visszafizetetik. Lakást 30 kr. szá. mitának fel. Hirdetelméi a vasúti állomás meg-jelölése Böhm J., Budapest. VI. Károly-utca tér 1. szám

Butor-vásárlóknak legmegelőnyben ajánlhat a dús választékú régi elismert jöhrnevű belvárosi ásatás- és kárpitos-butorecé Sárkány J. Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. (Király-bazár). Teljes mennyiségnyi kelen-gyék, valamint egyes butoridarbok-bani szükségletük fedezésére.

Vadászok figyelmébe! MEGJELENT! DIEZEL MEGJELENT! Az apróvad vadászata. Diszkiadás. Fordította és átdolgozta Dr. MIKA KÁROLY. Bársony István előszavával. 15 színes, 20 műnyomású és 217 szöveggéppel. — Ára díszkötésben — 20 kor.

Az angol vizsla és fajbéli tiszta tenyésztése. Irta KYNOPHIL. — Kiadja az országos magyar vadászati vég-egylet. 4 képpel. Ára 4 kor.

A vizsla idomítása. Irta FÓNAGY JÓZSEF. Második javított és bővített kiadás. Képpel, vászonkötésben. Ára 6 kor.

A vizsla parforce idomítása. Oswald és Wörz módszere nyomán írta MIKA KÁROLY. Képpel, vászonkötésben. Ára 2 kor. 40 fill.

KAPHATÓK A KIADÓ ATHENAEUM R-TÁRS-NÁL BUDAPEST, VII, KEREPESI-ÚT 54. SZ. ÉS MINDEN KÖNYVKERESKEDÉS-BEN.

AZ ATHENAEUM R-T. kiadásában megjelent: HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HÁZASSÁGI PEREK-BEN. Irta: KNORR LAJOS ügyvéd, ny. táblai bíró, stb. E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat úgy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a per-telekű házasfelet is hasznát lehetik. Ára angol vászon-kötésben 2 korona. Kapható az ATHENAEUM R-Társulatnál (Bpest, VII. ker., Kerepesi-út 54.) és minden hazai könyvkereskedésben.

Hydraulikus sajtók szőlő- és gyümölcsmestertajtolásra a nagy üzem számára, 2 kilitobát kosárral, vagy 1 kosárral. Bor-, gyümölcslevek és gyümölcsnedvsavakat közhaj-tásra Hercules-nyomó-szerke-zettel, fa- vagy vastágyval. Arany érem Szeged 1899. Arany érem Bpest 1899. Arany érem Pozsony 1902. hydraulikus sajtót. GYMÖLCS- ÉS SZŐLŐ-ÉRIKÉPT, bogozógépeket. Gyümölcs-áztatószerkezeteket gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegeséget a legújabb szerkezetben MAYFARTH PH. & TA, BÉCS, II.1. különlegességi gyár gyümölcsértékesítő gépekben. Képes leírások ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek.

Szíves ajánlatok „W. U. 3135” alatt Mosse Rudolphhoz, Bécs, I., Seilerstätte 2. kértnek.

Legjobbak a maguk nemükben

MAGGI

élelmiszerei.

Minden család számára legnagyobb értékkel bírnak.

Maggi ízesítésre
minden leves-, bouillon-, mártás- s főzeléknek stb.
megleponen jó ízt kölcsönöz.
Néhány csöpp elegendő.
Üvegecskékben 50 fillértől kezdve.

CONSUMMÉ-TOKOK
táplálóleves készítésére
1 tok egy adaggal 12 fill.
1 tok két 20
Egyszerűen, forró víz
ráátölése által, tehát minden
egyéb hozzáadást
nélkül, azonnal, előállít-
ható.

FRANCIA LEVESEK
Kétadagos táblákban árba 15 fillér.
Erős, könnyen
emészthető, egészsé-
ges levesek, melyek
csupán víz hozzá-
tételével azonnal készíthetők.
19 különféle fajtában.

Egy kísérlet meggyőzőbb mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csemegekereskedésben és drogueriában kapható.

Kérjen csak

SELLE és KARY-féle

FREDIN-T

Legjobb tisztítószere minden finom lábbelinek
Sárga és fekete. Kiválóan ajánlatos box-calf, oscarina, sevro és lakkcipőnek. Wien, XII/1.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszerrel, melylyel az o gyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki észiránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvvel, postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezreket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nemhi betegségekben, syphilis és elgyengült férfiben szenvedtek. E célból elhatároza az intézet, mindenkinék egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziismerrel a haj ódáhaza gyógyítható és mindenké, a ki fiatalkori kinoságok miatt nemhi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerkörvelletlen aztan szervekre, melyek erőt szükségelnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Orrog és fiatalok írhatnak a „State Medical Institut”-nak alantí címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonnet is magyarul, mire neki díszkredít mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Írjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy ta talmát senki sem gyanítja. A levelek következöleg címzendők: State Medical Institute, 9. Electrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

Csak tények bizonyítanak.

Rövid időn belül alantí főnyereményeket fizettem ki becses ügyfeleimnek:

600.000	koronát	62551	számba.
400.000	"	11119	"
400.000	"	28916	"
400.000	"	33464	"
100.000	"	42758	"
100.000	"	49878	"
100.000	"	87991	"

Hivatkozva ezen

teljesen egyedül álló nyereménysikerekre

ajánlok az I. osztály május 22. és 23-án megtartandó huzására

egész	fél	negyed	nyolczad sorsjegyeket
12.-	6.-	3.-	1.50 koronáért.

GAEDICKE A.

Budapest, Kossuth Lajos-utca II. szám.
Fiók: Erzsébet-körut 14. sz.
Vidéki megrendelések az összeg beküldése vagy utánvét ellenében eszközöltetnek.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett körházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. cs. és kir. ezredorvos és körházi főorvos

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít: húgycsőfolyást, hólyagbaj, sebeket, syphilis, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, időségekbenél is elektro Massage vagy Psychopneer által. Onferőzést és annak utóbajait: ideg- és hátergnezt-baját és minden női bajokat.

Rendel: 9 órától 4-ig és este 7-8-ig.

Budapesten, Kigyó-utca 5.
Clotild-palota (I. emelet).

Atjáró ház. — Lift használát.
Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszeriker.

A szenvedő emberiség öröme!

Dr. Garai Antal a hór- és nemhi betegségi orszagos híró szörvosen, 11 már 20 éve működik e téren, elhatároza, hogy a

Népszerű Utmutató

a nemhi betegségek a azok észszerű gyógykezeléséhez című közel 200 oldalas terjedő munkáján 10 fill. költésért méző megújnépítésre a még készenlévő példányokat

teljesen ingyen
korsítja a szenvedő emberiség rendelkezésére. A könyv tartalmazza az összes titkos betegségek (onferőzést, djeli magonás, nyugvóelöllyés, húgyvesztékületek, elgyengült szellemi, bujafelály (syphilis, fehérvérnyás stb.) alapos leírását és legújabb észszerű gyógyszerkezelését. Tehát ingyen érte mindenki színd előbb, hogy ezen becses munkát (volt ára 2 frt 50 kr.) díjtalanul megkaphassa. Portó fejében 20 fillér bélyeg küldendő. Széküldés árt borkökben. Cím:

Dr. Garai Antal

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz., hol egyszerűsámi a kisarolti betegségek ellen a munka szerzője szomsza rendel d. a. 10.-éig és -éig esik. Levelekre szomsza válaszol a gyógyszerkezelési gondoskodók.

SPECIALISTA
sérvkötőkben.
A Keleti-féle legújabb cs. és k. szab sérvkötő pneumatikus pelottával a legtekete-ebb a maga nemében! Nem csuszák, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kényes fokyóse által fölülml minden más gyártmányt.
Árak: Egyoldaltú Kétoldaltú
12 korona, 24 korona
Keleti-féle cs. és kir. szab. gummi-sérvkötő, rugó nélkül, gyenge, a nyomás iránt érzékeny betegeknek a legtelegebben ajánlható!
Árak: Egyoldaltú Kétoldaltú
10 korona, 20 korona
Testgyövenészi gyaráimban teljes jóállás mellett készülnök továbbá: jász-és tángépek, műfűzők ferdenűtök részére, műlábak eszkek háskötők, göröcs-harinyák stb. stb.
Valódi francia gummi-különlégek eredeti párisi csomagolásban.
Árak koronaártekben: Tucatanként: 2, 4, 6, 8, 10, 12.
Legújabb képes árjegyzéket titoktartás mellett ingyen!
KELETI J. orvos-sebészeti mű- és köt-szer-gyára (alap. 1878.)
Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Legnagyobb és legszolidabb cipőraktár

DÓCZIM.

Budapest, Kerepesi-ut 10.
Küld kizárólag saját készítésű, feltűnő elegáns, igen csinos és rendkívül tartós férf-cipőit:

Legújabb amerikai box- vagy lakk Derby-bakancs	4.50
Szalonlakk fűzős v. cuogos 4.20, gombos	4.50
Francia sevro fűzős v. cuogos 4.50, gombos	4.50
Amerikai box fűzős v. cuogos 4.-, gombos	4.50
Regu- vagy zergőbőr sima cuogos, - betűtes 3.20, fűzős	3.50
Szavars. kutyú- vagy kutnyárbőröl, fűző lábra	4.20
Sárga fűzős v. cuogos 3.40, amerikai bejáróbőröl	4.50
Bozónlakk sárga bakancs 3.80, sárga bejáróbőröl	4.50
Fűzőlakk v. tükörbőröl 4.10, katonabakancs	4.-
női cipőt:	
Legújabb sűtkő szárvastár, fűző 4.-, gombos	4.50
Francia sevro fűzős v. cuogos 4.50, gombos	4.50
Amerikai box fűzős v. cuogos 3.50, gombos	4.-
Zergo v. bozónlakk fűzős v. cuogos 3.-, gombos	3.40
Bozónlakk fűzős v. sárgos 3.60, gombos	3.80
Sárga fűzős v. cuogos 3.20, sárvastáröl 3.50, gombos	3.70
Sárga v. fekete fűzős v. gombos fűzőöl 2.40, sűtkő	2.80
Zergo v. lakk kirgőöl 1.50, keresztaszós 2.-, sűtkő	2.20
Chokolatta sűtkő 1.80, sűtkő, selyem cuogos	2.60
Óriási raktár mindenomü gépeképökben. ó Knep-Sundat, házi, torna- és árpépökben stb. stb. A most megjelent több száz ábrás egujatb árjegyzék, csomagolás és szállítóléval ingyen	
- Vidéki megrendelések tollkülsimóteszen eszközöltetnek.
Nem megleföltó kísérőtek. 10 forinton felül bérment.

HOLLANDI

életbiztosító részvényársaság
(Algemeene Maatschappij van Lebensverzekering in Lijfrente)

BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 1, (A nemzeti színház bérházában).
Igazgató: TOLNAY LAJOS, Vezérnök: STIGNITZ IMRE.

1902. év végéig
254 millió korona biztosítás köttetett

Kivonat a díjtáblázatokról						
A tőke elhalalozás alkalmával fizetendő						
A tőke 20 év után vagy idősebb elhalalozás alkalmával azonnal fizetendő						
Díjtétel 100 koronán után						
Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor
25	30	35	40	45	50	55
1.80	2.30	3.10	4.20	5.60	7.40	9.80
26	31	36	41	46	51	56
1.84	2.36	3.16	4.26	5.66	7.46	9.86
27	32	37	42	47	52	57
1.88	2.40	3.20	4.30	5.70	7.50	9.90
28	33	38	43	48	53	58
1.93	2.44	3.24	4.34	5.74	7.54	9.94
29	34	39	44	49	54	59
1.98	2.48	3.28	4.38	5.78	7.58	9.98
30	35	40	45	50	55	60
2.03	2.52	3.32	4.42	5.82	7.62	10.02
31	36	41	46	51	56	61
2.09	2.56	3.36	4.46	5.86	7.66	10.06
32	37	42	47	52	57	62
2.16	2.60	3.40	4.50	5.90	7.70	10.10
33	38	43	48	53	58	63
2.23	2.64	3.44	4.54	5.94	7.74	10.14

Referenciálat a Magyar Államias hitelbank ad.

Legközelebbi pénteken és szombaton

május hó 22-én és 23-án visszavonhatatlanul a magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték

I. osztályának nyereményhuzása

81558	22101
59050	85304

A még készletben levő sorsjegyek közül ajánljuk a következő szerencse számokat:

Az	Egy egész eredeti sorsjegy frt	6.— vagy korona	12.—
I. osztályu sorsjegyek árai:	" fél "	3.— "	6.—
	" negyed "	1.50 "	3.—
	" nyolcad "	— .75 "	1.50

Szives megrendeléseket azonnal kérünk.

— Osztálysorsjáték-osztályunk —
 Fiókok: Váci-körút 4 sz.,
 Múzeum-körút II. sz.,
 Erzsébet-körút 51. szám.
 Főoszt. VI. T részletről 46. o.
 TELEFON 24-27.
 Sürgőnyeim: Törökbank.

Török A. és Társa bankháza
 BUDAPEST
 Legnagyobb osztálysorsjáték üzlet hazánkban.

16 K. Meg nem felelőkért a pénzt visszaadom.
34 K. Rothberger Jakab cs. és kir. udv.
30 K. szállítás Budapest Váci-utca 6.
 Lodenöltöny.

BUTOROK
 divánok, matracok, függőágyak, ingafűzők, legújantyanosabb árban kaphatók
Náthán Ignác, Budapest, VII., Erzsébet-körút 23.

Elő budapesti butorszállítási és be-
 raktározási vállalat
Tauszky Miksa és Társa
 Telefon 21-36. sz.
BUDAPEST,
 VI. ker., Teréz-körút 6. szám.
 Elvállal költöztetéseket szab. kárpított butorszállító koscsikkal, úgy helyben, mint a vidék és külföld bármely helyére

UJ Kataphorese UJ
 gyógymód
DEG és NEMI
 BETEGSÉGEK radikális gyógyítására legjobban ajánljuk
D^r. MITZGER
 kiváló gyógyhatásairól elismert intézetét
 Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.
 Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán a honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP, PAP, PAP
GICHNER JANOS
 paplan, matrác és kárpítására gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raklár.
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
 Árjegyzék kívánára ingyen és bérmentve küldök. Vidék megrendelések pontosan kiszállítottak, nem békés árak kizárólagosok, vagy a ténylegesen.

Gummi és halhólyag
 valódi francia gyártmány legbiztosabb és nem ártalmas övszer tucatja 1.20, 2* 3, 4, 5, 6 frt. Megrendeléseket titoktartás mellett esztendő közli
Radványi L.
 kőszív- és kötszergyáros
 Budapest, VI. Andrassy-ut 15.
 Árjegyzék ingyen.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET
 vasúton és hajón, az Átrakodás és csomagolás megtakarításával, elfogad az elátrahó Szabadalmazott Butorköszív, Caro és Jellinek szállító,
 Budapest, V., Arany János-u. 34.

Nincs többé sérv!
10.000 korona jutalom
 annak, ki az én módszerem alkalmazása mellett, sérvét teljesen meg nem szabadított. Legnagyobb kiuteltások, szervi károsodások. Többek ingyenzáródt kért. Dr. Reimann-tól, Valkenberg 703. sz. Hollandia. Műtán külföld, 1-4 velek 25. levelezőlapon 10 fillérel bérmentesítendő.

Fürdő- és üdülőhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasuti pályaudvar).

Abbazia (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 reggel, 8:00 este. Aabbiza-Mattuglie érk. 9:37 este, 9:17 d. e. Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 109.10 K., II. oszt. 77.90 K., III. 49.50 K.	Meran (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este. Érk. 7:51 regg., 3:19 d. u. Bozen-Gries állomásig 30 napig érvényes*) menetérti jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 132 K., II. oszt. 94.80 K., III. oszt. 60.70 K.
Arco (Pragerhof-Marburg-Morin át) Budapest d. v. ind. 8:00 reggel 8:00 este. Arco érk. 9:50 d. e., 10:39 este. Menetérti jegyek Mori állomásig 30 napig érvényesek*) gyorsvonatokra: I. oszt. 140.20 K., II. oszt. 101.— K., III. oszt. 64.70 K.	Pörtlach a/S (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Menetérti jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 83.10 K., II. oszt. 58.10 K., III. oszt. 36.80 K.
Auenhof (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 reggel, 8:00 este, 10:00 este. Velden érk. 7:42 este, 6:46 reggel, 2:04 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek *Velden állomásig, gyorsvonatokra: I. oszt. 83.10 K., II. oszt. 58.10 K., III. oszt. 36.80 K.	Rohitsch (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Érk. 3:09 d. u., 8:33 este, 3:34 regg., 9:01 d. e. 30 napig érvényes menetérti jegyek Pörtlach állomásig: Gyorsvonat: I. oszt. 61.90 K., II. oszt. 42.50 K., III. oszt. 26.40 K.
Balaton-Földvár Budapest d. v. ind. 5:50 reggel, 6:50 reggel, 8:00 d. e. 2:00 d. u. 5:25 d. u., 8:00 este, 10:00 este. Balaton-Földvár érk. 8:52 d. e., 11:04 d. e., 10:30 d. u., 6:10 d. u. 8:16 este, 1:42 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. o. 21.60 K., II. o. 14.40 K., III. o. 8.70 K. Személyvonati menetérti jegyek: I. o. 15.40 K., II. o. 10.30 K., III. o. 6.50 K. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévd végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.	Römerbad (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 10:00 este. Römerbad, érk. 4:11 d. u., 10:02 este, 4:33 regg., 10:31 d. e. 30 napig érvényes menetérti jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 70.— K., II. oszt. 48.60 K., III. oszt. 30.40 K.
Balaton-Füred Budapest d. v. ind. 5:50 regg., 6:50 regg., 8:00 d. e. 2:00 d. u. 5:25 d. u., 8:00 este, 10:00 este. Siófok érk. 8:27 d. e., 10:37 d. e., 10:10 d. e., 5:37 d. u. 7:48 este, 1:17 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 19.00 K., II. oszt. 12.70 K., III. oszt. 7.60 K. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 13.50 K., II. oszt. 9.00 K., III. oszt. 5.60 K. Siófokig és vissza. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévd végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.	Savanyukút (Kanizsán át) Budapest d. v. ind. 6:50 regg., 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Savanyukút érk. 7:24 este, 3:57 d. u., 6:48 regg., 8:03 d. e. Személyvonati jegyek: I. oszt. 28.80 K., II. oszt. 19.20 K., III. oszt. 12.— K.
Brennerbad Pragerhof-Franzenfesten át, Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este. Brennerbad érk. 5:26 regg., 3:01 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek: Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 132.— K., II. oszt. 94.80 K., III. oszt. 60.70 K.	Semmering (Kanizsa-Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 10:00 este. Semmering, érk. 6:47 este, 2:40 éjjel, 7:07 regg., 4:36 d. u. Gyorsvonati menetérti jegyek 30 napig érvényesek: I. oszt. 79.80 K., II. oszt. 59.90 K., III. oszt. 35.20 K.
Daruvár N.-Kanizsa-Barcsón át, Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 10:00 este, érk. 8:53 este, 12:09 d. u. Személyvonati menetjegyek Barcsig: I. oszt. 25.20 K., II. o. 16.80 K., III. o. 10.80 K. Barcsról 30 napig érvényes menetérti jegyek: I. oszt. 13.— K., II. oszt. 9.— K., III. oszt. 6.— K.	Siófok Budapest d. v. ind. 5:50 regg., 6:50 regg., 8:00 regg., 2:00 d. u., 5:25 d. u., 8:00 este, 10:00 este. Siófok érk. 8:27 d. e., 10:37 d. e., 10:10 d. e., 5:37 d. u., 7:48 este, 1:17 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 19.00 K., II. oszt. 12.70 K., III. oszt. 7.60 K. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 13.50 K., II. oszt. 9.00 K., III. oszt. 5.60 K. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévd végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.
Fonyód-fürdőtelep Budapest d. v. ind. 5:50 regg., 6:50 regg., 8:00 reggel, 2:00 d. u. 5:25 d. u., 8:00 este, 10:00 este. Fonyód-fürdőtelep érk. 9:37 d. e. 11:53 d. e., 10:58 d. e., 7:03 este, 7:03 este, 11:00 éjjel, 2:25 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 27.20 K., II. oszt. 18.— K., III. oszt. 10.80 K. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 19.20 K., II. oszt. 12.90 K., III. oszt. 8.10 K. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévd végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.	Töblach (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Toblach, érk. 1:02 éjjel, 10:46 d. e., 7:15 este, 30 napig érvényes*) menetérti jegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 117.70 K., II. oszt. 79.50 K., III. oszt. 49.80 K.
Gleichenberg Pragerhofon át Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Purkila érk. 8:00 este, 8:18 d. e., 3:00 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek Spielfeld állomásig, gyorsvonatokra: I. oszt. 60.20 K., II. oszt. 41.20 K., III. oszt. 25.60 K.	Tüffer (Pragerhofon át) Budapest, d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 10:00 este. Markt-Tüffer, érk. 4:02 d. u., 9:52 este, 4:26 regg., 10:21 d. e. 30 napig érvényes menetérti jegyek Markt-Tüffer állomásig, gyorsvonat: I. oszt. 70.— K., II. oszt. 48.60 K., III. oszt. 30.40 K.
Gossensass Pragerhof-Franzenfesten át Budapest d. v. ind. 8:00 reggel, 8:00 este, Gossensass érk. 4:49 regg., 2:33 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek: *) Gyorsvonat: I. oszt. 123.90 K., II. oszt. 88.70 K., III. oszt. 56.80 K.	Velden a/W (Pragerhofon át) Budapest, d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Velden, érk. 7:42 este, 6:46 d. u., 2:04 regg., 30 napig érvényes*) menetérti jegyek, gyorsvonat: I. oszt. 83.10 K., II. oszt. 58.10 K., III. oszt. 36.80 K.
Görz (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 10:00 este. Görz érk. 10:00 este, 10:07 d. e., 6:51 este, 30 napig érvényes menetérti jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 109.10 K., II. oszt. 77.90 K., III. oszt. 49.50 K.	Varasd-Teplitz (Csáktornyan át) Budapest d. v. ind. 6:50 regg., 8:00 este, 10:00 este. Varasd-Teplitz, érk. 5:21 d. u., 5:34 regg., 7:06 regg. Személyvonati jegyek Csáktornya állomásig: I. oszt. 21.60 K., II. oszt. 14.40 K., III. oszt. 9.60 K.
Héviz Budapest d. v. ind. 6:50 reggel, 8:00 regg., 2:00 d. u., 8:00 este, 10:00 este. Keszthely érk. 1:00 d. u., 11:45 d. e., 8:10 este, 12:00 éjjel, 3:40 reggel. Menetérti jegyek Keszthelyig: Gyorsvonat: I. oszt. 34.80 K., II. oszt. 23.— K., III. oszt. 14.— K. Személyvonat: I. oszt. 25.50 K., II. oszt. 16.80 K., III. oszt. 10.60 K. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévd végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.	
Lipik (Nagy-Kanizsa-Barcsón át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 10:00 este. Lipik érk. 10:18 este, 3:34 d. u. Személyvonati menetjegyek Barcsig: I. oszt. 25.20 K., II. o.	

*) Május hó 1-15i augusztus hó végéig eső időszakban váltott jegyek f. évi október hó végéig érvényesek.
 † Junius hó 20-tól szeptember hó 10-ig közeledik.
 ‡ Julius hó 1-15i augusztus hó 31-ig csak vasár- és ünnepnap közeledik.

Magyar kir. államvasutak.

Háló-, étkező- és buffet-kocsik közlekedése a magyar kir. államvasutak vonalain,

52170/1903. szám.

1903. évi május hó 1-től kezdve.

I. HÁLÓ-KOCSIK:

Tétel	Vonal	Indul				Érkezik			A hálókocsi-pótjegyek árai					
		honnan	óra- kor	perc- szám	számu vonattal	hová	óra- kor	perc- szám	vonalrész	I. oszt.		II. oszt.		Jegyzet
										kor.	fil.	kor.	fil.	
1	Budapest k. p. u. - Bécs L/m. Bruckon át	Budapest k. p. u. ról	éjjel 10 30	12	Bécsbe	reg. 6 32		Budapest k. p. u. - Bécs vagy viszont	9	60	7	20	A hálókocsi csak I. vagy II. osztályú menetjegyekkel bíró utasok által megfélélt pótdíj váltással melletti használatok.	
	Bécsből	éjjel 10 00	11	Budapest k. p. u. - ra	reg. 6 40									
2	Budapest ny. p. u. - Bécs Marcheggén át	Budapest ny. p. u. ról	éjjel 10 00	118	Bécsbe	reg. 6 20		Budapest ny. p. u. - Bécs vagy viszont	9	60	7	20	1) Csak június hó 1-étől kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Bécsből	éjjel 10 55	117	Budapest ny. p. u. - ra	reg. 7 45									
3	Budapest k. p. u. Brassó	Budapest k. p. u. ról	este 9 15	502	Brassóba	d. u. 2 09		Budapest k. p. u. - Brassó vagy viszont	14	40	10	80	2) Csak június hó 1-étől kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Brassóból	d. u. 2 45	501	Budapest k. p. u. - ra	reg. 7 50									
4	Budapest k. p. u. - Bukarest Arad, Piski, Predealon át (Csak június 1-től)	Budapest k. p. u. ról	d. u. 2 15	602	Predealra	reg. 6 26		Budapest kel. p. u. - Bukarest v. viszont	17	40	—	—	3) Csak június hó 1-étől kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Bukarestből	d. u. 5 05	601	Budapest k. p. u. - ra	d. u. 1 10									
5	Budapest k. p. u. - Piski	Budapest k. p. u. ról	éjjel 10 00	608	Piskire	d. e. 10 41		Budapest k. p. u. - Piski v. viszont	4	80	3	60	4) Csak június hó 1-étől kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Piskiről	d. u. 4 12	607	Budapest k. p. u. - ra	reg. 6 10									
6	Budapest ny. p. u. - Bukarest Temesvár-Verciorvára át	Budapest ny. p. u. ról	d. u. 2 30	704	Verciorvára	éjjel 1 20		Budapest ny. p. u. - Bukarest v. viszont	16	60	7	20	5) Csak június hó 1-étől kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Bukarestből	d. u. 5 55	703	Budapest ny. p. u. - ra	d. u. 1 25									
7	Budapest ny. p. u. - Temesvár	Budapest ny. p. u. ról	éjjel 10 00	708	Temesvárra	reg. 5 20		Temesvár-Orsova vagy viszont	4	80	3	60	6) Csak június hó 1-étől kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Szegedről	éjjel 2 00	710	Budapest ny. p. u. - ra	reg. 7 15									
8	Budapest ny. p. u. Oravica	Budapest ny. p. u. ról	este 10 10	706/710 1802/5402	Oravica	d. e. 10 20		Budapest-Oravica v. viszont	9	60	7	20	7) Csak június hó 1-étől kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Oravica	d. u. 4 12	5401 1803/709	Budapest ny. p. u. - ra	reg. 7 15									
9	Budapest k. p. u. - Fiume Dombóvár-Zágrábon át	Budapest k. p. u. ról	este 8 50	1004	Fiuméba	reg. 7 10		Budapest k. p. u. - Fiume vagy viszont	12	00	9	—	8) Csak I. oszt. menetjeggyel vehető igénybe.	
	Fiuméből	este 8 00	1003	Budapest k. p. u. - ra	d. e. 8 50									
10	Budapest k. p. u. - Zágráb Dombóváron át	Budapest k. p. u. ról	este 8 30	1008	Zágrábra	d. e. 9 15		Budapest k. p. u. - Zágráb vagy viszont	9	60	7	20	9) Csak június hó 15-étől kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Zágrábról	este 7 39	1005	Budapest k. p. u. - ra	d. e. 8 10									
11	Budapest k. p. u. - Igló Kassán át (Csak június hó 15-ig és szeptember hó 15-től közlekedik)	Budapest k. p. u. ról	este 8 10	1510	Iglóra	reg. 7 32		Budapest k. p. u. - Igló vagy viszont	9	60	7	20	10) Csak június hó 15-étől kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Kassáról	reg. 5 15	8	Budapest k. p. u. - ra	d. e. 8 15									
12	Budapest k. p. u. - P. Felka Kassán át (Csak június 15-től kezdve szeptember 15-ig közlekedik)	Budapest k. p. u. ról	éjjel 10 40	1506	P. Felkára	reg. 6 53		Budapest kel. p. u. - Poprádfelka v. viszont	9	60	7	20	11) Csak június 15-től kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Kassáról	éjjel 4 20	10	Budapest k. p. u. - ra	reg. 6 55									
13	Budapest k. p. u. - M. Sziget, Szolnok, Debreczen át	Budapest k. p. u. ról	este 7 05	1708	M. Szigetre	d. e. 9 48		Budapest k. p. u. - M. Sziget v. viszont	12	00	9	00	12) Csak június 15-től kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	M. Szigetről	d. u. 3 52	1707	Budapest k. p. u. - ra	reg. 5 45									
14	Budapest k. p. u. - Konstantinápoly	Budapest k. p. u. ról	d. u. 2 40	904	Konstantinápolyba	reg. 7 14		Budapest k. p. u. - Belgrád vagy viszont	6	00	4	50	13) Csak június 15-től kezdve közlekedik. Brassón túla csak I. osztályú menetjeggyel vehető igénybe.	
	Konstantinápolyról	este 8 00	903	Budapest k. p. u. - ra	d. u. 1 05									

II. ÉTKEZŐ-KOCSIK:

Tétel	Vonal	Indul				Érkezik		
		honnan	óra- kor	perc- szám	számu vonattal	hová	óra- kor	perc- szám
1	Budapest keleti pályaudvarról	d. e. 8 50	2	Bécsbe	d. u. 1 50			
	Budapest keleti pályaudvarról	d. u. 2 15	4	Bécsbe	este 7 20			
	Bécsből	d. e. 8 50	1	Budapest keleti pályaudvarra	d. u. 1 50			
	Bécsből	d. u. 2 10	3	Budapest keleti pályaudvarra	este 7 15			
2	Budapest nyugoti pályaudvarról	d. e. 8 00	104	Bécsbe	d. u. 12 05			
	Budapest nyugoti pályaudvarról	d. u. 5 15	108	Bécsbe	este 9 15			
	Bécsből	d. e. 9 05	103	Budapest nyugoti pályaudvarra	d. u. 1 50			
	Bécsből	d. u. 5 00	107	Budapest nyugoti pályaudvarra	este 9 05			
3	Budapest keleti pályaudvarról	d. u. 2 00	504	Kolozsvárra	éjjel 10 25			
	Kolozsvárról	éjjel 3 15	515/503	Budapest keleti pályaudvarra	d. u. 1 50			
4	Kolozsvár Brassó	reg. 6 11	502	Brassóra	d. u. 2 09			
	Brassóról	d. u. 2 45	501	Kolozsvárra	éjjel 10 50			
5	Budapest nyugoti pályaudvarról	d. u. 2 30	704	Karánsebesre	éjjel 10 15			
	Karánsebesről	reg. 5 31	703	Budapest nyugoti pályaudvarra	d. u. 1 25			
6	Budapest keleti pályaudvarról	d. u. 2 15	602	Piskire	éjjel 10 08			
	Piskiről	reg. 5 08	601	Budapest keleti pályaudvarra	d. u. 1 10			
7	Budapest keleti pályaudvarról	d. u. 2 40	904	Zimonyra	éjjel 9 20			
	Zimonyról	reg. 6 11	903	Budapest keleti pályaudvarra	d. u. 1 05			

III. BUFFET-KOCSIK:

Tétel	Vonal	Indul				Érkezik		
		honnan	óra- kor	perc- szám	számu vonattal	hová	óra- kor	perc- szám
1	Budapest k. p. u. Fiume	Budapest keleti pályaudvarról	reg. 8 00	1002	Fiuméba	este 7 55		
		Fiuméből	d. e. 8 10	1001	Budapest keleti pályaudvarra	este 9 05		
2	Budapest k. p. u. Uj-Dombóvár	Budapest keleti pályaudvarról	d. u. 6 50	1004	Uj-Dombóvárra	este 9 45		
		Uj-Dombóvárról	d. e. 10 12	1901	Budapest keleti pályaudvarra	d. u. 1 30		
3	Budapest k. p. u. Arad	Budapest keleti pályaudvarról	reg. 6 50	604	Aradra	d. e. 11 51		
		Aradról	d. u. 4 21	603	Budapest keleti pályaudvarra	este 9 35		
4	Budapest k. p. u. Csap	Budapest keleti pályaudvarról	d. u. 2 35	404	Csapra	este 9 38		
		Csapról	reg. 5 53	401	Budapest keleti pályaudvarra	d. u. 1 30		
5	Budapest k. p. u. Kassa	Budapest keleti pályaudvarról	reg. 7 25	402/1502	Kassára	d. u. 12 41		
		Kassáról	d. u. 4 05	1503/403	Budapest keleti pályaudvarra	este 9 55		
6	Budapest ny. p. u. Zsolna	Budapest nyugoti pályaudvarról	reg. 7 20	1404	Zsolnára	d. u. 1 33		
		Zsolnáról	d. u. 3 13	1405	Budapest nyugoti pályaudvarra	este 9 45		

Jegyzet: Az étkező- és buffet-kocsik étkező termelt I. vagy II. oszt. menetjeggyel bíró utasok vehetik igénybe, külön illeték fizetése nélkül. 18532
 A buffet-kocsikban levő ülőhelyekkel bíró külön szakaszok azonban csak I. osztályra érvényes menetjegyekkel, illetve menetigazolványokkal bíró utasok által használhatók.